

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

สภาพนิเวศวิทยาของป่าพรุ กับคุณภาพชีวิตของประชาชนรอบพื้นที่ป่าพรุ
กรณีศึกษา พื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง จังหวัดนราธิวาส

ECOLOGICAL CONDITIONS OF SWAMP FOREST AND LIFE QUALITY
OF RESIDENT AROUND SWAMP FOREST

CASE STUDY OF CONSERVATION ZONE, TOE DAENG SWAMP FOREST,
NARATHIWAT PROVINCE

หนังสืออ้างอิง
ห้ามนำออกนอกห้องสมุด

นางสาวดารณี คงกลิ่น
MISS DARANEE KONGKLIN

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาวิทยาลัย

สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2537

ISBN 974-621-132-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

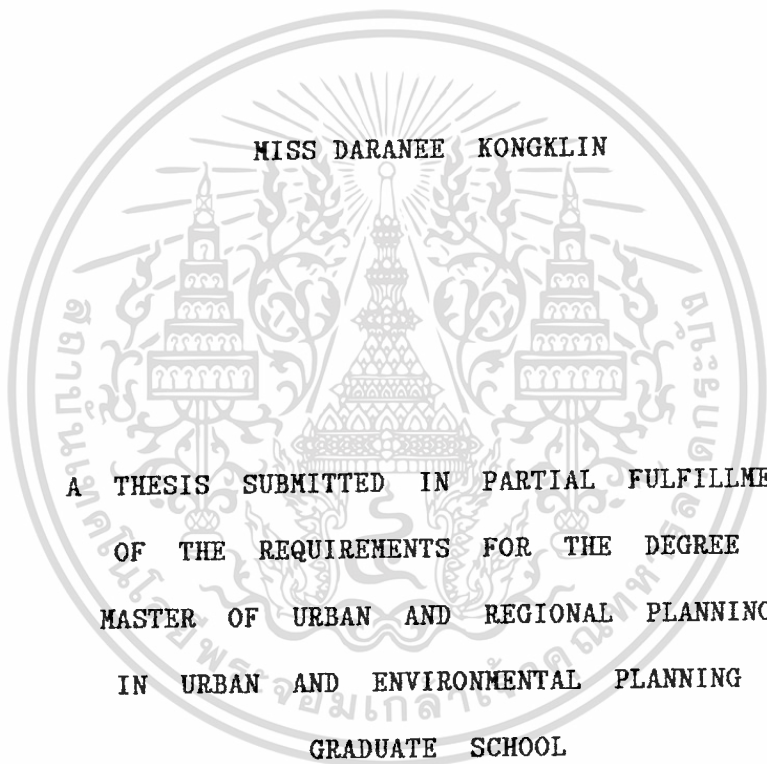
เลขหมู่

เลขทะเบียน 21203

วัน, เดือน, ปี - 3 ต.ค. 2537

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น กรุณาอย่าได้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดลอกหรือทำซ้ำของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ECOLOGICAL CONDITIONS OF SWAMP FOREST AND LIFE QUALITY
OF RESIDENT AROUND SWAMP FOREST
CASE STUDY OF CONSERVATION ZONE, TOE DAENG SWAMP FOREST,
NARATHIWAT PROVINCE

MISS DARANEE KONGKLIN
A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE
MASTER OF URBAN AND REGIONAL PLANNING
IN URBAN AND ENVIRONMENTAL PLANNING
GRADUATE SCHOOL

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

1994

ISBN 974-621-132-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์	สภาพนิเวศวิทยาของป่าพรุกับคุณภาพชีวิตประชาชนรอบพื้นที่ป่าพรุ กรมศึกษา พื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง จังหวัด นราธิวาส
นักศึกษา	น.ส. ดารณี คงกลิ่น
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	ดร. นิตินาถ ปดิมอารมย์
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์(ร่วม)	นาย ชรินทร์ สมาธิ
ระดับการศึกษา	การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต
ภาควิชา	การวางแผนภาคและเมือง
คณะ	สถาปัตยกรรมศาสตร์
พ.ศ.	2537

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อสภาพนิเวศวิทยา
ของป่าพรุกับคุณภาพชีวิตรอบพื้นที่ป่าพรุ โดยศึกษากรณีพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง จังหวัดนราธิวาส
ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม โดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์
ประชากรที่เป็นตัวอย่าง จำนวน 228 ครอบครัว และข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งต่างๆ

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ (Statistical Package
for Social Sciences) โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก เป็นสถิติเชิงพรรณนาใช้ค่า
ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนที่สอง เป็นสถิติเชิงอนุมานใช้การทดสอบด้วยการ
วิเคราะห์การผันแปรทางเดียว การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยเฉลี่ยมีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าพรุในเชิง
บวก ด้านสภาพนิเวศวิทยาของป่าพรุและโครงการพัฒนาของกรมต่างๆ มีความสัมพันธ์กันในระดับ
ปานกลาง ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเสถียรภาพของระบบนิเวศป่าพรุ คือ โครงการพัฒนาของกรม
ชลประทาน กรมป่าไม้และกรมปศุสัตว์ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตประชากรได้แก่ โครง
การพัฒนาของกรมป่าไม้ กรมประมงและกรมปศุสัตว์

จากผลการศึกษาดังกล่าวนำไปสู่ข้อสรุปที่ว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนรอบพื้นที่ป่าพรุจะ
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับการใช้งานเชิงการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับสิ่งที่ เป็นความจำ เป็นขั้นพื้นฐานทางด้านกายภาพเป็นสิ่งสำคัญ

Thesis Title Ecological Conditions of Swamp Forest and life
Quality of Resident around Swamp Forest
Case study of Conservation Zone, Toe Daeng Swamp
Forest, Narathiwat Province

Student Miss Daranee Kongklin

Thesis Advisor Dr. Nitichan Pleumarom

Thesis Co-Advisor Mr. Charin Samati

Level of Study Master of Urban and Regional Planning in Urban
and Environmental Planning

Department Urban and Regional Planning.
Faculty of Architecture
King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

Year 1994

ABSTRACT

The objective of this research was to investigate the factors that influenced the ecological conditions of swamp forest and life quality of residents around swamp forest. A sample of 228 families the study were conducted from households in Toe Daeng Swamp Forest. The data were collected through these of questionnaires and secondary data from many sources.

The analysis of the collected data was accomplished through the employment of the SPSS/PC+ (Statistical Package for the Social Sciences) The procedure was divided into two stages. The first stage produced descriptive statistics, such as percentage mean and standard deviation; the second stage produced inferential statistics, in which techniques

such as one way analysis, multiple regression analysis and pearson production moment correlation analysis were employed.

The results of the study could be summarized as follows: The sampled households, as general had positive attitude in conservative aspect. The ecological feature of swamp forest and development programs of government organization had medium level correlation. The factors that were influential to the stability of the sawmp forest ecosystem were the development projects of government organizations with medium level correlation. The factors that were influential to the stability of the swamp forest ecosystem were the development programs of the Irrigation Department, Forest Department and Animal Breeding Department. The factors that were influential to the quality of life were the development project of the Forest Department, Fishery Department, and Animal breeding Department. The result found that life quality of people around the swamp forest had positive correlation with their elements of physical basic minimum needs.

กิติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้เพราะความกรุณาของบุคคลหลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา อ.ดร.นิติชาฎ ปฐมอารมย์ และ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อ.ชรินทร์ สมานี ที่ได้ให้ความรู้ชี้แนะแนวทาง รวมทั้งให้ความช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดมา

อ.เนันทนา ศิริประภาศิริ ที่กรุณาให้คำแนะนำด้านสถิติ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์และกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อ.วิชัย เดชสังวรณ ที่ได้ร่วมเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาสถาปัตยกรรมทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้และให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

อย่างไรก็ตามความสำเร็จในการวิจัยครั้งนี้ไม่อาจบังเกิดขึ้นได้หากปราศจากคำแนะนำช่วยเหลือจาก คุณวีรพงษ์ ปดิฐพร คุณพิมพ์ใจ บุญชุกศล คุณวารุณี กฤษเจริญ คุณอรุวรรณ จิตรระวัง และน้องชายของผู้วิจัย ที่ได้ช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณชวดิศ อรุณพัฒน์พงศ์ คุณชัชชัย สิ้นนะ คุณมาเนตร์ บุญธานันต์ คุณทรงธรรม ใจกว้าง คุณสายันต์ กองสุวรรณ และเจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยและศึกษาธรรมชาติป่าพรุสิรินธรทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการเก็บข้อมูลตลอดจนให้คำแนะนำต่างๆ

ท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา-มารดา ที่มีส่วนอย่างสำคัญยิ่งในการส่งเสริมการศึกษาของผู้วิจัยตั้งแต่เยาว์วัย เป็นต้นมา และที่จะขาดเสียไม่ได้คือ พี่สาวและหลาน ตลอดจนญาติพี่น้องทุกๆ ท่าน ที่คอยเอาใจใส่และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา ซึ่งขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

อนึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษา ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยคณะสถาปัตยกรรมทุกท่าน รวมถึงอดจนถึงพี่ๆ น้องๆ เพื่อนๆ แห่งบ้านลาดพร้าว 97 ทุกท่าน

หากผลงานความดีของการวิจัยครั้งนี้มีอยู่บ้าง ผู้วิจัยขออุทิศให้แก่ประชากรตัวอย่างในบริเวณพื้นที่เขตรักษาป่าพรุโต๊ะแดงและผู้บุกเบิกงานพัฒนาพื้นที่ป่าพรุทุกท่าน

นางสาว ดารณี คงกลิ่น

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย..... I

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... II

กิตติกรรมประกาศ..... IV

สารบัญ..... V

สารบัญแผนภาพ..... VIII

สารบัญตาราง..... IX

บทที่

1. บทนำ..... 1

 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1

 วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 9

 ขอบเขตของการวิจัย..... 9

 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย..... 11

 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย..... 11

2. การทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง..... 14

 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับสภาพนิเวศวิทยา..... 14

 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับสภาพนิเวศวิทยาป่าพรุ..... 17

 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตประชากร..... 19

 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชากร..... 23

 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ..... 26

 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับแนวความคิดในการวิจัย..... 30

 สมมติฐาน..... 33

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรรมใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัย.....	34
ข้อมูลและแหล่งของข้อมูล.....	34
ประชากรเป้าหมาย.....	35
ขนาดตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง.....	35
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	36
นิยามปฏิบัติการและการวัด.....	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	40
หลักเกณฑ์การให้คะแนนในแบบสอบถาม.....	41
การทดสอบแบบสอบถาม.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
การตรวจสอบแบบสอบถาม.....	50
กรรมวิธีทางข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
4. สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษาและลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง.....	51
ประวัติความเป็นมา.....	51
สภาพภูมิศาสตร์.....	51
ลักษณะภูมิประเทศ.....	52
สภาพภูมิอากาศ.....	55
ลักษณะทางประวัติศาสตร์.....	56
ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไป.....	56
ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง.....	59
5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
ข้อมูลลักษณะทางเศรษฐกิจทั่วไป.....	71
ข้อมูลลักษณะทางกายภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	80
ทัศนคติและความคิดเห็นในการอนุรักษ์ป่าพรุของกลุ่มตัวอย่าง.....	89
การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว.....	91

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพนิเวศวิทยาของป่าพรุกับคุณภาพชีวิต ประชาชน.....	110
๘. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	111
บรรณานุกรม.....	119
ภาคผนวก.....	126
ก. แบบสอบถามประกอบการวิจัย.....	126
ข. คำสัมภาษณ์สัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา.....	140
ค. ภาพประกอบสภาพพื้นที่ศึกษา.....	142
ประวัติผู้เขียน.....	149

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่

1. ขั้นตอนต่างๆของการเกิดพรและการจัดนาป่าพรุ.....3
2. แสดงกรอบแนวความคิดในการวิจัย.....30

แผนที่

1. แสดงอาณาเขตโดยประมาณของพื้นที่พรุ จังหวัดระยอง.....4
2. แสดงขอบเขตพื้นที่ทำการศึกษา.....10
3. แผนที่จังหวัดระยอง แสดงเขตการปกครอง.....53
4. แสดงพื้นที่เขตอนุรักษ์ เขตพัฒนาและเขตสงวน ของป่าพรุโต๊ะแดง.....54
5. แสดงการจำแนกความเหมาะสมของดินสำหรับทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์.....117

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1. กลุ่มตัวอย่างรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง จำแนกตามอายุ.....	59
2. กลุ่มตัวอย่างรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง จำแนกตามเพศ.....	60
3. กลุ่มตัวอย่างรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง จำแนกตามจำนวนสมาชิก.....	61
4. ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับจำนวนสมาชิกของครอบครัว.....	61
5. กลุ่มตัวอย่างรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง จำแนกตามระดับรายได้.....	63
6. กลุ่มตัวอย่างรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง จำแนกตามกลุ่มอาชีพหลัก.....	65
7. กลุ่มตัวอย่างรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง จำแนกตามระดับการศึกษา.....	66
8. กลุ่มตัวอย่างรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง จำแนกตามการนับถือศาสนา.....	67
9. กลุ่มตัวอย่างรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง จำแนกตามระบบสาธารณสุขโลก และระบบสาธารณสุขการ.....	69
10. ข้อมูลลักษณะทางเศรษฐกิจทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	74
11. ข้อมูลลักษณะทางกายภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	82
12. ชนิดและการปรับปรุงดินกับความเหมาะสมในการเพาะปลูก.....	86
13. วิธีการเพาะปลูกและแปลงสาธิตกับการได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่.....	87
14. ลักษณะอาชีพกับความต้องการความช่วยเหลือจากโครงการพัฒนา.....	88
15. ทศนคติและความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์ป่าพรุ.....	90
16. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของประชากรที่มีทศนคติต่อการอนุรักษ์ ป่าพรุ จำแนกตามรายได้.....	92
17. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของประชากรที่มีทศนคติต่อการอนุรักษ์ ป่าพรุ จำแนกตามอาชีพ.....	94
18. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของประชากรที่มีทศนคติต่อการอนุรักษ์ ป่าพรุ จำแนกตามการศึกษา.....	96

เอกสาร 19. ปี การวิเคราะห์ความแปรปรวนของประชากรที่มีทศนคติต่อการอนุรักษ์ ป่าพรุ ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ จำแนกตามศาสนา มิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีเวลา 98 ไร่

20. แสดงรายละเอียดของตัวแปรที่จะนำไปวิเคราะห์หาค่าถดถอยพหุคูณ.....	101
21. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับคุณภาพชีวิตประชาชน.....	104
22. แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุดของตัวแปร.....	105
23. แสดงการวิเคราะห์หาค่าถดถอยพหุคูณคุณภาพชีวิตประชาชนรอบบริเวณเขตอนุรักษ ป่าพรุโต๊ะแดง.....	106

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ป่าพรุ (swamp forest) คือสังคมพืชที่ไม่ผลัดใบประเภทหนึ่งซึ่งประกอบด้วยไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม พืชล้มลุก ปาล์ม เกอวัลย์ กล้วยไม้ และเฟิร์น นานาชนิด ขึ้นปะปนกันอยู่อย่างหนาแน่นทั้ง ขนาดใหญ่และขนาดเล็ก เกิดอยู่บนพื้นที่ซึ่งเป็นแอ่งกระทะขนาดใหญ่ได้รับอิทธิพลจากน้ำท่วมขังตลอด ปีหรือเกือบตลอดปี ไม้ยืนต้นขึ้นปะปนกันอยู่ทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็กลดหลั่นกันลงมาหลายชั้น ได้แก่ ไม้ชั้นบน ไม้ชั้นกลาง ไม้ชั้นล่าง ชั้นไม้วิธหนุ่ม และชั้นกล้วยไม้ ส่วนพืชพวกไม้พุ่ม พืชล้มลุก ปาล์ม เกอวัลย์และเฟิร์น ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่เป็นพืชพื้นล่างได้รับเงาของต้นไม้ใหญ่ บริเวณพื้นป่ามีการสะสมตัวของอินทรีย์วัตถุซึ่งเกิดจากซากพืชที่ล้มตายทับถมกันมาเป็นเวลาช้านาน เนื่องจากอยู่ในสภาวะขาดอากาศจึงสลายตัวได้ช้ามาก เมื่อการทับถมดำเนินต่อไปหลายๆ ปี ทำให้มีความหนา มากขึ้นจนมีระดับสูงกว่าระดับน้ำทั่วไปบริเวณพื้นป่า (ชวีชัย สันติสุข 2528 :209)

ป่าพรุได้ถือกำเนิดขึ้นทั้งในเขตอบอุ่น และเขตร้อน มีพื้นที่ทั้งสิ้นประมาณ 668 ล้านไร่ โดยแบ่งเป็นป่าพรุเขตอบอุ่นประมาณ 446.6 ล้านไร่ และเขตร้อนประมาณ 221.4 ล้านไร่ ป่าพรุเขตร้อนพบมากที่สุดในประเทศอินโดนีเซีย มีพื้นที่ทั้งหมด 168 ล้านไร่ ส่วนประเทศอื่นๆ มีพื้นที่น้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ป่าพรุในประเทศอินโดนีเซีย ได้แก่ ประเทศเวเนซุเอลา 18 ล้านไร่ ประเทศซาราวักและบรูไน และประเทศเวียดนามประเทศละ 9 ล้านไร่ รัฐฟลอริดาของประเทศสหรัฐอเมริกา 6 ล้านไร่ ประเทศมาเลเซีย 5 ล้านไร่ ประเทศกียานา และประเทศปานัว ประเทศละ 3 ล้านไร่ และประเทศไทย 0.4 ล้านไร่ (กรมพัฒนาที่ดิน 2528)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

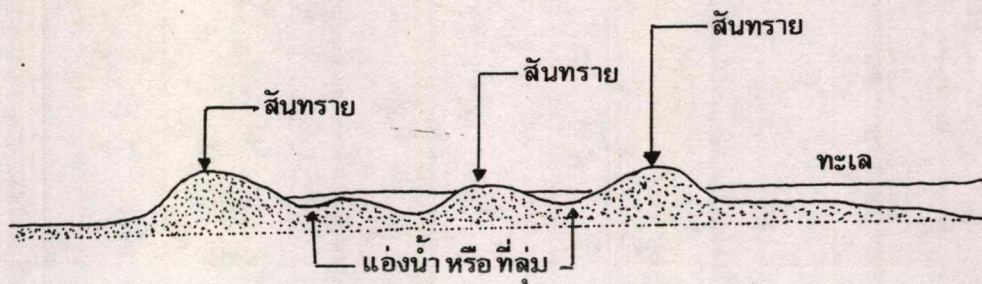
สำหรับป่าพรุในประเทศไทยเป็นป่าพรุเขตร้อน (tropical swamp forest)

กระจายอยู่ทั่วไปหลายจังหวัด เช่น จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี สงขลา พัทลุง นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี ชุมพร ตราด และมีจำนวนเล็กน้อยในจังหวัดเชียงใหม่ ป่าพรุที่ยังคงสภาพเป็นป่าสมบูรณ์และมีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศ คือ ป่าพรุในจังหวัดนราธิวาส ซึ่งมีวิวัฒนาการของการเกิดพรุที่มีผลเชื่อมโยงมาจากการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำทะเลในอดีตเกิดขึ้นมาประมาณ 6,000 - 11,000 ปี (พิสุทธิ วิจารณ์ 2530 : 122) มีพื้นที่ประมาณ 283,350 ไร่ ประกอบด้วย 2 พรุใหญ่ ๆ คือ พรุบาเจาะและพรุโต๊ะแดง พรุบาเจาะครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของ อำเภอเมือง อำเภอสิงหนครและอำเภอบาเจาะ มีพื้นที่ประมาณ 66,450 ไร่ ส่วนพรุโต๊ะแดงครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 209,900 ไร่ ในบางส่วนของอำเภอระแงะ อำเภอตากใบ อำเภอสุไหงโกลลก และอำเภอสุไหงปาดี (ศูนย์ศึกษาพิภพของ 2532) ทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือของพรุโต๊ะแดงมีพรุขนาดเล็กอยู่ถัดจากสันทรายชายทะเลมีความยาวไปตามแนวชายฝั่งทะเล คือ พรุกาบแดง มีพื้นที่ประมาณ 7,000 ไร่

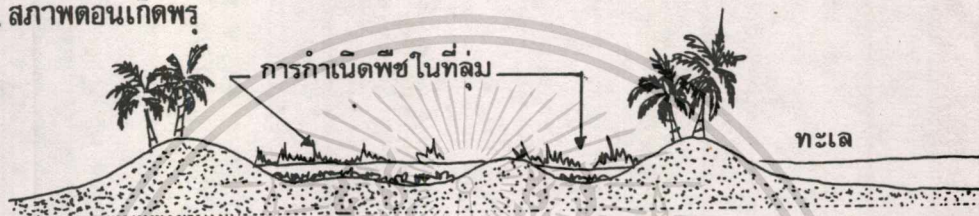
ป่าพรุเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในทางนิเวศวิทยาและความหลากหลายทางชีวภาพและต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์หลายรูปแบบ คือ ให้ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อมนุษย์ ประโยชน์ทางตรง คือ เป็นแหล่งพันธุ์ไม้ที่ให้คุณค่าทางเศรษฐกิจซึ่งเหมาะสำหรับการก่อสร้างและใช้เป็นเชื้อเพลิง เช่น ตังหน ช้างให้ ทองบั้ง อ้ายบัว ชมพู่เสม็ด สะท้อนนก เทีชะ มะฮิง มะม่วงป่า สะเตีฮว จอแกะ และทุเรียนนก ส่วนด้านพรรณพฤกษชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น หมากแดง ซึ่งเป็นป่าล้มชนิดหนึ่งของป่าพรุ นิยมนำมาปลูกเป็นไม้ประดับ ชนิดพืชที่ให้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เช่น หลุมพี หวาย ย่านลิเภา และกระจูด เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งสำหรับการจับสัตว์น้ำและการจับผึ้ง การเก็บหาของป่า รวมทั้งดินอินทรีย์(peat) ซึ่งสามารถนำไปใช้ทำปุ๋ยอินทรีย์ ใช้ในการเพาะชำกล้าไม้ หรือใช้เป็นเชื้อเพลิง ผล ใบ และยอดอ่อนของพันธุ์ไม้หลายชนิดใช้เป็นยารักษาโรคบางชนิดและใช้เป็นอาหารได้ สำหรับประโยชน์ทางอ้อม คือ เป็นแหล่งสงวนพันธุ์สัตว์ป่า เป็นแหล่งศึกษาและวิจัยพันธุ์ไม้ ช่วยรักษาสมดุลทางธรรมชาติให้เหมาะสมและไม่มีผลกระทบในทางลบต่อสภาพแวดล้อม ทำให้สภาพความเป็นอยู่ของประชากร

บริเวณป่าพรุซึ่งต้องพึ่งพิงและใช้ประโยชน์จากป่าพรุเป็นสำคัญ มีเสถียรภาพและพัฒนาไปทางเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าที่อื่น
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. สภาพก่อนเกิดพร

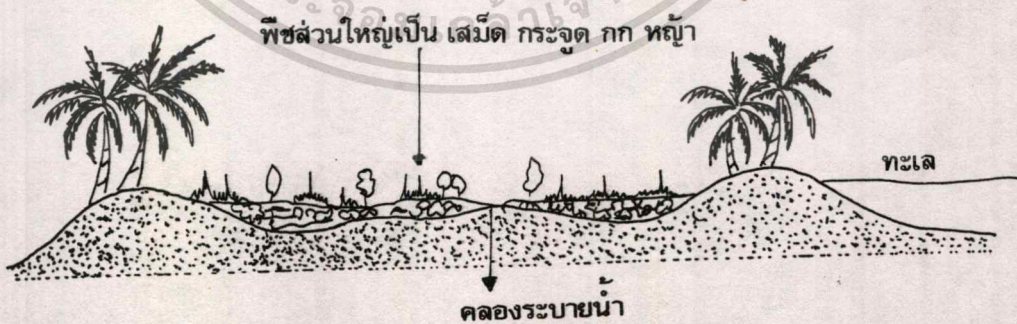
2. สภาพตอนเกิดพร

3. สภาพปัจจุบัน (ก่อนการระบายน้ำ)

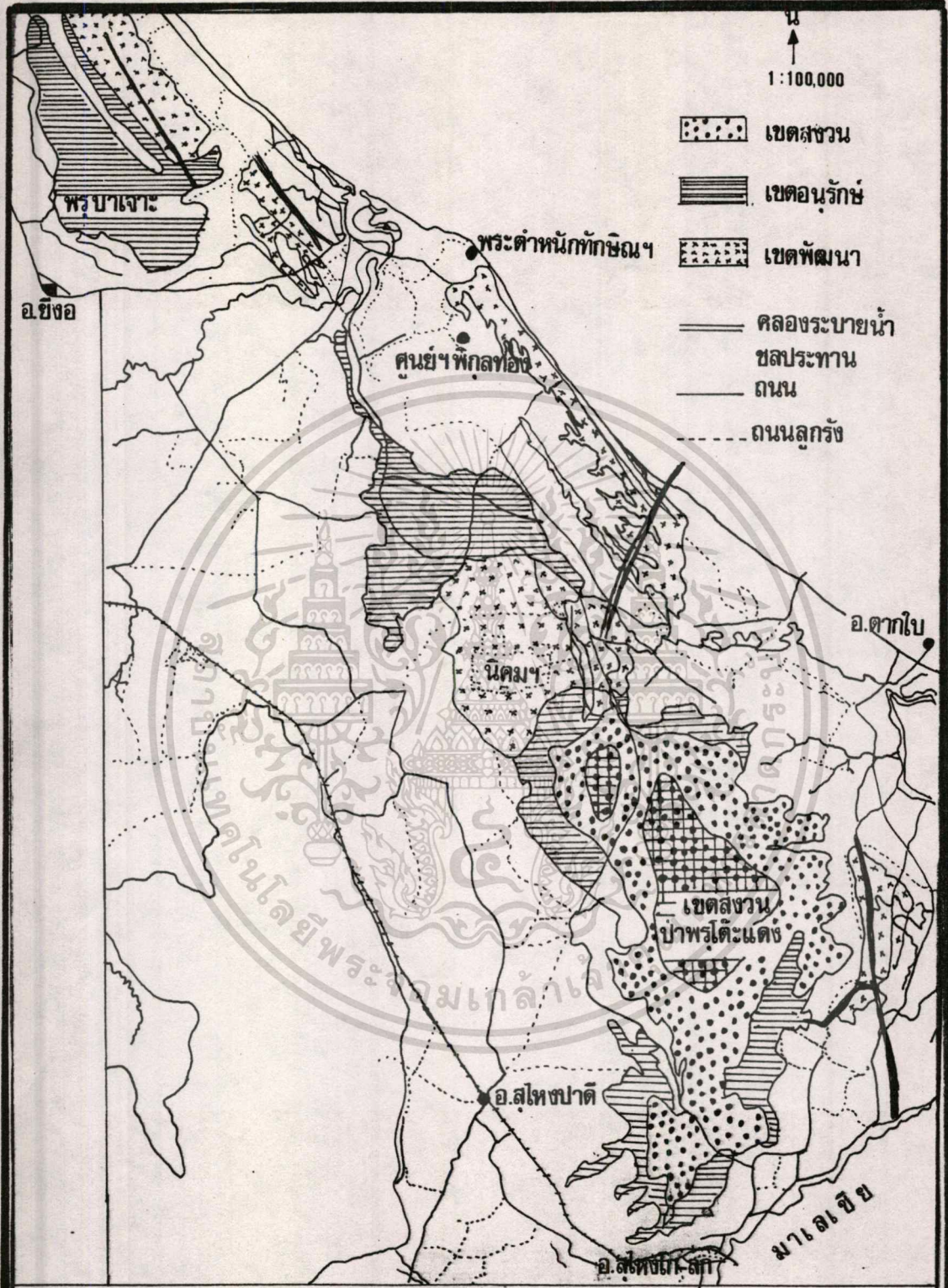
4. สภาพปัจจุบัน (หลังการระบายน้ำ)

แผนภาพขั้นตอนต่างๆ ของการเกิดพรและการพัฒนาป่าพร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาดูงานเท่านั้น มิอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนที่แสดงอาณาเขตโดยประมาณของพื้นที่พรุ จังหวัดนราธิวาส (พระบาทเจ้า พรุโต๊ะแดง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยที่ป่าพรุเป็นทรัพยากรสำคัญที่ให้ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันป่าพรุถูกทำลายด้วยกิจกรรมต่างๆ อยู่เป็นประจำ ซึ่งพอจะสรุปเป็นลักษณะใหญ่ๆ ได้ 2 ประการ กล่าวคือ ประการแรก คือ ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าพรุเพื่อการทำกินและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าพรุอย่างไม่ถูกวิธีของประชากรในท้องถิ่น ประการที่สอง คือ การพัฒนาพื้นที่ป่าพรุที่ขาดความเข้าใจและการศึกษาระบบนิเวศน์ป่าพรุอย่างแท้จริงของหน่วยงานราชการต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายให้พัฒนาพื้นที่ป่าพรุโดยเฉพาะป่าพรุโต๊ะแดงที่กำลังประสบปัญหาเหล่านี้อยู่ และป่าพรุโต๊ะแดงนับว่าเป็นป่าพรุที่อุดมสมบูรณ์และมีคุณค่าทางระบบนิเวศน์มากที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ

สภาพการณ์ต่างๆ ที่มีและดำเนินอยู่ของป่าพรุล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ต้องมีการจัดการให้ถูกวิธีทั้งสิ้น โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง จังหวัดนราธิวาส ซึ่งเป็นโครงการพระราชดำรินในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ได้ดำเนินการพัฒนาพื้นที่ป่าพรุที่ยังคงสภาพเป็นป่าใหญ่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวและสำคัญของประเทศ คือ ป่าพรุโต๊ะแดง โดยได้แบ่งป่าพรุโต๊ะแดงออกเป็น 3 เขต คือ เขตพัฒนา เขตสงวนและเขตอนุรักษ์ เป้าหมายเพื่อแบ่งการใช้ประโยชน์จากป่าพรุให้เหมาะสมและสอดคล้องกับระบบนิเวศน์ สำหรับในเขตอนุรักษ์พื้นที่ส่วนหนึ่งได้ประกาศเป็น "เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี" เพราะฉะนั้นการพัฒนาพื้นที่ป่าพรุเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายและได้รับประโยชน์อย่างเหมาะสมนั้น นักวิชาการและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมองปัญหาประสานความร่วมมือกัน ในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นโดยมีพื้นฐานแนวความคิดหรือ หลักการต่างๆ ดังนี้ คือ

- 1) เชิงนิเวศวิทยา ต้องศึกษาคำนิยามถึงดุลยภาพความเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอก ระบบ ผลกระทบในทางเสื่อมโทรมของพื้นที่และสภาพแวดล้อม ฯลฯ
- 2) เชิงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ศึกษาถึงคุณสมบัติต่างๆ ของพื้นที่และวิธีการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสมที่สุด
- 3) เชิงเศรษฐกิจ ต้องศึกษาคำนิยามถึงประโยชน์ต่างๆ ที่ได้รับและการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรป่าพรุในแต่ละด้านเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกัน
- 4) เชิงสภาพสังคม ต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ประโยชน์พื้นที่ภายหลังการพัฒนาว่าเหมาะสมสอดคล้องกับ สภาพแวดล้อม สังคม ระเบียบ ประเพณีปฏิบัติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า และ การดำรงชีพของประชากรในพื้นที่หรือไม่

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) เศรษฐกิจ ต้องคำนึงถึงการตั้งถิ่นฐานที่มีความสัมพันธ์ หรือสอดคล้องกับสภาพดิน
สภาพน้ำ และ สภาพภูมิประเทศ

ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง ที่มีระดับความ
จำเป็นพื้นฐานซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของประชาชนทุกคนร่วมกิจกรรม ในรูปแบบผสมผสานกับ
สภาพแวดล้อมเพื่อประโยชน์ของประชากรให้สามารถปรับปรุงการดำรงชีวิตของตนเอง การพัฒนา
คุณภาพชีวิตประชาชนรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดงของโครงการต่างๆ ที่นำมาศึกษาวิจัยครั้งนี้
เฉพาะในหน่วยงานราชการบางส่วนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการ คือ

กรมชลประทาน ได้จัดทำโครงการต่างๆ พัฒนาพื้นที่ป่าพรุเพื่อป้องกันน้ำท่วมใน ตำบล
บางขุนทอง พร่อน เกาะสะท้อน นานาค โมฆิต มูโนะและปุโยะ โครงการจัดหาแหล่งน้ำจัดเพื่อ
การจัดชลประทาน การจัดการน้ำที่ดีขึ้นซึ่งสามารถลดผลกระทบจากดินเปรี้ยวได้

กรมป่าไม้ ได้จัดทำโครงการศึกษาสภาพการทดแทนตามธรรมชาติของสังคมพืชป่าเสม็ด
ขาว การวิจัยผลกระทบภายหลังการบุกรุกทำลายป่า การวิจัยฟื้นฟูสภาพป่าภายหลังการบุกรุก
ทำลายป่า การวิจัยขั้นพื้นฐานในการสำรวจพันธุ์พืชและศึกษาระบบนิเวศวิทยาในป่าพรุบริเวณเขต
อนุรักษ์และเขตสงวน การศึกษาลักษณะทางนิเวศวิทยาของสังคมพืชป่าพรุ การจัดทำป่าชุมชน การ
จัดการบริหารหลักแนวกันชนเขตป่าพรุและการป้องกันรักษาทรัพยากรสัตว์ป่า

กรมพัฒนาที่ดิน ได้จัดทำโครงการต่างๆ คือ โครงการการใช้วัสดุปรับปรุงบำรุงดิน
วิธีการจัดการดินเพื่อปลูกไม้ยืนต้นและพืชผักในการปรับปรุงดิน กรดกำมะถันและดินอินทรีย์ใน
พื้นที่พรุ การฝึกอบรมและสาธิตการบำรุงดินให้เกษตรกร ซึ่งในระยะแรก กรมพัฒนาที่ดิน ได้
ปรับปรุงและส่งเสริมการบำรุงและอนุรักษ์ดินในหมู่บ้านบริวารของโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนา
พิบูลทอง ของอำเภอเมืองก่อน ส่วนพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุมีเป้าหมายการดำเนินงานในระยะต่อไป
กรมพัฒนาที่ดินจะมีการปรับปรุงดินให้มีประสิทธิภาพในการทำเกษตรแก่ประชาชนในทุกพื้นที่ของ
จังหวัดนราธิวาส

กรมประมง ได้จัดทำโครงการต่างๆ ในบริเวณพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุ คือ โครงการ
ส่งเสริมประชาชนบริเวณป่าพรุชบ่อเลี้ยงปลา เช่น ปลาสลิด ปลาดุก ปลานิลดำ ปลานิลแดง
ตะเพียนขาว เป็นต้น การฝึกอบรมและสาธิตวิธีการเลี้ยงปลาและเทคนิคการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ด้วยวิธีต่างๆ

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรมปศุสัตว์ ได้จัดทำโครงการต่างๆ บริเวณพื้นที่ป่าพรุ คือ การส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ ในเขตสวนยาง การปรับปรุงพันธุ์โคและกระบือโดยใช้พ่อพันธุ์ดีและการผสมเทียม การส่งเสริม การเลี้ยงปศุสัตว์

การศึกษาพิจารณาโครงการต่างๆ ของหน่วยงานเหล่านี้ ทำให้ทราบถึงแนวทางที่จะ แนะนำผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่ป่าพรุให้มีการค้นคว้า และพัฒนาวิถีที่จะสร้างผลผลิตทดแทนทรัพยากรจากป่าพรุ เพื่อหาวิธีการใช้และทดแทนให้ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งจะส่งผลให้สภาพความเป็นอยู่ของประชากรมีระดับที่ดีขึ้นหรือต่ำกว่าที่เป็นอยู่เพราะในอดีตที่ผ่านมาประชากรสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของป่าพรุ และในบางพื้นที่เพื่อทำการเกษตรจากพื้นที่ป่าพรุ ดังเดิมนั้น คือ ผลผลิตที่ดีในระยะปีแรกและปีที่ 2 หลังจากนั้นผลผลิตจะลดลงเรื่อยๆ พืชจะแสดงอาการขาดธาตุอาหารปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วไป ซึ่งส่งผลให้ผลผลิตต่ำลงจนในที่สุดพื้นที่ดังกล่าวไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้อีกและถูกปล่อยทิ้งให้กร้าง หรือพื้นที่บางส่วนได้รับผลกระทบจากน้ำเปรี้ยวที่เอ่อล้นจากพื้นที่ป่าพรุในฤดูน้ำหลากได้กระจายไปทั่วพื้นที่เกษตรกรรมรอบพื้นที่ป่าพรุ ส่งผลกระทบต่อประชากรที่อาศัยรอบๆ พื้นที่ป่าพรุทั้งในด้านผลผลิตทางการเกษตรที่ได้รับความเสียหาย และยังส่งผลกระทบถึงการขาดแคลนน้ำจืดสำหรับอุปโภค-บริโภค การใช้ทรัพยากรที่จำเป็นจากป่าพรุรวมถึงการอยู่อาศัยในพื้นที่ดังกล่าว โดยทั่วไปป่าพรุที่สีแดงจะเป็นพื้นที่ที่หลายหน่วยงานให้ความสนใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยโครงการชลประทาน ทำหน้าที่ระบายน้ำป้องกันน้ำท่วมและการจัดหาน้ำให้กับพื้นที่การเกษตร โครงการปลูกป่าพรุทดแทน การวิจัยฟื้นฟูสภาพป่าหลังถูกบุกรุกและถูกทำลาย และโครงการการเกษตรอื่นๆ เข้าไปดำเนินการอยู่ การพัฒนาต่างๆ ที่ดำเนินการในพื้นที่เขตอนุรักษ์ซึ่งได้กำหนดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจะสามารถปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จได้จริงหรือไม่ การพัฒนาที่เน้นให้ความสำคัญแก่คุณภาพชีวิตของประชาชนทำให้ทราบถึงศักยภาพของทรัพยากรและสภาพแวดล้อมที่มีอยู่ในท้องถิ่น และเป็นการใช้ให้เห็นถึงการที่จะนำทรัพยากรเหล่านี้มาใช้เพื่อขจัดทุกข์บำรุงสุข ประชากรและทำให้ระบบนิเวศน์ของป่าพรุมีความสมดุลและไม่ทำให้ทรัพยากรเหล่านี้เสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว เพื่อนำไปสู่ความมีคุณภาพชีวิตตามนโยบายการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไป

จากสภาพดังกล่าวจึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสภาพนิเวศวิทยาของป่าพรุ
กับคุณภาพชีวิตประชาชนรอบพื้นที่ป่าพรุ กรณีศึกษาพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง โดยศึกษาครอบคลุม
ถึงปัญหาและข้อมูลต่างๆ ที่มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรและทรัพยากร
สิ่งแวดล้อมที่จำเป็น ที่มุ่งเน้นเพื่อจะประเมินความสามารถประชากรในพื้นที่ในการจัดหาหรือสนอง
ความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (basic minimum needs) ที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตที่ดี มีมาตรฐาน
การดำเนินชีวิตที่สูงขึ้น มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด โดยในด้านคุณภาพชีวิต
ประชากรได้ศึกษาว่า ครอบครัวของประชากรรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง มีอาหารที่ถูก
สุขลักษณะและเพียงพอต่อการบริโภคหรือไม่ มีที่อยู่อาศัยที่มีมั่นคงถาวรและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม
มีการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินไม่มีปัญหาอาชญากรรมและอบายมุข
มีผลผลิตเพิ่มขึ้นและเพียงพอแก่การดำรงชีพ มีการวางแผนครอบครัวที่ดี มีส่วนร่วมในการพัฒนา
ท้องถิ่นที่อยู่อาศัยและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมในชุมชน มีความรู้ ความเข้าใจใน
หลักธรรมคำสั่งสอนของศาสนา เพื่อเป็นหลักปฏิบัติในชีวิตประจำวันหรือไม่ ด้านสภาพนิเวศน์ของ
ป่าพรุได้ศึกษาถึงสังคมพืชประเภทที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำและสูง ในพื้นที่พรุที่มีความสัมพันธ์กับที่อยู่
อาศัยของประชากรรอบพื้นที่ป่าพรุ เพื่อนำสิ่งที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ในทาง
ปฏิบัติเพื่อวางแผนพัฒนาปรับปรุงแก้ไขและส่งเสริมสภาพความเป็นอยู่ของประชากรให้ดีขึ้นเพื่อจะ
ได้ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทำการศึกษาลักษณะทางกายภาพ ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมและคุณภาพชีวิตของประชาชน ตลอดจนความรู้ทัศนคติต่อการอนุรักษ์ ในบริเวณป่าพรุโต๊ะแดง
2. เพื่อศึกษาผลจากโครงการพัฒนาต่างๆ ต่อคุณภาพชีวิตของประชากร ภายใต้งบเงื่อนไขของการอยู่ร่วมกับป่าพรุอย่างยั่งยืน
3. เพื่อศึกษาค้นหาแนวทางและรูปแบบการจัดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนบริเวณป่าพรุ ที่ผสมผสานกับความดำรงอยู่ตามธรรมชาติของป่าพรุ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตพื้นที่ทำการศึกษาคือ พื้นที่พรุซึ่งได้จำแนกเขตการใช้ที่ดินตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนานิคมทอง ในเขตอนุรักษ์บริเวณส่วนของป่าพรุโต๊ะแดงเขตอนุรักษ์ (Conservation Zone) เป็นพื้นที่ป่าพรุที่ถูกทำลายบางส่วนเป็นทุ่งหญ้า ป่าเสม็ดและป่าพรุที่กำลังพัฒนาไปเป็นป่าพรุที่สมบูรณ์รวมทั้งพื้นที่ป่าพรุที่กำลังดำเนินการฟื้นฟูให้กลับเป็นป่าพรุที่สมบูรณ์ด้วย (มีพื้นที่ทั้งหมด 109,938 ไร่) ในพื้นที่ได้ทำการศึกษาเป็นจำนวนพื้นที่ 65,000 ไร่ (แผนที่ ที่ 1)
2. ขอบเขตด้านโครงการพัฒนาที่ดำเนินการในเขตอนุรักษ์ในส่วนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ซึ่งดำเนินการโดยกรมพัฒนาที่ดิน ซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบในการปรับปรุงดินแก้ปัญหาดินเปรี้ยวและการขาดธาตุอาหารในดิน (สำหรับกรมพัฒนาที่ดินในหมู่บ้านที่ทำการสำรวจมีโครงการพัฒนาที่ไม่แน่ชัด การศึกษาค้างจึงไม่ได้กล่าวถึงในผลการศึกษา)

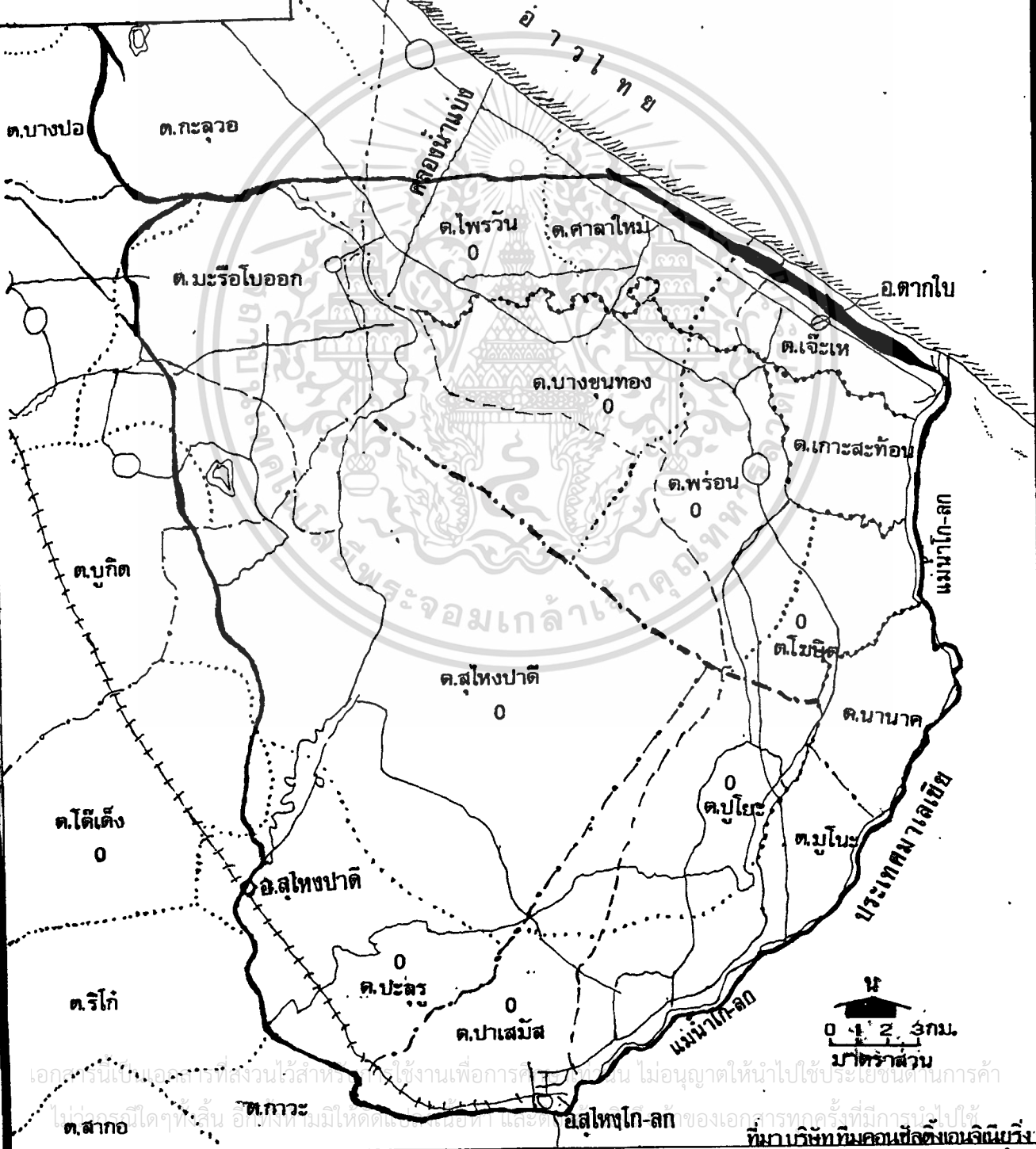
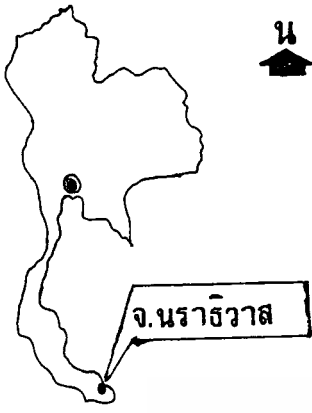
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงขอบเขตพื้นที่ทำการศึกษา

สัญลักษณ์

- จังหวัด
- อำเภอ
- ถนนลาดยาง
- ถนนลูกรัง
- ทางรถไฟ

- แม่น้ำ
- แนวเขตโครงการชลประทาน
- แนวเขตอำเภอ
- แนวเขตตำบล
- ภูเขา
- 0 พื้นที่ทำการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในงานเพื่อการศึกษาค้นคว้า ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการค้า
 ไปหรือจำหน่ายในอันึ่งที่มีเหตุและผล และหากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อที่
 สำนักพิมพ์พิมพ์คนจัดพิมพ์งานวิจัย
 จำกัด

กรมชลประทาน รับผิดชอบในการพัฒนาพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วม
หาแหล่งน้ำจืดเพื่อการชลประทาน การปรับปรุงโครงสร้าง
พื้นฐานเพื่อให้การจัดการน้ำที่ดีขึ้นซึ่งสามารถลดผลกระทบจาก
ดินเปรี้ยว

กรมป่าไม้ รับผิดชอบในการพัฒนาฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรม ปลูกป่า
ทดแทน การป้องกันรักษาป่าและทรัพยากรสัตว์ป่า

กรมปศุสัตว์ รับผิดชอบในการส่งเสริมให้มีการเลี้ยงสัตว์ในสภาพ
พื้นที่ที่เป็นทุ่งหญ้าส่งเสริมปรับปรุงพันธุ์สัตว์

กรมประมง รับผิดชอบในการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์น้ำรอบพื้นที่
ป่าพรุ ส่งเสริมกิจกรรมบ่อเลี้ยงปลา

3. ขอบเขตการประเมินคุณภาพ ที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่เขตอนุรักษ์ของป่าพรุโต๊ะแดง โดยการ
ชีวิตของประชากร สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน คุณภาพชีวิตของประชากรที่ทำการ
ศึกษา จะรวมเฉพาะ คือ สถานะทางเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรม
ศาสนา การศึกษาและสาธารณสุข
4. ทำการศึกษาชนิดของพรรณไม้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศวิทยาของป่าพรุ ส่วนพืชขนาดเล็ก
ประเภทอื่นๆ ไม่ทำการศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงการดำเนินงานพัฒนาตลอดจนแนวทางการพัฒนาป่าพรุในท้องที่จังหวัด
นราธิวาส
2. ทำให้ทราบถึงข้อคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่เขตอนุรักษ์ของป่าพรุโต๊ะแดงที่มีต่อการ
พัฒนาพื้นที่ในเขตป่าพรุ
3. สามารถกำหนดแนวทางการวางแผนโครงการพัฒนา และแนวทางการใช้พื้นที่ป่าพรุ
อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและสอดคล้องกับสภาพปัญหา ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อ
การพิจารณาใช้ทรัพยากรธรรมชาติรวมทั้งพัฒนาพื้นที่ป่าพรุให้เหมาะสมกับสภาพ

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ป่าพรุ หมายถึง ป่าดงดิบประเภทหนึ่งที่มีหมู่น้ำ และพืชพรรณชนิดอื่นอยู่อย่างหนาแน่น ไม้ชั้นบนส่วนใหญ่มีเรือนยอดชิดติดกันใบมีสีเขียวตลอดปี พืชป่ามีน้ำท่วมขังและมีระดับน้ำขึ้นลงตามฤดูกาลมีซากพืชที่สгниไม่สลายตัวทับถมกันอยู่อย่างหลวมๆ และเป็นชั้นหนา พืชพรรณไม้ที่ขึ้นอยู่ มีการปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้มีความสัมพันธ์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

ป่าพรุโต๊ะแดง หมายถึง ป่าพรุที่มีความอุดมสมบูรณ์และยังคงสภาพตามธรรมชาติไว้ได้มากที่สุด มีพื้นที่ประมาณ 320 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2 แสนไร่ ตั้งอยู่ในเขตติดต่อ 4 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอตากใบ อำเภอสุไหงโกลก และอำเภอสุไหงปาดี ในจังหวัดนราธิวาส ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ถึงร้อยละ 10 ของทั้งจังหวัด โครงการศูนย์ศึกษาพิภพทอง ได้แบ่งพื้นที่ป่าพรุออกเป็น 3 เขต ดังนี้

1. **เขตสงวน (Preservation Zone)** หมายถึง บริเวณพื้นที่ที่ยังคงสภาพเป็นป่าธรรมชาติอย่างสมบูรณ์ สมควรที่จะต้องสงวนไว้
2. **เขตอนุรักษ์ (Conservation Zone)** หมายถึง บริเวณพื้นที่พรุที่ปัจจุบันแปรสภาพเป็นป่าเสม็ด และบริเวณที่ปัจจุบันหมดสภาพป่าแล้ว มีพืชพรรณพวกหญ้า หรือกระจูดขึ้นอยู่ทั่วไป
3. **เขตพัฒนา (Development Zone)** หมายถึง บริเวณพื้นที่พรุที่ควรพัฒนาเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ให้เหมาะสม พื้นที่บริเวณนี้ได้มีการระบายน้ำ (Evacuate) ออกไปแล้ว และส่วนใหญ่ได้จัดสรรที่ดินให้เป็นที่ทำกินแก่ราษฎร

เขตอนุรักษ์ของป่าพรุโต๊ะแดง หมายถึง เขตที่โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองได้จำแนกเขตการใช้ที่ดินในบริเวณพื้นที่ป่าพรุเพื่ออนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง โดยได้ประกาศจัดตั้งเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า รวมพื้นที่ทั้งหมด 65,000 ไร่

สังคัมพีชป่าพรุ

หมายถึง กลุ่มพีช(ชนิดของพีช) ที่ตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่พรุโดยแบ่งเป็น 2 ระดับ คือสังคัมพีชประเภทที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ซึ่งประกอบด้วย สังคัมพีช 13 ชนิด ได้แก่ กุ่มหญ้าคา กุ่มหญ้าแดง กุ่มหญ้าครน กุ่มหญ้าไทร กุ่มหญ้าปล้อง กุ่มหญ้าข้าวผี กุ่มกระจูดหนู ป่าเสม็ดขาว ป่าบึงผสม ดงเคลง ดงสาคร ดงเตย ดงปรือ

สังคัมพีชประเภทที่มีความอุดมสมบูรณ์สูงประกอบด้วย สังคัมพีช 29 ชนิด ได้แก่ ป่าพรุเสม็ดขาว ป่าพรุกะบวย ป่าพรุมะฮิง พรุดงสาคร พรุดงเคลง พรุกุ่มหญ้าครน พรุกกั๊กหมา พรุกกระจูดใหญ่ พรุกกระจูดหนู ป่าพรุผสมเสม็ด พรุดงเตย พรุกุ่มหญ้าข้าวผี พรุดงปรือ พรุกกเหลื่อม ป่าพรุหลุมพี ป่าพรุกะพ้อแดง ป่าพรุหมากแดง ป่าพรุกะเปรี๊ยะ พรุกุ่มบอนคั้น พรุดงคบบาง พรุกุ่มหญ้าไทร พรุกุ่มหญ้าปล้อง พรุกุ่มบึงก และพรุกุ่มหญ้าปล้อง

คุณภาพชีวิตประชาชนรอบพื้นที่ป่าพรุ

หมายถึง ระดับสถานภาพการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่พรุ ตามองค์ประกอบของชีวิตในระดับที่เหมาะสมตามความจำเป็นขั้นพื้นฐานซึ่งมีสภาพความเป็นอยู่ที่เกี่ยวข้องกับสภาพการศึกษา อนามัย และเศรษฐกิจตามลักษณะสิ่งแวดล้อม ชีวภาพ เชื้อชาติ วัฒนธรรม และวิถีการเลี้ยงดูโดยได้กำหนดเครื่องบ่งชี้ คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่เขตป่าพรุไว้ 8 หมวด คือ

- หมวด อาหารและโภชนาการ
- หมวด ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม
- หมวด การบริการสังคมขั้นพื้นฐานที่จำเป็น
- หมวด ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- หมวด การมีผลผลิตและหาอาหารอย่างมีประสิทธิภาพ
- หมวด การวางแผนครอบครัว
- หมวด การพัฒนาความเป็นอยู่ และหมวด การพัฒนาจิตใจ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้นำคะแนนผลรวมของระดับคุณภาพชีวิต 8 หมวด มาเป็นตัววัด คะแนนสูงสุด 100 คะแนน ต่ำสุด 42 คะแนน

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาสภาพนิเวศวิทยาของป่าพรุกับคุณภาพชีวิตประชาชนรอบพื้นที่ป่าพรุ กรมศึกษาพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี เอกสารต่างๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย โดยแบ่งสาระต่างๆ ในการวิจัยดังนี้

1. การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับทฤษฎีของสภาพนิเวศวิทยา
2. การทบทวนวรรณกรรมในเรื่อง สภาพนิเวศวิทยาป่าพรุ
3. การทบทวนวรรณกรรมในเรื่อง คุณภาพชีวิตประชากร
4. การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับความจำเป็นพื้นฐานของประชาชน หรือการพัฒนาคุณภาพชีวิตและโครงการพัฒนา
5. การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับสังคม
6. แนวความคิดในการวิจัย

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีสภาพนิเวศวิทยา

เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงเรื่องสภาพนิเวศวิทยา จึงต้องศึกษาทฤษฎีบางทฤษฎีที่เห็นว่า เป็นพื้นฐานการอธิบายในการศึกษาเพื่อประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการใดๆ โดยมีทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

นาท คัมทวิรุฬห์ (2528) ได้อธิบาย สิ่งแวดล้อมแบ่งเป็น 2 ชนิด คือ

1. สิ่งแวดล้อมในด้านรูปธรรม (Concrete Environment) ได้แก่
 - สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) หมายถึง สิ่งไม่มีชีวิต (Abiotic Resources) ซึ่งรวมถึงสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ได้แก่ ดิน อากาศ แร่ธาตุ และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์เปลี่ยนแปลงขึ้นโดยอาศัยความรู้ทางด้านเทคโนโลยี หรือความสามารถทางศิลปะ เช่น บ้านเรือน ถนนหนทาง โรงงาน วัฒนาอาราม การเขียนรูป การปั้นรูป ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับอาจารย์และพนักงานที่ออกหนังสือพิมพ์เท่านั้น ไม่อนุญาตให้ใช้ในเชิงพาณิชย์หรือการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ (Biological Environment) หมายถึง สิ่งมีชีวิต (Biotic Resources) ได้แก่ มนุษย์ สัตว์ พืช จุลินทรีย์ ฯลฯ

2. สิ่งแวดล้อมในด้านนามธรรม (Abstract Environment) ได้แก่ ระบบสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม (Social, Economic, political and Cultural Environment) ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์

ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและคุณค่าต่างๆ ที่มีต่อมนุษย์เป็น 4 ระดับคือ

- ก. ทรัพยากรด้านธรรมชาติ (Physical Resources) ของระบบนิเวศน์ (Ecosystem) ในพื้นที่ที่อาจจะถูกกระทบกระเทือนจากโครงการ
- ข. ทรัพยากรด้านนิเวศวิทยาหรือทางชีวภาพ (Ecological/Biological /Resources) ซึ่งหมายถึง สิ่งที่มีชีวิตอื่นๆ นอกเหนือจากมนุษย์ในระบบนิเวศน์และเป็นผลสืบเนื่องมาจากความสัมพันธ์ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรทางธรรมชาติอันเนื่องมาจากโครงการ
- ค. คุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ (Human Use Values) ซึ่งหมายถึงการนำ ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทั้งทางด้านกายภาพและชีวภาพ มาใช้ให้เป็นประโยชน์ ซึ่งเป็นสืบเนื่องมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจและยกมาตรฐานการดำรงชีวิตของมนุษย์
- ง. คุณค่าคุณภาพของชีวิต (Quality of Life Values) การเปลี่ยนแปลงใดๆ เกี่ยวกับทรัพยากรด้านกายภาพย่อมมีผลกระทบกระเทือนต่อทรัพยากรด้านนิเวศวิทยา/ชีววิทยา ได้นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในกลุ่มทรัพยากรกายภาพและนิเวศวิทยา/ชีววิทยา ก็จะมีผลกระทบกระเทือนต่อไปยังคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์และคุณภาพชีวิตมนุษย์ได้ นั่นคือการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรสิ่งแวดล้อมใดๆ ย่อมก่อให้เกิดกระทบกระเทือนต่อทรัพยากรคุณค่าที่มีต่อมนุษย์ได้ เนื่องจากทุกสิ่งทุกอย่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

อุ้มแก้ว ประกอบไวทยกิจ บีเวอร์ (2531) อธิบายถึง ปัญหาสิ่งแวดล้อมว่ามีสาเหตุใหญ่ อยู่ 3 ประการ คือ

1. การเพิ่มประชากรขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งทำให้ต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการดำรงชีวิตขึ้นพื้นฐานเพิ่มขึ้น ตลอดจนขนาดการวางแผนไว้ย่อมมีประสิทธิภาพ และคำนึงถึงความต้องการในอนาคต จนเกิดการเสื่อมโทรมและสภาพแวดล้อมขึ้นโทษทั่วไป
- เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. เมืองมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว และขาดการวางผังเมืองไว้ล่วงหน้าทำให้การใช้ที่ดินไม่มีระเบียบแบบแผน มีปัญหาการจราจร ขาดแคลนสาธารณูปโภค และการบริการทั่วไป การขยายตัวทางอุตสาหกรรมเกิดขึ้นด้วย เนื่องจากอุตสาหกรรมจะได้ประโยชน์จากการอยู่ใกล้ชิดกับเมืองที่มีขนาดใหญ่ อาทิ เช่น การตลาด การควบคุมการขยายตัวทางอุตสาหกรรมมีไม่เพียงพอ จึงทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆ

3. การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการผลิต เช่น การใช้ปุ๋ย ใช้ยาฆ่าแมลง ฯลฯ ได้ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของคุณภาพดิน อากาศและปัญหาสิ่งแวดล้อมอื่นๆ

ศุภวิทย์ เปี่ยมพงษ์สานต์ และคณะ (2527) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาเศรษฐกิจ โดยไม่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมจะมีผลประโยชน์ต่อบุคคลเพียงบางกลุ่ม แต่กลับสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นเป็นจำนวนมากและทำให้ประโยชน์ที่มนุษย์ได้รับจากสิ่งแวดล้อมน้อยลง ในหลายกรณี การพัฒนาเศรษฐกิจไม่ได้ผลเต็มที่เพราะผลประโยชน์ที่ได้จากโครงการนั้นไม่คุ้มกับความเสียหายที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการกินอยู่ดีของประชาชน โดยที่ชนบท คือ แหล่งผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ และ เป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศขณะนี้ประสบกับปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีอยู่ 2 ลักษณะด้วยกัน คือภาวะมลพิษและการร่อยหรอของทรัพยากร คุณภาพและสิ่งแวดล้อมในชนบทยังมีแนวโน้มที่จะเสื่อมโทรมลงเรื่อยๆ ทั้งนี้เนื่องมาจากความต้องการใช้ทรัพยากรมีมาก ประกอบกับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมีฐานะยากจน และขาดความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทำลายสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเพื่อความอยู่รอดของตนเอง

ช็อนันต์ สมุทวณิช (2530) ได้กล่าวถึง ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ไว้ว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพและทรัพยากรธรรมชาติ แม้ในประเทศเดียวกันก็มีความแตกต่างกันไปตามภูมิภาคต่างๆ เป็นเหตุให้เกิดลักษณะทางการผลิตและการดำรงชีวิตตลอดจนลักษณะทางสังคมที่ไม่เหมือนกัน ลักษณะดังกล่าวก่อให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบในทางเศรษฐกิจด้วย ฉะนั้นจึง

ได้ยืนยันได้ฟังกันอยู่เสมอว่า นอกจากปัญหาเศรษฐกิจส่วนรวมที่แต่ละประเทศมีแตกต่างกันและก่อให้เกิดความไม่สมดุลทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศและความไม่สมดุลระหว่างส่วนต่างๆของประเทศอีกด้วย สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ดิน ฟ้า อากาศและทรัพยากรธรรมชาติทั้งหลาย จึงเป็นพื้นฐาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่มีการเผยแพร่ทั้งนี้ อีกทั้งยังมีเหตุที่ผู้ปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยมนุษย์เป็นผู้ดำเนินการนำเอาทรัพยากรเหล่านี้มาใช้ประโยชน์ ในด้านต่างๆ เช่น ทำการก่อสร้าง เชื้อเพลิงที่นำไฟฟ้าจากกำลังน้ำเพื่อให้ได้ประโยชน์ ทั้งการเพาะปลูกและการใช้สอยด้านอื่นๆ เป็นต้น

จากการทบทวนทฤษฎีสภาพนิเวศวิทยา สามารถกล่าวได้ว่าทรัพยากรธรรมชาติประกอบด้วยทรัพยากรที่นำมาใช้ประโยชน์ก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ แต่ในบางครั้งจะเกิดการขัดแย้งกันระหว่างการใช้ทรัพยากร เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติบางอย่างมีลักษณะสองด้าน ดังนั้นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งของการพัฒนา ก็คือ ทำอย่างไรจึงก่อให้เกิดความเจริญทางเศรษฐกิจและนำทรัพยากรมาใช้ให้เหมาะสม โดยยังคงไม่ทำลายสภาพแวดล้อม ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตประชากร

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับสภาพนิเวศวิทยาป่าพรุ

การศึกษาสภาพนิเวศวิทยาป่าพรุ พบว่าลักษณะภูมิประเทศที่เป็นพรุ บริเวณชายฝั่งทะเล เกิดจากขั้นตอนของกระบวนการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งทะเล โดยเฉพาะบริเวณที่มีคลื่นลมพัดพาทรายเข้ามาทับถม เกิดเป็นสันทรายอยู่ในทะเลห่างจากฝั่งเล็กน้อย ซึ่งสันทรายนั้นนานเข้าก็จะใหญ่และสูงจนปิดฝั่ง เกิดเป็นแอ่งกะทะ ไม่มีการถ่ายเทระหว่างน้ำทั้งสองข้าง น้ำด้านบนที่อยู่ติดฝั่งจะจืดลง เพราะถูกขังไว้ไม่อาจจะระบายออกสู่ทะเลได้ ประกอบกับปริมาณน้ำฝนที่ได้รับเพิ่มขึ้นเป็นประจำ ในระยะแรกนี้มีพืชพวกหญ้าและกก ขึ้นก่อน ต่อมาเมื่อหญ้าและกกตายทับถมกันนานพอสมควร จนที่ลุ่มน้ำตื้นเกินขึ้น มีไม้พุ่มและไม้ใหญ่เกิดขึ้น ป่าชนิดนี้เรียกว่า Tropical fresh water peat swamp ต้นไม้ใหญ่น้อยจะล้มตายตามอายุ เมื่อล้มตายก็จะค่อยๆ ทับถมลงในน้ำ ไม่อาจสลายตัวได้หมด เนื่องจากพื้นที่มีน้ำท่วมขัง ไม่มีการ Oxidation ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การเกิดป่าพรุมีผลเชื่อมโยงมาจากการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำทะเลในอดีตและพื้นที่พรุควรได้รับการพัฒนา โดยตรง คือ พื้นที่ป่าพรุที่เสื่อมสภาพแล้ว เป็นพื้นที่ที่มีไม้เสม็ดขึ้นปกคลุมเป็นพื้นที่กว้างขวาง หรือที่เรียกว่า ป่าเสม็ด

ถวัลย์ชัย สันติสุข และชาวลิต นิยมธรรม (2528) เสนอไว้ว่าในการพัฒนาพื้นที่ป่าพรุ

ความร่วมมือและการประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแผนพัฒนาพื้นที่พรุ เป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ที่มีระบบนิเวศอันซับซ้อนนี้ การพัฒนาพื้นที่พรุจำเป็นต้องจำแนกการใช้ที่ดินให้ชัดเจน

ชรินทร์ สมาธิ (2531) ได้เสนอผลการศึกษาดังปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาพื้นที่ป่าพรุ จังหวัดนราธิวาส พบว่า การพัฒนาจะให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ในเขตพัฒนาจะต้องดำเนินการพัฒนาแบบครบวงจรเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการขั้นพื้นฐานและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นให้ดีขึ้น สำหรับเขตอนุรักษ์ต้องดำเนินการฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพเดิม โดยการศึกษาและหาพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับป่าพรุเพื่อปลูกทดแทนในพื้นที่ที่เสื่อมสภาพ หรือใช้พื้นที่เพื่อกิจกรรมต่างๆ ของบางหน่วยงานให้เกิดประโยชน์ และมีผลกระทบต่อพื้นที่พรุน้อยที่สุด ส่วนในเขตสงวน ควรดำเนินการสงวนป่าไว้อย่างเข้มงวด เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมให้เปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด

ณัฐรา หึงสพฤกษ์ (2534) ได้เสนอแนวทางการอนุรักษ์ และข้อเสนอแนะในบทความเกี่ยวกับการพัฒนาและสภาพปรากฏของระบบนิเวศในพื้นที่พรุภาคใต้ของประเทศไทยว่า ทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่พรุ (พรุโต๊ะแดง พรุควนเคร็งและพรุบาเจาะ) มีความแตกต่างกันมาก แต่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันคือ การพัฒนาเพื่อการอยู่อาศัยของราษฎรภายในพรุ และบริเวณพื้นที่โดยรอบพรุ ซึ่งจะส่งผลถึงการเสื่อมสภาพของพรุแต่ละแห่ง จากการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพรุนั้นๆ แม้ว่าหน่วยราชการจะมีจุดมุ่งหมายที่ดีในการพัฒนา ก็มีบางส่วนสนับสนุนให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศน์ในป่าพรุ

ชนากร อ้วนอ่อน และคณะ (2531) ได้ทำการวิจัยการใช้ทรัพยากรสภาพและชีวภาพของประชากรโดยรอบพื้นที่พรุนราธิวาส พบว่า ประชากรร้อยละ 78 ของครัวเรือนใน 9 หมู่บ้านในโครงการทดลองของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองและร้อยละ 52 ของครัวเรือนใน 9 หมู่บ้านใกล้เคียงได้เปลี่ยนแปลงพื้นที่พรุมาเป็นพื้นที่เกษตรกรรม สำหรับการใช้ทรัพยากรป่าไม้ในเขตพื้นที่พรุได้ถูกนำมาใช้ในรูปไม้แปรรูปไม้พื้นและถ่านไม้ พบว่า ส่วนใหญ่จะใช้ไม้เสม็ดจากพื้นที่พรุเป็นหลัก จากจำนวนครัวเรือนที่ใช้ประโยชน์ไม้จากเขตป่าพรุ ปรากฏว่าสูงกว่าในครัวเรือนของ 9

เอกสารฉบับนี้เกี่ยวข้องกับป่าพรุ ทรัพยากรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม้ว่ากรณีใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุป ได้ว่า ป่าพรุที่เป็นธรรมชาติโดยแท้
จริงมีพื้นที่ทำงที่เหลืออยู่ในประเทศไทย เป็นแหล่งพันธุกรรมของพรรณไม้หายากหลายชนิด สังคม
พืชมีลักษณะที่เป็นเอกภาพต่างจากสังคมพืชป่าไม้ชนิดอื่นๆ นอกจากประกอบด้วยไม้และของป่าที่
อำนาจผลประโยชน์ต่อมวลมนุษย์แล้ว ยังเป็นแหล่งเก็บกักน้ำจืดธรรมชาติขนาดใหญ่ และเป็นแหล่ง
อาศัยของสัตว์ป่านานาพันธุ์ อันเป็นลักษณะเฉพาะพิเศษกว่าป่าประเภทอื่น การพัฒนาจะต้องได้รับความ
ร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องดำเนินการพัฒนาแบบครบวงจร เพื่อให้
สอดคล้องกับความต้องการของประชากรและจะช่วยให้การพัฒนาดำเนินไปอย่างเหมาะสมและบรรลุ
เป้าหมาย

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตประชากร

คุณภาพชีวิต คือ ระดับสถานภาพการดำรงชีวิตของมนุษย์ตามองค์ประกอบของชีวิตใน
ระดับที่เหมาะสมตามความจำเป็นพื้นฐานในสังคมหนึ่งๆ ในช่วงเวลาหนึ่งๆ เป็นสภาพความเป็น
อยู่ของมนุษย์จะมีความเกี่ยวข้องกับสภาพการศึกษา อนามัย และเศรษฐกิจตามลักษณะสิ่งแวดล้อม
ชีวภาพ เชื้อชาติ วัฒนธรรมและวิถีการเลี้ยงดู และคณะกรรมการประสานงานโครงการปรีณรงค์
คุณภาพชีวิตของประชาชนในชาติปี 2529 ได้กำหนดเครื่องบ่งชี้คุณภาพชีวิตของประชาชนคุณภาพ
ชีวิตของประชาชน ไว้ คือ

1. อาหารและโภชนาการ	2. สุขภาพ
3. การศึกษา	4. สภาวะแวดล้อม
5. รายได้	6. การมีงานทำ
7. สถานภาพสตรี	8. ที่อยู่อาศัย

ชัยวัฒน์ ปัญพงษ์ และ คณะ (2521) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต คือ ชีวิตที่มีคุณภาพ เป็นชีวิตที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย และจิตใจสามารถที่จะดำรงสถานภาพทางเศรษฐกิจ การเมืองและทางสังคม ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของตน สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าหรือ ปัญหาที่ซับซ้อนได้ คาดคะเนเหตุการณ์ภายหน้าได้อย่างถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ตลอดจนดำเนินวิธีการที่ ชอบธรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนพึงประสงค์ ภายใต้อำนาจและทรัพยากรที่มีอยู่ไม่เป็นภาระและ ไม่ก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคม

คุณภาพชีวิตของคนไทย ตามข้อกำหนดกระทรวงสาธารณสุข ที่ประกอบด้วย ความจำเป็น พื้นฐาน (จปฐ.) 8 หมวด 32 ตัวชี้วัด ดังต่อไปนี้ คือ

หมวดที่ 1. ประชาชนได้กินอาหารที่ถูกต้องลักษณะและเพียงพอกับความต้องการของร่างกาย

1. เด็กแรกเกิดถึง 5 ปี ไม่ขาดสารอาหาร
2. เด็กอายุ 5 - 14 ปี ไม่ขาดสารอาหาร
3. เด็กแรกเกิดน้ำหนักเกิน 3 กิโลกรัม

หมวดที่ 2. ประชาชนมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

4. บ้านเรือนมีสภาพคงทนถาวรอย่างน้อย 5 ปี
5. บ้านและบริเวณบ้านเป็นระเบียบถูกสุขลักษณะ
6. มีน้ำดื่มถูกสุขลักษณะ
7. มีน้ำสะอาดดื่มเพียงพอตลอดปี

หมวดที่ 3. ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงการบริการสังคมขั้นพื้นฐาน ที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ

8. เด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี ได้รับการฉีดวัคซีนครบตามเกณฑ์
9. เด็กวัยประถมศึกษาได้เข้าเรียน

11. ประชาชนอายุ 14 - 50 ปี อ่านออกเขียนได้
12. ครอบครัวได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ อาหารการกิน สุขภาพอนามัย กฎหมายชาวบ้าน และ ข่าวสารบ้านเมืองอย่างน้อยเดือนละครั้ง

หมวดที่ 4. ประชาชนมีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

13. หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลก่อนคลอด
14. หญิงตั้งครรภ์ได้รับบริการทำคลอด และดูแลหลังคลอด
15. ประชาชนปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

หมวดที่ 5. ประชาชนมีการผลิตและหาอาหารอย่างมีประสิทธิภาพ

16. ครอบครัวมีการปลูกพืชหมุนเวียน หรือพืชบำรุงดิน
17. ครอบครัวมีการใช้ปุ๋ยบำรุงดินเพื่อเพิ่มผลผลิต
18. ครอบครัวมีการป้องกัน และกำจัดศัตรูพืช
19. ครอบครัวมีการป้องกัน การระบาดของโรคสัตว์
20. ครอบครัวมีการใช้พันธุ์พืชและสัตว์ที่ทางราชการส่งเสริม

หมวดที่ 6. ครอบครัวสามารถควบคุมช่วงเวลาของการมีบุตรได้ตามต้องการ

21. มีการคุมกำเนิดและมีลูกไม่เกิน 2 คน

หมวดที่ 7. ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาความเป็นอยู่และการกำหนดวิถีชีวิตของตนเองและชุมชน

22. ครอบครัวเป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
23. หมู่บ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง
24. หมู่บ้านร่วมกันบำรุงรักษาสาธารณสมบัติที่รัฐและชุมชนสร้างขึ้น

25. หมู่บ้านร่วมกันบำรุงรักษามรดกทางวัฒนธรรม

27. ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งตามระบบประชาธิปไตย
28. กรรมการหมู่บ้านมีความสามารถวางแผน ดำเนินการตามแผน และ จัดระบบการบำรุงรักษาผลงานด้วยตนเองได้

หมวดที่ 8. ประชาชนมีการพัฒนาจิตใจให้ดีขึ้น

29. ในหมู่บ้านมีความสามัคคี และ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน
30. บุคคลในครอบครัวมีการปฏิบัติศาสนกิจอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
31. บุคคลในครอบครัวไม่เล่นการพนัน และ ไม่ติดสุรา หรือ สิ่งเสพติดอื่นๆ
32. ครอบครัวไม่ใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยในการจัดงานประเพณีต่างๆ

(คณะกรรมการประสานงานโครงการปรีณรงค์คุณภาพชีวิตของประชาชนในชาติ 2529)

ดิเรก ฤกษ์หว่าย (2527) ได้ทำการศึกษาหาวิธีการที่เหมาะสมในการปรับเครื่องชี้วัดความจำเป็นขั้นพื้นฐาน เพื่อสร้างความร่วมมือร่วมใจของชาวบ้าน ในการกำหนดและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและควบคุมการติดตาม โครงการพัฒนาหมู่บ้าน ผลการศึกษาวิจัย พบว่า การใช้เครื่องชี้วัดความจำเป็นขั้นพื้นฐานในการพัฒนาหมู่บ้าน จะมีผลในการสร้างความร่วมมือของประชาชนในหมู่บ้าน แต่จะต้องมีการจัดระบบการเตรียมข้าราชการให้มุดมการมีส่วนร่วมในการพัฒนา เพื่อประชาชนจะได้มีระบบการดำเนินงานและประสานงานตามแนวทางที่กำหนดร่วมกันมา มีการจัดระบบการเตรียมชุมชน และประชาชนให้พร้อม นอกจากนี้ยังพบว่า การเก็บข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐานทุกปีจะมีผลแน่นอนในการควบคุมติดตามการพัฒนาหมู่บ้าน

ดิเรก ฤกษ์หว่าย และคณะ (2529) สนับสนุนการใช้ จปฐ. ได้ศึกษาพบว่า ระดับความต้องการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิตของมนุษย์ในช่วงเวลาหนึ่ง ด้วยการพึ่งตนเองเป็นสำคัญนั้น เรียกว่า ความจำเป็นพื้นฐาน (Basic Minimum Needs : BMN) สามารถนำมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนได้เป็นอย่างดีและยังเป็นการรณรงค์ ภายใตโครงการปรีณรงค์คุณภาพชีวิตของราษฎรอีกด้วย คือการเร่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรให้บรรลุถึงความจำเป็นขั้นพื้นฐาน

(จปฐ.) ซึ่งกล่าวถึงความจำเป็นขั้นพื้นฐาน 8 ประการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กล่าวได้ว่าความจำเป็นพื้นฐานจะเกี่ยวข้องกับความต้องการของมนุษย์ ทั้งในด้านความต้องการขั้นพื้นฐานทางด้านกายภาพและความต้องการทางด้านจิตใจ ความต้องการถือว่าเป็นธรรมชาติของมนุษย์ทุกคน และมนุษย์ทุกคนจำเป็นต้องได้รับการตอบสนองในระดับที่เหมาะสมและสมดุล มิฉะนั้นจะเกิดความขัดแย้งซึ่งจะเห็นได้ว่า ความต้องการที่จำเป็นต้องได้รับการตอบสนองนั้น แท้จริงคือความจำเป็นขั้นพื้นฐานของมนุษย์นั่นเอง

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชากร การพัฒนาคุณภาพชีวิตและโครงการพัฒนา

นักวิชาการในศาสตร์สาขาต่างๆ ได้พยายามพัฒนาแนวคิดและหาแนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตตลอดจนหาตัวแปรที่จะชี้วัดระดับคุณภาพชีวิตขึ้น ซึ่งได้เสนอแนะถึงตัวบ่งชี้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตไว้ดังนี้

ชเรศ ศรีสถิตย์ (2536) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนานำมาซึ่งคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิม และการพัฒนาจะต้องเกิดขึ้นอย่างเหมาะสมและสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาที่ดีจะต้องคำนึงถึง

- ความพร้อมของทรัพยากรในการพัฒนาว่ามีจำนวนพอกับการลงทุนหรือไม่
- ความเหมาะสมของเวลาที่ใช้คือ จะต้องมีความต้องการใช้ทรัพยากรอย่างยาวนานและไม่มีกรรมคลับไปหรือกรรมคลับไปก็ต้องสามารถทดแทนได้ในเวลาที่เหมาะสม โดยไม่เกิดปัญหาการขาดแคลน
- เป็นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าที่สุด
- เป็นการพัฒนาที่สังคมยอมรับได้และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

จากทั้ง 4 คุณลักษณะเป็นแนวทางของการพัฒนาแบบยั่งยืน (Sustainable development) ที่ทุกคนต้องการเห็นสังคมไปในทิศทางที่ดี

นิพนธ์ คันทเสวี (2528) ได้อธิบายว่า มนุษย์จะแสดงพฤติกรรมใดๆ ออกมาขึ้นอยู่กับไปตามความต้องการ บางอย่างผลักดันให้การกระทำเป็นความจำเป็นพื้นฐาน (Human Needs) และเป็นความจำเป็นที่ได้รับการปรุ้งแต่งแล้ว (Wants)

Maslow (1954) ได้กล่าวสรุปว่า มนุษย์มีความต้องการอยู่ตลอดเวลาและมีลำดับขั้นตอนต่อเนื่องกันเมื่อความต้องการชั้นต่ำกว่าได้รับการตอบสนองแล้วก็จะมีความต้องการชั้นสูงขึ้น การตอบสนองความต้องการระดับต่ำถ้าเกินความพอดีก็จะเป็นอันตราย แต่ถ้ามีความต้องการในระดับที่สูงก็ยิ่งดีเพราะเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและจำเป็นสำหรับการพัฒนาชุมชน

อารี เพชรพุด (2529) อธิบายสรุป Needs ว่าเป็นสิ่งที่มนุษย์จะต้องมีเพื่อความอยู่รอด Needs ที่สำคัญสำหรับมนุษย์ได้แก่ ปัจจัย 4 อันเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้มนุษย์มีพฤติกรรมการทำงาน ส่วนความปรารถนา(Wants) เป็นความต้องการจะมีแต่ถ้าไม่มีก็ไม่เป็นอะไร Needs เป็นสิ่งจำเป็น ต้องได้รับเพื่อการดำรงของชีวมมนุษย์ ความต้องการนี้ยังแบ่งออกเป็นความต้องการด้านร่างกาย(Biological or Physiological Needs) และความต้องการทางด้านจิตใจ (Psychological Needs)

การพัฒนาและคุณภาพชีวิตของประชากรเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ ซึ่งมีประชากรอีกจำนวนมากที่ขาดโอกาสในการเลือกหรือจะปรับปรุง การประกอบอาชีพให้ดีขึ้นกว่าเดิมและเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ ซึ่งอาจจะเป็นกระบวนการ วิธีการ ขบวนการและโครงการ

ดิเรก ฤกษ์หว่าย (2522) ได้กล่าวว่า โครงการ(program) เป็นการดำเนินงานในลักษณะของกิจกรรม โดยเน้นผลสำเร็จเชิงปริมาณและคุณภาพ ซึ่งจะต้องมีองค์ประกอบของการดำเนินกิจกรรมอย่างน้อย 4 ประการ คือ แผนงาน(planning) ความเชื่อมั่นตนเองสำหรับการเข้ามามีส่วนร่วม(self-confidence) การสนับสนุนทางวิชาการ(technical support) และการประสานงานของสถาบันที่เกี่ยวข้อง(coordinate of agent concerned)

กล่าวได้ว่าโครงการพัฒนาใดๆ ก็ตามถ้าจะให้สำเร็จและบรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริงแล้วก็ต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชน การเผยแพร่โครงการและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการ จะก่อให้เกิดผลดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมพร วุฒิกัญญา (2527) ได้กล่าวว่า โครงการพัฒนาใดๆ ก็ตามถ้าเป็นไปตามหรือ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ย่อมมีประโยชน์ทางสังคม และเป็นสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ ใช้ประเมินค่าของโครงการ

ชัยอนันต์ สมุททรวณิช (2527) โครงการพัฒนาทำให้เกิดความรู้สึกในการเข้ามามีส่วน ร่วมของประชาชน ทำให้ไม่เกิดการต่อต้านเนื่องมาจากแนวความคิดที่ว่า มนุษย์ทุกคนมีสิทธิและมี ส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของทรัพยากรทั้งหลายที่มีอยู่ในชุมชนร่วมกัน ถ้าสาธารณชนมีส่วนหรือมีสิทธิ ในการเป็นเจ้าของเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหรือรักษาไว้

สุวัฒน์ วุฒิเมธี และ ดิเรก ฤกษ์หว่าย (2524) ได้ทำการสรุปผลการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับวิถีการรูปแบบการพัฒนาแบบใหม่ คือ โครงการพัฒนาชนบทแบบผสมผสานของสมาคมพัฒนา ประชากรและชุมชนแห่งเอเชีย ที่จังหวัดมหาสารคามและจังหวัดขอนแก่น โครงการพัฒนาการ เกษตรกรรมแบบผสมผสานของศูนย์ฝึกอบรมและวิจัยอนามัยชนบทที่จังหวัดนครราชสีมา โครงการ พัฒนาเกษตรกรรมแบบผสมผสานของหมู่บ้านตัวอย่างเทพรัตน์ จังหวัดชัยนาท โครงการพัฒนา ประชากรแบบผสมผสานของจังหวัดสงขลา (โครงการจะนะ) โครงการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน ของประเทศฟิลิปปินส์ (ขบวนการปฏิรูปชนบท : Philippines Rural Reconstruction- Movement) และโครงการพัฒนาชนบทแบบผสมผสานในประเทศเกาหลี (ขบวนการชุมชนชีวิตใหม่ : Saemuel Undong) เป็นต้น ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ทุกโครงการมุ่งพัฒนาความเป็นอยู่ของ ราษฎรให้ดีขึ้นด้วยการพึ่งตนเองเป็นหลัก ทั้งในด้านพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสุขภาพอนามัย และการป้องกันรักษาโรค การวางแผนครอบครัว การปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้สวยงามและมีการ อนุรักษ์ธรรมชาติและให้มีการพัฒนาจิตใจและศีลธรรม เพื่อความพร้อมทางด้านสังคมและ เศรษฐกิจ โดยให้ราษฎรเกิดความตระหนักในบทบาทที่จะรับผิดชอบการพัฒนาาร่วมกัน

จากทฤษฎีที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า โครงการพัฒนาทุกโครงการที่มีบทบาทสำคัญใน การพัฒนาความเป็นอยู่ของประชากรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้นจะต้องคำนึงถึงความจำเป็นพื้นฐานของ ประชากรและทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่เป็นหลัก เพื่อเป็นการสนองนโยบายการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตของประชากรอย่างแท้จริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

1. ความหมายของทัศนคติ

มีผู้ให้ความหมายของทัศนคติไว้ดังต่อไปนี้คือ

G.W. Allport (1928) ให้ความหมายว่า ทัศนคติ คือ สภาพความพร้อมทางด้านจิตใจ และประสาทอันเกิดจากประสบการณ์ สภาพความพร้อมนี้เป็นสิ่งกำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของหรือสถานการณ์ที่มาเกี่ยวข้อง

Newcomb (1950) กล่าวถึงทัศนคติว่า ทัศนคติซึ่งมีอยู่ในบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะสิ่งแวดล้อม ที่เขาได้รับ ทัศนคติของบุคคลอาจแสดงออกมาได้ทางพฤติกรรม ซึ่งเป็นไปได้ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะพึงพอใจหรือชอบอันเป็นผลให้ผู้นั้นเกิดความพอใจหรือรักใคร่อย่างใกล้ชิดกับสิ่งนั้นๆ เรียกว่าทัศนคติเชิงนิมิต (positive attitude) ส่วนทัศนคติอีกแบบหนึ่งแสดงออกมาในรูปของความไม่พึงพอใจ เบื่อหน่ายเป็นผลให้ผู้นั้นเกิดความชิงชังไม่อยากจะเข้าใกล้สิ่งนั้นๆ เรียกว่า ทัศนคติเชิงนิเสธ (negative attitude)

นิพนธ์ คันทะเสวี (2521) ให้ความหมายทัศนคติว่า เป็นที่ขับออกของการแสดงออกของบุคคลที่กระทำต่อสิ่งของบุคคลหรือสถานการณ์ ทัศนคติจึงมีความสำคัญในการมีปฏิกิริยาโต้ตอบต่อสิ่งต่างๆ ดังกล่าว หากบุคคลจะกระทำหรือแสดงออกอะไรสักอย่างหนึ่งออกมาต่อสิ่งใด ย่อมกระทำไปตามทัศนคติที่มีต่อสิ่งนั้นๆ ทัศนคติของบุคคลจึงมีอิทธิพลในการแสดงพฤติกรรมบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์ในสังคม

ทัศนคติกับรายได้อ

คณาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยา-มนุษยวิทยา (2527) ได้กล่าวถึง ทัศนคติกับรายได้อว่า รายได้อน่าจะเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อทัศนคติของบุคคล เนื่องจากรายได้อเป็นปัจจัยประการหนึ่งที่กำหนดสภาพภาพของบุคคลในการให้บุคคลมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในสังคม

สุทธีวราธร จันทรภุมรินทร์ (อ้างใน มาลี 2529:12) ได้ศึกษา ทักษะคติของประชากร ที่มีต่อสภาพแวดล้อมอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า รายได้เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลให้ ประชากรมีทัศนคติทางบวก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ลาวัวส์ มนไตรเวสส์ (อ้างใน มาลี 2529:12) เรื่องความคิดเห็นของผู้ได้รับสิทธิทำกินต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พบว่า ผู้มี รายได้สูงจะมีทัศนคติที่ดีกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของ บุญมา พงษ์โมด (อ้างใน มาลี 2529:12) เรื่องทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมของประชากรในพื้นที่ป่าชายเลน เขต เทศบาลเมืองชลบุรี พบว่า ประชากรที่มีรายได้ต่างกันจะมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

ทัศนคติกับอาชีพ

นิตยา วิรุฬรัตน์ (อ้างใน มาลี 2529:12) ได้ศึกษา พบว่า อาชีพที่ต่างกันจะทำให้ ประชากรมีทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมต่างกันในเรื่อง กล่าวคือ นักศึกษา (ผู้ที่ไม่ประกอบอาชีพ) มีความเห็นในทางบวกต่อเรื่อง ชีตจำกัดความเจริญของโลก รัฐบาลและนักศึกษา มีความเห็น ในทางบวกต่อเรื่อง มลพิษและการควบคุมมลพิษ ในด้านการใช้และป้องกันสภาพแวดล้อมนั้น กลุ่ม แม่บ้าน ศิลปิน เกษตรกร และลูกจ้าง มีความเห็นในทางบวกมากกว่าบุคคลอาชีพอื่นๆ พ่อค้าและ นักธุรกิจมีแนวความคิดในการต่อต้านการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติหรือมีแนวความคิดใน ทางที่จะปฏิบัติต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อประโยชน์ต่ออาชีพของตนมากกว่าบุคคลอาชีพอื่นๆ นอกจากนี้ สุทธีวราธร จันทรภุมรินทร์ (อ้างใน มาลี 2529:12) ยังพบว่า อาชีพทำไร่ เป็นปัจจัยสำคัญอย่าง หนึ่งที่มีผลให้ประชากรส่วนใหญ่มีทัศนคติทางบวก คือ เห็นด้วยกับการจัดตั้งเป็น เขตอุทยานแห่งชาติ

ทัศนคติกับการศึกษา

Parker (อ้างใน มาลี 2529:12) ซึ่งศึกษาทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนจำนวน 180 คน โดยใช้ Semantic Differential Instrument พบว่า นักเรียนที่ชั้นแตกต่างกัน จะมีทัศนคติแตกต่างกันสอดคล้องกับการศึกษาของ โสภณ เดชมา (อ้างใน มาลี 2529:12)

เรื่องทัศนคติของนักศึกษาวิชาลัยครูที่มีต่อการอนุรักษ์ป่าไม้ พบว่า ระดับการศึกษามีส่วนทำให้ ทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีการศึกษาสูง (ป.ศ.สูง) จะมี

นิตยา วิรุณหิรัตน์ (อ้างใน มาลี 2529:13) ซึ่งศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งกับทัศนคติที่มีต่อสิ่งแวดล้อมของประชากรในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่ามีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติในทางบวกต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มีการศึกษา ต่ำกว่า สุกธีวรรณ จันทรภูมิรินทร์ (อ้างใน มาลี 2529:13) ก็พบว่า การมีการศึกษาแม้เพียง ประถมปีที่ 4 เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้ประชากรมีทัศนคติทางบวกมากกว่าผู้ไม่มีการศึกษา

ทัศนคติกับศาสนา

วินัย คุรุวรรณพันธ์ (2523) ได้ทำการวิจัยทัศนคติของคนไทยในสี่จังหวัดภาคใต้ พบว่า ศาสนาเป็นตัวแปรอิสระที่สำคัญที่สุดในการกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพบว่าเพศชายจะมี ทัศนคติที่ดีต่อประเทศมาเลเซียมากกว่าประเทศไทย และเพศหญิงจะมีทัศนคติที่ดีต่อประเทศไทย มากกว่าเพศชาย เมื่อพิจารณาตัวแปรทางด้านการศึกษาพบว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงขึ้นจะมีทัศนคติที่ดี ต่อประเทศมาเลเซียลดลง ยกเว้นผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจะมีทัศนคติเป็น กลางๆ ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อประเทศไทยมากกว่าประเทศมาเลเซียจะเป็นผู้ที่มีการศึกษาในระดับ ปานกลาง คือ ประถมศึกษาปีที่ 5 - ต่ำกว่าปริญญาตรี และผู้ที่มีการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 หรือต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จะมีทัศนคติที่ดีต่อประเทศมาเลเซียมากกว่าประเทศไทย

2. ลักษณะที่สำคัญของทัศนคติ

- 1) ทัศนคติ เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือเกิดจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคล มิใช่ สิ่งที่เกิดตัวมาแต่กำเนิด
 - 2) ทัศนคติ เป็นสภาพทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อการคิดและการกระทำของบุคคลเป็นอันมาก เพราะเป็นส่วนประกอบที่กล่าวไว้ว่า ถ้าบุคคลประสงค์สิ่งใดแล้วจะมีทำที่ต่อสิ่งนั้นในลักษณะอันจำกัด
 - 3) ทัศนคติ เป็นสภาพทางจิตใจที่มีความถาวรพอสมควรทั้งนี้เนื่องมาจากบุคคลแต่ละคนก็ได้ รับประสบการณ์ ได้รับรู้และผ่านการเรียนรู้มามาก
- อย่างไรก็ตามทัศนคติก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ อันเนื่องมาจาก อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่างๆ

3. หน้าที่ของทัศนคติ

- 1) ทัศนคติ ทำหน้าที่ช่วยบุคคลให้เข้าใจสิ่งแวดล้อมทั่วไป อันเป็นผลก่อให้เกิดการจัด

2) ทักษะคิด ทำหน้าที่ปกป้องศักดิ์ศรีของบุคคล โดยช่วยให้บุคคลหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ หรือ การกระทำอันจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตนเองได้

3) ทักษะคิด ทำหน้าที่ช่วยบุคคลในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม

4) ทักษะคิด ทำหน้าที่ช่วยบุคคลในการแสดงออกถึงค่านิยมหลักของตนเอง

4. การวัดทัศนคติ

Rosenberg and Horlund (อ้างใน ชูศักดิ์ วิทยาค 2528:13-14) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับ การวัดทัศนคติโดยการวัดการตอบสนองขององค์ประกอบแต่ละชนิดที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้าต่างๆ ดังนี้

1) วัดองค์ประกอบด้านความรู้ สามารถวัดได้จากการตอบสนองในด้านความรู้ที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้า ได้แก่ ทำทางของบุคคลที่แสดงถึง การรับรู้ หรือคำพูดที่แสดงถึงความเชื่อต่อสิ่งเร้าต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) วัดองค์ประกอบด้านความรู้สึก สามารถวัดได้จากการตอบสนองในด้านความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้าที่เกี่ยวข้องน่าเห็นใจ ชอบหรือไม่ชอบ เป็นต้น

3) วัดองค์ประกอบด้านพฤติกรรม สามารถวัดได้จากการตอบสนองในด้านพฤติกรรมหรือ การกระทำที่บุคคลแสดงออกอย่างเปิดเผยหรือคำพูดเกี่ยวกับพฤติกรรมต่างๆ เป็นต้น

วิธีการวัดทัศนคติที่ปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ การออกแบบสัมภาษณ์ (survey interview) การใช้ช่วงสเกลในการวัด (Scaling technique) วิธีการพิเศษ (special technique) เป็นต้น

จากการศึกษาแนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติที่กล่าวมาข้างต้นสามารถที่จะสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ทำให้คนมีทัศนคติที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆหลายๆ ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติ ฉะนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เกี่ยวกับแนวความคิดทัศนคติ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบในการอธิบายเหตุผลของความแตกต่างทางด้านทัศนคติของประชากรโดยพิจารณาในด้านปัจจัย รายได้ อาชีพ การศึกษา และศาสนา เท่านั้น

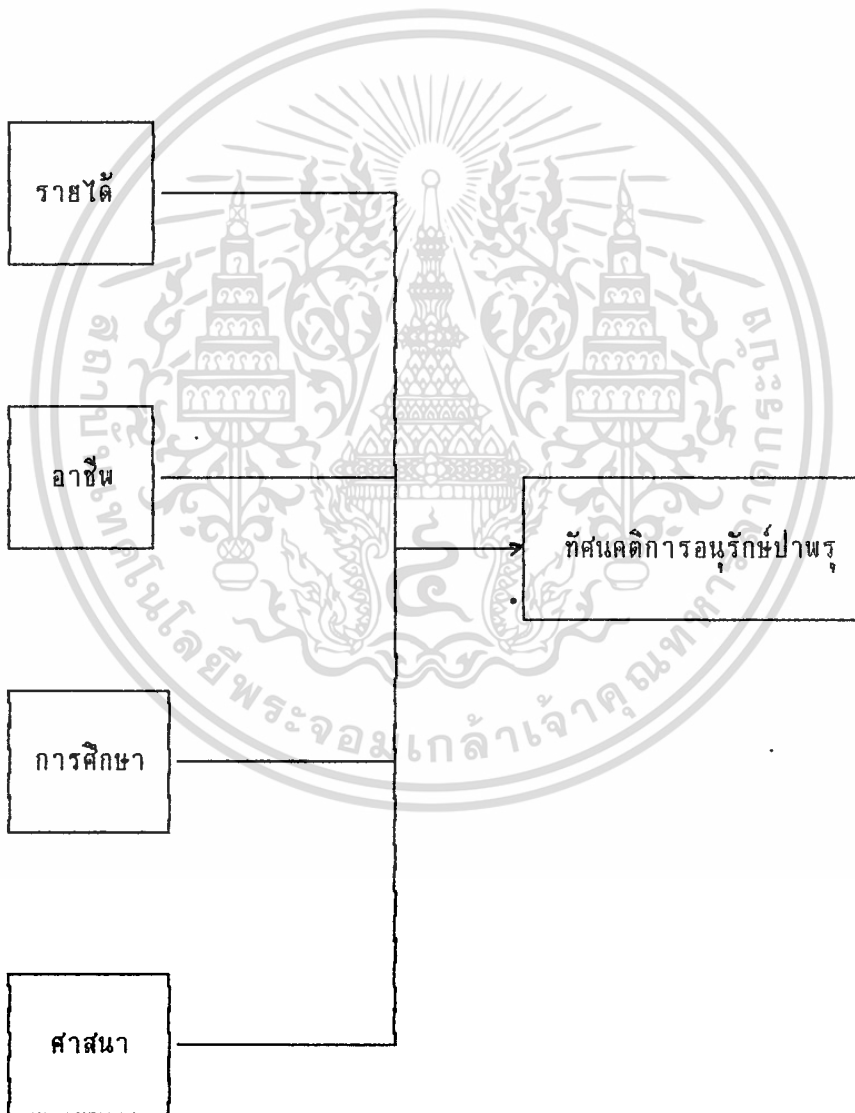
แนวความคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด และ ทบทวนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง การศึกษาสภาพ
นิเวศวิทยาของป่าพรุกับคุณภาพชีวิตประชาชนรอบพื้นที่ป่าพรุ ซึ่งมีหลักการทบทวนแนวทางแก้ไข
ปัญหาสามารถนำมาประยุกต์เป็นแนวทางและกรอบแนวคิดในการศึกษาได้ดังนี้

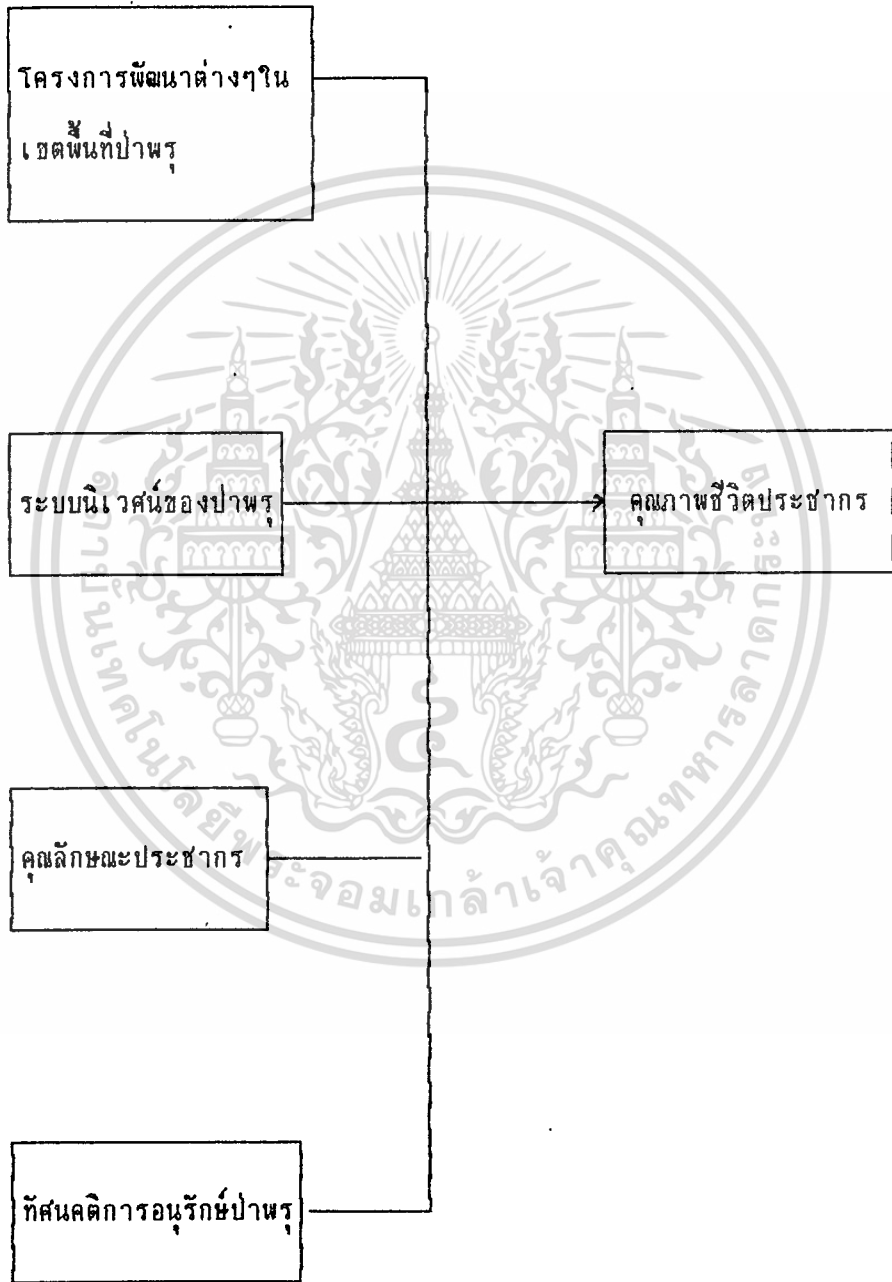
กรอบแนวคิดในการวิจัย

(กรอบที่ 1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(กรอบที่ 2)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากกรอบแนวความคิดในการวิจัยรอบที่ 1 สามารถอธิบายได้ว่า ถ้าหากกลุ่มตัวอย่างมีรายได้ อาชีพ การศึกษา ศาสนา ที่แตกต่างกันจะทำให้ทัศนคติที่ไม่เหมือนกันทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้ที่รายได้สูงย่อมเป็นผู้ที่มีสถานภาพในสังคมสูงตลอดจนมีโอกาสในการประกอบอาชีพต่างกัน ทำให้มีประสบการณ์ การติดต่อ ความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ป่าพรุแตกต่างกัน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษา ซึ่งในที่นี้หมายถึง ผู้ที่มีการเข้าเรียนในโรงเรียน สูงกว่า ถือว่าเป็นผู้ที่อ่านออกเขียนได้ เปรียบเทียบกับผู้ที่มีการศึกษาต่ำ คือผู้ที่ไม่เคยได้รับการศึกษาคาดว่าเป็นผู้ที่มีทัศนคติต่ำกว่า ทั้งนี้เพราะผู้มีการศึกษาย่อมจะมีความคิดความเข้าใจ พร้อมทั้งจะรับแนวความคิดใหม่ๆ หรือมีการติดต่อพบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนการรับข้อมูลข่าวสารได้ดีกว่า ในทำนองเดียวกันกับตัวแปรศาสนา คือผู้ที่นับถือศาสนาพุทธจะได้รับการศึกษาสูงกว่าผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม ศาสนาจึงเป็นตัวแปรที่นำไปสู่ทัศนคติต่อการอนุรักษ์ที่ควรมีผลทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชน ในกรอบที่ 2 ดัชนี ในกรณีที่ทัศนคติเป็นบวก นำสู่สัมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ คือ

สัมมติฐาน

1. ประชากรที่มีรูปแบบความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจและสังคม ที่ดีกว่าย่อมมีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ธรรมชาติที่สูงกว่า
2. คุณภาพชีวิตของประชาชนมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ
3. โครงการพัฒนาต่างๆ มีผลกระทบทางบวกกับคุณภาพชีวิตของประชาชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เป็นการวิจัยโดยการเก็บข้อมูลเพียงครั้งเดียว ลักษณะของข้อมูลเป็นแบบภาคตัด (Crosssection Data) โดยมุ่งศึกษาคุณภาพชีวิตประชาชนรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง โดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการศึกษารวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ข้อมูลและแหล่งที่มาของข้อมูล

ข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ข้อมูลขั้นต้น (Primary data) และข้อมูลขั้นที่ 2 (Secondary data)

ข้อมูลขั้นต้น คือ ข้อมูลเพื่อการวิจัยที่รวบรวมได้จากผู้ถูกทำการศึกษโดยตรง นอกจากการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยยังได้ใช้วิธีการสังเกตและสอบถามจากเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องบางส่วนเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ใกล้เคียงมากที่สุด

ข้อมูลขั้นที่ 2 คือ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยที่รวบรวมโดยเจ้าหน้าที่และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่ป่าพรุโต๊ะแดง คือ สำนักวิชาการป่าไม้ กรมป่าไม้ กรมพัฒนาที่ดิน กรมชลประทาน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง กรมพัฒนาที่ดิน ศูนย์วิจัยและศึกษาธรรมชาติป่าพรุสิรินธร และห้องสมุดสำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จากเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ ประชากรที่เป็นหัวหน้าครอบครัวในชุมชนหรือบุคคลที่มีบทบาทสำคัญรองลงมาในครอบครัวและมีความพร้อมในการตอบแบบสอบถาม มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตของสมาชิกในครอบครัวและมีทัศนคติ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องสภาพแวดล้อมของชุมชนพอสมควร สามารถที่จะแสดงความคิดเห็นทัศนคติ ตลอดจนให้ข้อคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

ขนาดตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษานี้ได้กำหนดขนาดตัวอย่างประมาณ 200 ตัวอย่าง และขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างไว้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่าง กำหนดการเลือกตัวอย่างเฉพาะประชากรที่อยู่อาศัยบริเวณรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพุไต่แดง โดยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีที่อยู่อาศัย รอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ ดังต่อไปนี้เท่านั้น คือ บริเวณรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพุไต่แดง ในเขตอำเภอสุโขทัย อำเภอสุโขทัยและอำเภอตากใบ ซึ่งใน 3 อำเภอ มี 12 ตำบล 38 หมู่บ้าน

- ขั้นตอนที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอิสระ (Simple Random Sampling) เลือกหมู่บ้านโดยตำบลทั้งหมดใน 3 อำเภอ มีจำนวน 12 ตำบล 38 หมู่บ้าน ได้จำนวนตัวอย่างใน 19 หมู่บ้าน
- ขั้นตอนที่ 2 การเลือกตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านขั้นตอนที่ 1 โดยการสุ่มตัวอย่างอิสระเลือกหมู่บ้านเว้นหมู่บ้าน
- ขั้นตอนที่ 3 ในแต่ละหมู่บ้านที่เลือกเป็นตัวอย่างทำการสุ่มครัวเรือน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) โดยกำหนดหมู่บ้านละ 12 ครัวเรือน รวม 228 ครัวเรือน ให้ได้จำนวนตัวอย่างตามที่กำหนดไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

กรอบที่ 1

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ความรู้ทัศนคติเรื่องการอนุรักษ์ป่าพรุ

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ประกอบด้วย

- 1) รายได้
- 2) อาชีพ
- 3) การศึกษา
- 4) ศาสนา

กรอบที่ 2

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ คุณภาพชีวิตประชากรรอบพื้นที่ป่าพรุ

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ประกอบด้วย

- 1) โครงการพัฒนาต่างๆ ในพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุ โดยเฉพาะที่ดำเนินงาน โดยกรมป่าไม้ กรมชลประทาน กรมประมงและกรมปศุสัตว์ ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลง
- 2) ระบบนิเวศของป่าพรุ
- 3) ระดับการศึกษา
- 4) รายได้
- 5) อาชีพ
- 6) ศาสนา
- 7) ทัศนคติและความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์ป่าพรุ

- 8) การได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น ขอสงวนสิทธิ์ในลิขสิทธิ์ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นิยามปฏิบัติการ (Operational Definition) และการวัด

- 1) ทักษะคิดต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าพรุ หมายถึง ความคิดเห็นในเชิงเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยต่อการสงวนรักษาป่าพรุ การใช้ประโยชน์จากป่าพรุ โดยไม่เป็นการทำลายความสมดุลของระบบนิเวศป่าพรุ ตลอดจนการปลูกทดแทน ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งความสนใจไปยังการทดลองปลูกป่าพรุทดแทน ระบบนิเวศของสังคมพืชป่าพรุของโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองในส่วนที่ดำเนินงานโดยกรมป่าไม้ โดยมีระดับการวัดเป็นกลุ่ม ดังนี้คือ
การให้คะแนน

การทดสอบความคิดเห็น คือ เห็นด้วยให้ 1 คะแนน ไม่เห็นด้วยให้ 0 คะแนน

จากคำถาม 9 ข้อ

คะแนน 1 - 3 คะแนน มีทัศนคติไม่ดี

คะแนน 4 - 6 คะแนน มีทัศนคติปานกลาง

คะแนน 7 - 9 คะแนน มีทัศนคติที่ดี

- 2) โครงการพัฒนา หมายถึง โครงการพัฒนาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยกรมต่างๆ คือ กรมชลประทาน กรมป่าไม้ กรมพัฒนาที่ดิน กรมปศุสัตว์และกรมประมง ที่เข้าไปพัฒนาจัดทำโครงการในบริเวณโดยรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้
หมู่บ้านที่มีกลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ มีโครงการพัฒนาของกรมชลประทาน ให้คะแนน 1 คะแนน
หมู่บ้านที่มีกลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ มีโครงการพัฒนาของกรมป่าไม้ ให้คะแนน 1 คะแนน
หมู่บ้านที่มีกลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ มีโครงการพัฒนาของกรมพัฒนาที่ดิน ให้คะแนน 1 คะแนน
หมู่บ้านที่มีกลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ มีโครงการพัฒนาของกรมประมง ให้คะแนน 1 คะแนน
หมู่บ้านที่มีกลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ มีโครงการพัฒนาของกรมปศุสัตว์ ให้คะแนน 1 คะแนน
ถ้าหมู่บ้านใดที่มีกลุ่มตัวอย่างอาศัยแต่ไม่มีโครงการพัฒนาให้คะแนน 0 คะแนน
- 3) ระบบนิเวศของป่าพรุ หมายถึง กลุ่มพืชที่ขึ้นในพื้นที่พรุ โดยแบ่งเป็น 2 ระดับ ตามการจำแนกของ กรมป่าไม้ คือ ประเภทกลุ่มพืชที่ขึ้นในพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ประเภทกลุ่มพืชที่ขึ้นใน

หมู่บ้านที่มีกลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ มีสังคมพืชประเภทความอุดมสมบูรณ์สูง ให้ 1 คะแนน
หมู่บ้านที่มีกลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ มีสังคมพืชประเภทความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ให้ 0 คะแนน

4) ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ของหัวหน้าครอบครัว หรือบุคคลที่มีความสำคัญรองลงมาในครอบครัวที่เป็นตัวอย่าง โดยจำแนกเป็น

1. ไม่ได้รับการศึกษา
2. ต่ำกว่าประถมศึกษา
3. ระดับประถมศึกษา
4. สูงกว่าประถมศึกษา

5) รายได้ของครอบครัว หมายถึง รายได้รวมของครอบครัวที่เป็นตัวเงินสดที่ได้รับแต่ละเดือน จำแนกเป็น

1. ต่ำกว่า 2,000 บาท
2. 2,001-6,000 บาท
3. 6,001- 10,000 บาท
4. สูงกว่า 10,000 บาท

6) รายได้เสริมของครอบครัว หมายถึง รายได้พิเศษที่ได้รับในแต่ละเดือนของสมาชิกในครอบครัว รวมทั้ง ค่าเช่าจากทรัพย์สินต่างๆ ที่ครอบครัวมีให้เช่า โดยมีหน่วยเป็นบาทต่อเดือน

7) อาชีพ หมายถึง ประเภทของอาชีพหลัก ของประชากรตัวอย่าง จำแนกเป็น

1. ทำสวนยางพารา-ทำนา
2. เลี้ยงสัตว์
3. รับจ้างทั่วไป
4. เกษตรของป่า (ชาว)
5. ทดถกรวม
6. รับราชการ - รัฐวิสาหกิจ
7. ค้าขาย

8) ศาสนา หมายถึง ศาสนาที่ประชากรตัวอย่างนับถือ ได้แก่ ศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม

9) การได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล หมายถึง

1. การได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของกรมชลประทาน กรมป่าไม้ กรมประมงและกรมปศุสัตว์
2. การทำแปลงสาธิตหรือโครงการทดลองของกรมต่างๆ เพื่อเป็นตัวอย่างแก่ประชากรในพื้นที่ป่าพรุโต๊ะแดง
3. การรับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาต่างๆ และปฏิบัติตามคำแนะนำ
4. การได้รับการอบรมตามโครงการของกรมต่างๆ

กรมพัฒนาที่ดิน ณ ศูนย์การศึกษาพิบูลทอง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา)

การให้คะแนน

ถ้ากลุ่มตัวอย่างได้รับการช่วยเหลือ มากกว่า 3 ข้อ ให้ 1 คะแนน

ถ้าได้รับน้อยกว่า 3 ข้อ ให้ 0 คะแนน

10) ระบบสาธารณสุขปกศ หมายถึง การได้รับบริการขั้นพื้นฐานจากรัฐ ได้แก่

1. โรงเรียนประถมศึกษา
2. ศูนย์ประจำหมู่บ้าน
3. สหกรณ์หรือกองทุนและเวชภัณฑ์ประจำหมู่บ้าน
4. กลุ่มส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์โค กระบือ ประจำหมู่บ้าน
5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือศูนย์โภชนาการ
6. ศาลาที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน
7. ศาลาที่ประชุมหรือศาลากลางบ้าน
8. ศาสนสถาน(มัสยิดหรือสุเหร่า วัดหรือสำนักสงฆ์) ประจำหมู่บ้าน

การให้คะแนน

ถ้ากลุ่มตัวอย่างได้รับการบริการขั้นพื้นฐานจากรัฐ มากกว่า 4 ข้อ ให้ 1 คะแนน

ถ้าได้รับน้อยกว่า 4 ข้อ ให้ 0 คะแนน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งเนื้อหาของแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปทางประชากร ได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา อาชีพหลัก รายได้ ศาสนา ได้แก่ แบบสอบถามในข้อ 1 - 11

ส่วนที่ 2 คุณภาพชีวิตของประชากรโดยอาศัยแนวแบบสอบถามและหลักการของความจำเป็นพื้นฐานของ 4 กระทรวงหลัก เป็นแนวทางในการวัดคุณภาพชีวิตของประชากรในชนบท ได้แก่ แบบสอบถามในข้อที่ 12 - 46

ส่วนที่ 3 ข้อมูลทางด้านกายภาพ สำหรับประชากรรอบพื้นที่เขตนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง ได้แก่ แบบสอบถามในข้อที่ 47 - 60

ส่วนที่ 4 ทิศนคติ ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าพรุ ได้แก่ แบบสอบถามในข้อที่ 61 - 69

ตัวแปร คุณภาพชีวิต มีระดับการวัด คือ

หลักเกณฑ์การให้คะแนนในแบบสอบถาม

ตัวชี้วัด	ข้อมูลในแบบสอบถาม	เกณฑ์การชี้วัด	คะแนน
1. แหล่งน้ำดื่ม	12	- เพียงพอตลอด	3
		- ขาดแคลนบางเวลา	2
		- ขาดแคลนตลอด	1
2. การบริโภคอาหาร จำพวกโปรตีน	13	- บริโภคทุกวัน	3
		- บริโภคบ่อยๆ	2
		- บริโภคนานๆ ครั้ง	1
3. แหล่งไม้ใช้สอย	14	- ใช้ โดยหาเอง	3
		- ใช้ โดยซื้อหาจากเพื่อนบ้าน	1
4. สภาพความคงทน ของบ้าน	สรุปจากข้อ 15	- คงทนถาวร	3
		- ปานกลาง	2
		- ไม่คงทน	1
5. ระยะห่างของร้านค้า หรือร้านขายของชำ	16	- ระยะทางน้อยกว่า 200 เมตร	3
		- ระยะทาง 201 - 1,000 เมตร	2
		- มากกว่า(1000เมตร) 1 กม.	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวชี้วัด	ข้อมูลในแบบสอบถาม	เกณฑ์การชี้วัด	คะแนน
6. การมีส่วนร่วม	17	- มี	3
		- ไม่มี	0
7. การมีไฟฟ้าใช้	18	- มี	3
		- ไม่มี	0
8. การกำจัดขยะมูลฝอย	19	- เพา	3
		- ผึ่ง	2
		- อื่นๆ เช่น ทำปุ๋ยหมัก	1
9. การบริการขั้นพื้นฐาน ของหมู่บ้าน	20	- ถ้ำมีครบ (8 อย่าง)	3
		- ถ้ำมี (4-7 อย่าง)	2
		- ถ้ำมี (1-3 อย่าง)	1
10. การคมนาคม	21	- ถนนลาดยาง, รพช.	3
		- ถนนลูกรัง	2
		- ถนนดิน, อื่นๆ	1
11. การอบรมจากรัฐ เอกชน ที่เกี่ยวข้องกับพรุ	22	พิจารณาจากรอบปีที่ผ่านมา	
		- เคย มากกว่า 2 ครั้ง	3
		- เคย 1-2 ครั้ง	2
- ไม่เคย	1		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวชี้วัด	ข้อมูลในแบบสอบถาม	เกณฑ์การชี้วัด	คะแนน
12. การรับฟังข่าวสาร	23	- วิทยุ โทรทัศน์ นสพ. อื่นๆ	3
		- ถ้าขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง	2
		- ถ้ามี 1 อย่างหรือไม่มีเลย	1
13. สุขภาพอนามัย	24	- ถ้าไม่เคยเป็นโรคมามาก่อน	3
		- ถ้าเป็นโรคใดโรคหนึ่ง	2
		- ถ้าเป็นโรค 2-4 โรค	1
14. การรักษาพยาบาล เมื่อมีการเจ็บป่วย	25	- ไปอนามัย โรงพยาบาล	3
		- ไปหาอส. ผสส.	2
		- รักษาด้วยตนเอง	1
15. การมีปัญหาเรื่องโรค ชโหมย หรือ ลักชโหมย	26	- ไม่มี	3
		- มี	0
16. ผลผลิต (ยางพารา พืชสวน ข้าว)	27-28	- ถ้ามีรายได้ทั้ง 3 อย่าง	3
		- ถ้ามีรายได้ 2 อย่าง	2
		- ถ้ามีรายได้ 1 อย่าง	1
17. การขายผลผลิตจาก ป่าพรุ	29	- มี รายได้	1
		- ไม่มีรายได้	0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวชี้วัด	ข้อมูลในแบบสอบถาม	เกณฑ์การชี้วัด	คะแนน
18. การใช้ทรัพย์สินของ ป่าพรุ	30	- ถ้ามีกิจกรรมครบ 8 อย่าง - ถ้ามี 4-7 อย่าง - ถ้ามี 1-3 อย่าง	3 2 1
19. การทำการเพาะปลูก ในฤดูแล้ง	31	- ทำและพอกิน สามารถขายได้ - ทำและพอกิน - ไม่ทำ	3 2 1
20. การเลี้ยงสัตว์น้ำ เลี้ยงปลา	32	- เลี้ยงขาย - ไว้บริโภคในครัวเรือน - ไม่เลี้ยง	3 2 1
21. การวางแผน ครอบครัว	33	- มี - ไม่มี	3 0
22. การย้ายออกของ สมาชิกในครอบครัว	34	- มี - ไม่มี	3 0
23. การย้ายเข้าของ สมาชิกในครอบครัว	35	- มี - ไม่มี	3 0
24. หัวหน้าครัวเรือนคิด จะย้ายออก	36	- คิด - ไม่คิด	3 0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวชี้วัด	ข้อมูลในแบบสอบถาม	เกณฑ์การชี้วัด	คะแนน
25. กรรมสิทธิ์ในที่ดิน	37	- โฉนด	3
		- นส.3 นส.3 ก.	2
		- สค.1 สทก. บท.6	1
26. การเข้าประชุมกับ ทางราชการ	38	- เคย	3
		- ไม่เคย	1
27. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้ใหญ่บ้าน กำหนด	39	- เคย	3
		- ไม่เคย	0
28. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สส. สจ.	40	- เคย	3
		- ไม่เคย	0
29. ปัญหาสภาพความ เป็นอยู่	41	- ปัญหาครอบครัว เศรษฐกิจ	3
		- ปัญหาสุขภาพอนามัย	2
		- ปัญหาสิ่งแวดล้อม	1
30. การมีส่วนร่วมรักษา สาธารณสุขระดับส่วนรวม	42	- ร่วมบำรุงรักษา	3
		- ไม่ร่วม(พิจารณาในรอบ 1 ปี)	1
31. การมีส่วนร่วมในการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	43	- มี	
		- ไม่มี(พิจารณาในรอบ 1 ปี)	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวชี้วัด	ข้อมูลในแบบสอบถาม	เกณฑ์การชี้วัด	คะแนน
32. กิจกรรมทางกีฬา	44	เข้าร่วมกิจกรรมทั้งภายในและนอกหมู่บ้าน	
		- เคยเข้าร่วม	3
		- ไม่เคยเข้าร่วม	0
33. การจัดงานประเพณี	45	- เคย แต่ไม่ฟุ่มเฟือย	3
		- เคย แต่ฟุ่มเฟือย	2
		- ไม่เคย	1
34. การปฏิบัติศาสนกิจ	46	- ปฏิบัติ	3
		- ไม่ปฏิบัติ	0

***หมายเหตุ หลักเกณฑ์การให้คะแนนตัดแปลงจากการติดตามและประเมินผลการพัฒนาชนบท
สภาจนโศจรระบบดัชนีการพัฒนามหาวิทยาลัยของ โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์ และ ธเนตร นรมุณีพิภักซ์

ส่วนที่ 3 ข้อมูลทางด้านกายภาพ สำหรับประชากรรอบพื้นที่เขตอนุรักษป่าพรุโต๊ะแดง
ในแบบสอบถามในข้อที่ 47-60

- ชนิดของดินในที่ของท่าน
 - 1. ดินเปรี้ยว
 - 2. ดินเหนียว ดินเหนียวปนทราย
 - 3. ดินร่วน ดินร่วนปนทราย
 - 4. ดินโคลน

- คุณภาพดิน ในที่ดินของท่าน เหมาะสมสำหรับการเกษตรหรือไม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

- 1. เหมาะสม
- 2. ไม่เหมาะสม

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ที่ดินของท่านมีคันกั้นน้ำหรือไม่
 1. มี
 2. ไม่มี
- ท่านปรับปรุงดินเพื่อการเพาะปลูกอย่างไรบ้าง
 1. หมุนเวียนแปลงเพาะปลูก
 2. ปลูกพืชหมุนเวียน
 3. ใส่ปุ๋ย ใส่ปูนขาว หินปูนฝุ่น
 4. ไม่ได้ปรับปรุง
- ท่านถือครองที่ดินก่อนการประกาศเป็นเขตอนุรักษ์หรือไม่
 1. ใช่
 2. ไม่ใช่
- การแบ่งแนวพื้นที่เขตอนุรักษ์มีผลทำให้แนวเขตที่ดินของท่านเปลี่ยนไปหรือไม่
 1. เหมือนเดิม
 2. ไม่เหมือนเดิม
- ที่ดินของท่านอยู่ใกล้แหล่งน้ำ
 1. มี
 2. ไม่มี
- การใช้ประโยชน์ในแหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูกหรือไม่
 1. ได้ใช้
 2. ไม่ได้ใช้
- ท่านและสมาชิกในครอบครัว เคยได้รับการอบรมทางด้านเกษตรบ้างหรือไม่
 1. เคย
 2. ไม่เคย
- ท่าน เคยได้รับความแนะนำช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่บ้างหรือไม่
 1. เคย
 2. ไม่เคย
- ท่าน ทำการเพาะปลูกตามวิธีการที่เจ้าหน้าที่แนะนำบ้างหรือไม่
 1. ทำตาม
 2. ไม่ทำตาม
- ท่านคิดว่าได้รับประโยชน์จากโครงการพัฒนาต่างๆ เพื่อการเกษตรในด้านใด
 1. การป้องกันกำจัดศัตรูพืช
 2. วิทยาการสมัยใหม่
 3. การอนุรักษ์ทรัพยากรดิน น้ำ พันธุ์สัตว์ พันธุ์ไม้
 4. การขนส่งลำเลียงผลผลิตการเกษตร
- ท่านเคยเห็นโครงการทดลองของเจ้าหน้าที่จากโครงการต่างๆ บ้างหรือไม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

1. เคย
2. ไม่เคย

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ท่านคิดว่าโครงการพัฒนาของกรมต่างๆ ควรดำเนินการช่วยเหลือท่านด้านใดมากที่สุด
 1. การจัดสรรที่ดินทำกินใหม่
 2. การจัดระบบสาธารณสุขปโคค ระบบสาธารณสุขการ
 3. การอนุญาตเก็บของป่าพรุ
 4. การจ้างงานโดยหน่วยงานที่เข้ามาพัฒนาพื้นที่
 5. ช่วยพัฒนาปรับปรุงคุณภาพดิน

ส่วนที่ 4 ทศน์คติและความคิดเห็น ของประชากรรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง

- ท่านเห็นด้วยกับประโยชน์ของการปลูกป่าพรุทดแทนหรือไม่
 การให้คะแนน เห็นด้วย 1 คะแนน ไม่เห็นด้วย 0 คะแนน
- ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าประชาชนทุกคนต้องหน้าที่ช่วยกันดูแลหรือไม่
 การให้คะแนน เห็นด้วย 1 คะแนน ไม่เห็นด้วย 0 คะแนน
- การปลูกป่าและการดูแลรักษา เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเท่านั้นใช่หรือไม่
 การให้คะแนน เห็นด้วย 0 คะแนน ไม่เห็นด้วย 1 คะแนน
- โครงการพัฒนาต่างๆ ที่มีในเขตอนุรักษ์ป่าพรุ มีส่วนช่วยให้ประชาชนรอบพื้นที่ป่าพรุมีชีวิตและ
 ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นหรือไม่
 การให้คะแนน เห็นด้วย 1 คะแนน ไม่เห็นด้วย 0 คะแนน
- การเข้าไปใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าพรุ จะทำให้ป่าพรุเสื่อมสภาพไปใช่หรือไม่
 การให้คะแนน เห็นด้วย 1 คะแนน ไม่เห็นด้วย 0 คะแนน
- การปลูกไม้พันธุ์อ่อนที่ไม่ใช่พันธุ์ไม้ดั้งเดิม ในพื้นที่พรุว่างเปล่า ท่านเห็นด้วยหรือไม่
 การให้คะแนน เห็นด้วย 0 คะแนน ไม่เห็นด้วย 1 คะแนน
- พื้นที่หนองน้ำ หรือทุ่งหญ้า เป็นพื้นที่ไร้ประโยชน์ใช่หรือไม่
 การให้คะแนน เห็นด้วย 0 คะแนน ไม่เห็นด้วย 1 คะแนน
- การขุดคลองระบายน้ำออกจากพื้นที่พรุเป็นการช่วยรักษาความสมดุลของระบบนิเวศน์
 ท่านเห็นด้วยหรือไม่
 การให้คะแนน เห็นด้วย 1 คะแนน ไม่เห็นด้วย 0 คะแนน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การใช้ทรัพยากรป่าพรุในอนาคตต้องมีการขออนุญาตจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ท่านเห็นด้วยหรือไม่

การให้คะแนน เห็นด้วย 1 คะแนน ไม่เห็นด้วย 0 คะแนน

การทดสอบแบบสอบถาม

เมื่อสร้างแบบสอบถามแล้วก่อนจะนำไปสัมภาษณ์ตัวอย่างทั้งหมด ผู้วิจัยได้นำไปสัมภาษณ์หัวหน้าครอบครัวในหมู่บ้านลูบ๊ะซามา (หมู่บ้านไทยอิสลาม) อำเภอสุโขทัย และหมู่บ้านบ้านใหม่ (หมู่บ้านไทยพุทธ) อำเภอสุโขทัย ซึ่งเป็นหมู่บ้านรอบพื้นที่เขตรักษาป่าพรุโต๊ะแดง จังหวัดนราธิวาส จำนวนหมู่บ้านละ 5 ครอบครัว รวม 10 ครอบครัว เพื่อหาข้อผิดพลาดและเพื่อปรับปรุงแก้ไข ขณะเดียวกันแบบสอบถามจำนวนหนึ่งได้ส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมเพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขอีกทางหนึ่งด้วย หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อความสมบูรณ์และความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและคณะนักศึกษาศาสตราจารย์โทสาธาการวางแผนชุมชนและสภาพแวดล้อม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยและศึกษาระบบชาติป่าพรุสิรินธร จำนวน 7 คน ได้ทำการสัมภาษณ์หัวหน้าครอบครัวหรือบุคคลที่มีบทบาทสำคัญรองลงมาจากหัวหน้าครอบครัวในกรณีที่ไม่พบหัวหน้าครอบครัว ก่อนออกสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้อธิบายแก่คณะผู้ทำการสัมภาษณ์ทุกคนให้เข้าใจแบบสอบถามและวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาของการศึกษาที่เหมือนกัน กรณีที่ประชากรตัวอย่างนับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม ใช้ภาษามลายู (ฮาวี) ผู้วิจัยได้ใช้ล่ามของศูนย์วิจัยและศึกษาระบบชาติป่าพรุสิรินธรเพิ่มอีก 4 คน และในส่วนของผู้วิจัยได้สังเกต สันทนาและสอบถามข้อมูลบางอย่างจากผู้ใหญ่บ้าน กำนันและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลประกอบคำบรรยายด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารทำแบบสอบถาม เริ่มวันที่ 8 - 17 เมษายน 2536 รวมระยะเวลา 10 วัน การดำเนินการนี้ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การตรวจสอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลที่เก็บมาจากตัวอย่าง และทุก
อย่างมีความสมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ 228 ตัวอย่าง

กรรมวิธีทางข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. กรรมวิธีทางข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูล จากงานในภาคสนามครบ 228 ตัวอย่าง ตามที่ต้องการแล้ว
หลังจากตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ได้นำข้อมูลทั้งหมดมาจัดระเบียบพร้อมทั้งทำการ
สร้างคู่มือลงรหัส

2. การวิเคราะห์และการแปลผลข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package
for the Social Sciences) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ผลข้อมูลดังนี้

1) ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของประชากรและข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ
ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ศาสนา เหล่านี้ นำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ เพื่อให้
ทราบลักษณะพื้นฐานโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในบทที่ 4 (ตารางที่ 1-9)

2) การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย (Mean) ของ
คะแนนทัศนคติและความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์ป่าพรุตามตัวแปรที่ศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความ
แปรปรวนแบบทางเดียว (Oneway Analysis of Variance) และเมื่อพบว่ามีความแตกต่าง
อย่างมีนัยสำคัญ จะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe's
test) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในบทที่ 5 (ตารางที่ 15-19)

3) วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณของตัวแปรโครงการพัฒนา ระบบ
นิเวศน์ป่าพรุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ ศาสนา ที่คาดว่าจะมีผลต่อคุณภาพชีวิตประชากร โดย

ใช้การวิเคราะห์ถดถอยแบบ Enter Multiple Regression Analysis (ตารางที่ 20-23)

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษาและลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

ประวัติความเป็นมา

ป่าพรุจังหวัดนราธิวาสแบ่งออกเป็น พรุใหญ่ๆ 2 พรุ คือ พรุบาเจาะ และพรุโต๊ะแดง คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 283,350 ไร่ ในสภาพการณปัจจุบันพื้นที่พรุบาเจาะและพรุโต๊ะแดงได้ถูกบุกรุกและถูกทำลายจนเสื่อมสภาพ เนื่องจากความต้องการที่ดินทำกินของประชาชนในท้องถิ่นและจากการพัฒนาพื้นที่เพื่อประโยชน์ของส่วนราชการต่างๆ จึงทำให้พื้นที่ป่าพรุดั้งเดิมได้ลดน้อยและเสื่อมสภาพลงไปมากจนทำให้เกิดปัญหาขึ้นมากมาย กล่าวคือ ดินที่มีความสมบูรณ์ต่ำได้เปลี่ยนสภาพเป็นดินเปรี้ยวจัด ดินอัดตัวแน่นหมดสภาพการอุ้มน้ำ และปลดปล่อยธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อการเจริญเติบโตของพืชจนทำการเกษตรกรรมไม่ได้ผล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงทรงมีพระราชดำริให้หน่วยราชการต่างๆ เข้าร่วมในการศึกษาพิจารณาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และได้จัดตั้งโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2525 โดยได้กำหนดพื้นที่การใช้ที่ดินบริเวณพื้นที่ป่าพรุออกเป็น 3 เขต คือ เขตสงวน เขตอนุรักษ์ และ เขตพัฒนา

สภาพภูมิศาสตร์

1) ที่ตั้ง พื้นที่ป่าพรุในจังหวัดนราธิวาส ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 6 องศา 2 ลิบดาเหนือ - 6 องศา 34 ลิบดาเหนือ และ เส้นแวงที่ 101 องศา 52 ลิบดาตะวันออก - 102 องศา 2 ลิบดาตะวันออก ระยะห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถไฟ ประมาณ 1,116 กิโลเมตร

2) พื้นที่ป่าพรุโต๊ะแดงมีพื้นที่ประมาณ 209,900 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของอำเภอ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ตากใบ อำเภอสุไหงปาดี อำเภอสุไหงโกลลก อำเภอระแงะ และอำเภอเมืองนราธิวาส ไม้วารณใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) อาณาเขต พื้นที่ป่าพรุโต๊ะแดงบริเวณเขตอนุรักษ์ มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับพื้นที่โครงการปิเหล็ง และแม่น้ำบางนรา

ทิศใต้ ติดต่อกับพื้นที่โครงการมูโนะ และแม่น้ำโกลก

ทิศตะวันออก ติดต่อกับพื้นที่โครงการพัฒนาลุ่มน้ำบางนรา และโครงการมูโนะ

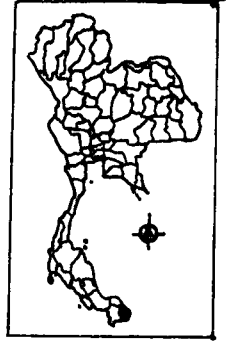
ทิศตะวันตก ติดต่อกับพื้นที่บ้านโคกสยา บ้านบือเงาะบือซา บ้านเสตามัส

บ้านใหม่ บ้านแซะ และ บ้านป่าหวาย มีแนวถนนคั่นกันน้ำซึ่งมี

จุดวัดระดับน้ำของกรมชลประทานเป็นขอบเขต (แผนที่ที่ 4)

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่เป็นกลุ่มระดับความสูงของพื้นดินอยู่ระหว่าง 0.5-15.0 เมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง โดยมีระดับความลาดเทของพื้นที่อยู่ในแนวเหนือ-ใต้ และแนวตะวันตก-ตะวันออก สภาพการใช้พื้นที่สามารถแบ่งออกได้เป็นการใช้พื้นที่ป่าธรรมชาติ พื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่อื่นๆ ในบริเวณป่าพรุโต๊ะแดงมีคลองที่สำคัญ 2 สาย คือ คลองโต๊ะแดงและคลองสุโขทัย นอกจากนี้แล้วยังมีคลองขนาดเล็กต่างๆ อีกหลายสาย พื้นที่น้ำขังและน้ำขุ่นลงตามฤดูกาล พื้นที่บางส่วนมีสภาพป่าอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ มีทุ่งหญ้าและพื้นที่โล่งสลับกันไป พื้นที่บางส่วนได้ถูกบุกรุกทำลายจนเสื่อมสภาพมีพวกหญ้าชนิดต่างๆ ขึ้นมาทดแทน บางแห่งเป็นหนองน้ำและแม่น้ำไหลผ่าน

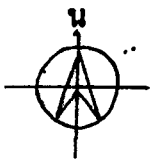

จ.บัตตานิ

ลาวไทย

จ.ยะลา

ประเทศมาเลเซีย

แผนที่จังหวัด นราธิวาส

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

0 5 10 15 20 25

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่มา: กองวางแผนประชากรและกำลังคน

สัญลักษณ์

- จังหวัด
- อำเภอ
- หมู่บ้าน
- ถนนลาดยาง
- ถนนแอสฟัลท์
- ทางรถไฟ
- แม่น้ำ
- แนวเขตโครงการสะพาน

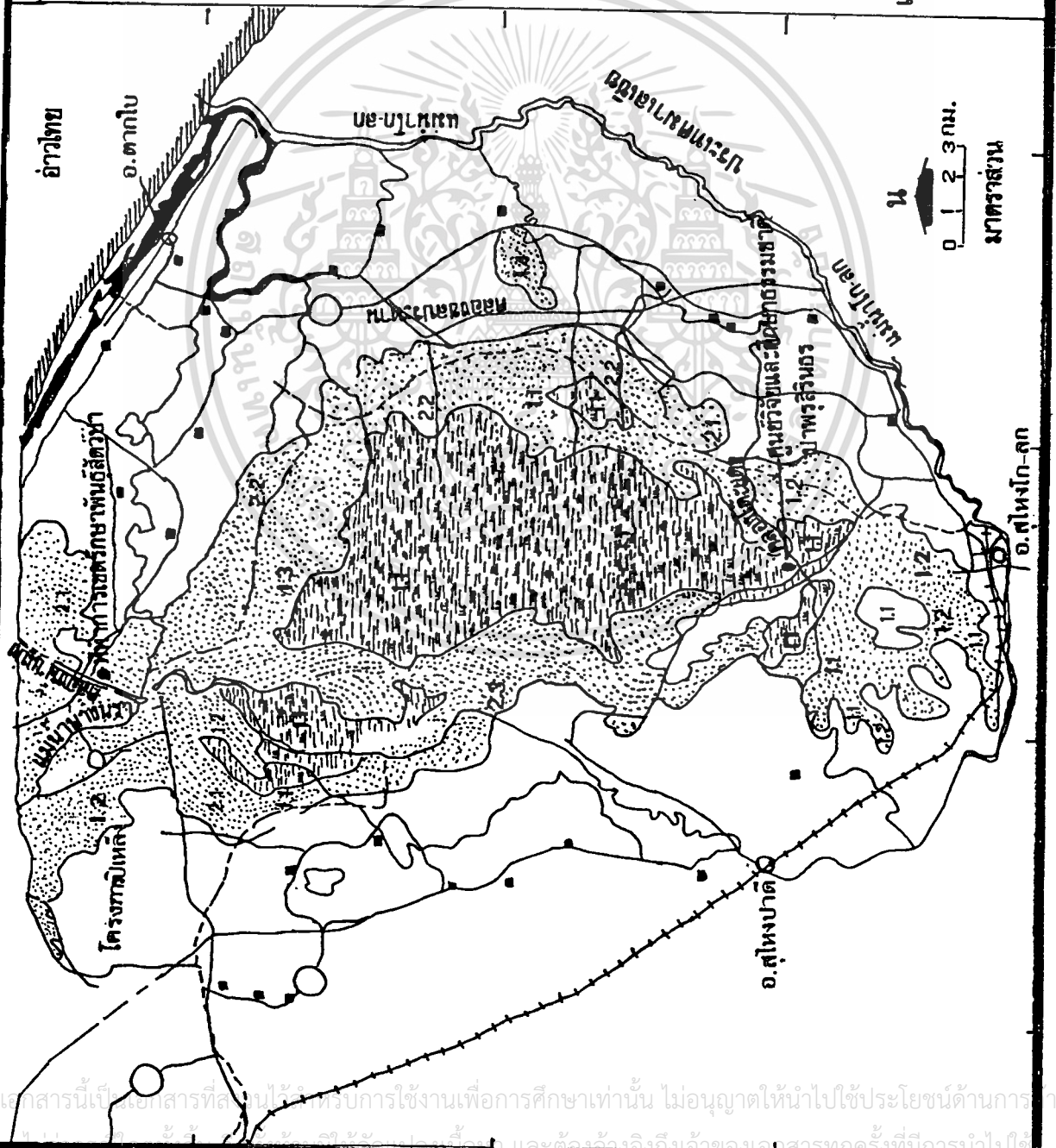
- ภูเขา
- เขตพัฒนา
- ▨ เขตอนุรักษ์
- ▨ เขตสงวน

- 1.1 ป่าพรุ
- 1.2 ป่าเสม็ด
- 1.3 ป่าเสม็ดและทุ่งหญ้า
- 1.4 ป่าเสม็ดและบึงกระจูด
- 2.1 ทุ่งหญ้า
- 2.2 บึงกระจูด
- 2.3 ทุ่งหญ้าและบึงกระจูด

แผนที่แสดง เขตอนุรักษ์ เขตสงวน เขตพัฒนา

ข้อมูลพื้นฐานจาก

บริษัทภูมิสารสนเทศไทยอินเตอร์ จำกัด ปี ๒๕๕๓

สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบมรสุมเขตร้อน (Tropical monsoon climate) โดยปกติจะมีลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ช่วงเดือน ตุลาคม-มิถุนายน ความเร็วเฉลี่ยมากกว่า 9 กิโลเมตร/ชั่วโมง ปริมาณน้ำฝนในคาบ 25 ปี เฉลี่ย 2,647.4 มิลลิเมตร/ปี จำนวนวันที่มีฝนตกเฉลี่ย 171.5 วัน /ปี โดยที่ในเดือนพฤศจิกายน มีฝนตกเฉลี่ยมากที่สุด 598.5 มิลลิเมตร และมีฝนตกน้อยที่สุดในเดือนกุมภาพันธ์ เฉลี่ย 16.1 มิลลิเมตร เดือนที่มีวันฝนตกเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ เดือนธันวาคม จำนวน 22.7 วัน และน้อยที่สุดในเดือนเมษายนจำนวน 6.5 วัน อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 27.3 องศาเซลเซียส โดยต่ำสุดในเดือนธันวาคม 25.9 องศาเซลเซียส และสูงสุดเดือนเมษายน 28.6 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปี 80 % โดยเฉลี่ยต่ำสุดในเดือนเมษายน 77 % และเฉลี่ยสูงสุดในเดือนพฤศจิกายน 85 %

ฤดูกาลในพื้นที่สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ฤดู คือ

- 1) ฤดูร้อน อยู่ในช่วงระหว่าง เดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน ซึ่งได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ อันเป็นลมร้อนที่พัดมาจากทะเลจีนใต้ ทำให้อากาศทั่วไปร้อนขึ้น
 - 2) ฤดูฝน สามารถแบ่งได้เป็น 2 ช่วง เนื่องจากอิทธิพลของลมมรสุม ช่วงแรกระหว่างเดือนพฤษภาคม - ตุลาคม อยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นลมที่พัดผ่านมหาสมุทรอินเดีย ทำให้ฝนตกทั่วประเทศ ช่วงที่สองอยู่ระหว่างเดือนพฤศจิกายน - มกราคม ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นลมหนาวที่พัดจากประเทศจีน เมื่อพัดผ่านอ่าวไทยก็จะพัดพาความชื้นไปด้วย ทำให้เกิดฝนบริเวณภาคใต้ โดยเฉพาะฝั่งตะวันออกของภาค
- เนื่องจากพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดงตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออก ดังนั้นจึงได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือมากกว่าอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ แต่อย่างไรก็ตาม อิทธิพลของลมมรสุมทั้งสองกรณีเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดอุทกภัย ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเกิดในช่วงของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ

ลักษณะทางปฐพีวิทยา

ในพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง ประกอบด้วย กลุ่มดินหลัก 2 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มดิน Hydromorphic Alluvial Soil เป็นดินที่เกิดใหม่โดยการทับถมของตะกอนตามที่ราบลุ่มริมแม่น้ำ บริเวณชายทะเลมีการแบ่งชั้นดินไม่ชัดเจนปกติมีน้ำท่วมในฤดูฝน ดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงปานกลางเหมาะสำหรับใช้ในการปลูกข้าว ชุดดินที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ได้แก่ดินชุดระแงะ ดินชุดตากใบ ดินชุดตันไทร และดินชุด Alluvial Complex

2) กลุ่มดิน Peat and Muck Soils หรือ Organic Soils เป็นดินอินทรีย์ซึ่งเกิดขึ้นบริเวณที่ลุ่มน้ำขัง มีการทับถมของอินทรีย์วัตถุ ส่วนที่อยู่ในระหว่างการสลายตัวเรียกว่า peat และอินทรีย์วัตถุที่สลายตัวหมดแล้วเรียกว่า muck ลักษณะสำคัญของดินกลุ่มนี้เป็นดินที่มีอินทรีย์วัตถุปะปนอยู่ในปริมาณที่สูงกว่า 30 % ดินมีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนดำ เป็นกรดจัด เมื่ออุ้มน้ำจะขยายตัวมาก เมื่อแห้งเนื้อดินมีการหดตัวมาก ชุดดินที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ คือ ดินชุดนราธิวาส

สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไป

1) ประชาชนที่อยู่อาศัยรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง 3 อำเภอ ประมาณ 2,286 ครอบครัว คิดเป็นจำนวน 11,430 คน มีอาชีพและชีวิตความเป็นอยู่ที่พึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติจากป่าพรุ ซึ่งการใช้ประโยชน์จากป่าพรุทั้งโดยตรงและทางอ้อม เช่น การใช้พื้นที่ป่า การตัดไม้ใช้สอยเพื่อการสร้างปรับปรุงซ่อมแซมบ้านเรือนในฤดูแล้ง ได้แก่ มะสัง สะเต็ยว ดงหนกพะอียดแดง หลาวชะโอน เป็นต้น สำหรับไม้ที่นำมาใช้สอยในครัวเรือน คือ ไม้เสม็ด นำมาเป็นเชื้อเพลิง การสร้างคอกปศุสัตว์ทำรั้วและใช้ก่อสร้างอาคารเกษตรกรรม เช่น โรงนา อู่ฉาง เป็นต้น การเผาถ่านไม้ปรากฏในฤดูฝนเนื่องจากถ่านมีราคาสูง อัตราเพิ่มของประชากรส่วนที่เกี่ยวเนื่องกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติพื้นที่ป่าพรุมีเกณฑ์ต่ำ นั่นคือ ทรัพยากรธรรมชาติพื้นที่ป่าพรุไม่ใช่ตัวแปรสำคัญที่ทำให้ประชากร ในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น หากแต่มีสาเหตุการเพิ่มของ

ประชากร คือ การวางแผนครอบครัวยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยเฉพาะชุมชนชาวไทยมุสลิมเพราะมีความเชื่อว่าการวางแผนครอบครัวเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม ไม่เห็นความสำคัญ ประกอบทั้งไม่แน่ใจว่าจะผิดต่อบัญญัติของศาสนาหรือไม่

ด้านการพัฒนาความเป็นอยู่เป็นการยกระดับด้านเศรษฐกิจและสังคมให้มีความเท่าเทียมกันในด้านเชื้อชาติ ศาสนาและการปกครองเพื่อลดความกดดัน ด้านการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ การประชาสัมพันธ์ ทำให้ประชากรมีความรู้ ความเข้าใจถึงความสำคัญของสภาพสิ่งแวดล้อม และผลกระทบที่ได้รับ ถ้าหากสภาพธรรมชาติขาดความสมดุล ตลอดจนการเสริมสร้างความรู้สึกรักของการเป็นเจ้าของให้แก่ประชากร โดยประชากรมีส่วนร่วมพัฒนา เช่น การปลูกป่า การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าพรุ การพัฒนาหมู่บ้าน เป็นต้น ด้านการเมือง การปกครอง เช่น การไปเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาจังหวัดสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การรับฟังข่าวสาร การเข้ารับการอบรมเพื่อลดภาวะความกดดันทางสังคม จิตวิทยาและสนับสนุนการแก้ปัญหาเรื่อง โทษพุทธชาวไทยมุสลิมซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญของสี่จังหวัดภาคใต้

2) การตั้งถิ่นฐานของชุมชน บริเวณรอบพื้นที่ป่าพรุโต๊ะแดง ประชากรตั้งบ้านเรือนอยู่เรียงรายกระจัดกระจาย สร้างบ้านอยู่ริมคลอง หรือแม่น้ำ หรือริมถนนที่ตัดผ่าน บางแห่งจะปลูกสร้างใกล้ชิดกัน มีมีส้วมหรือส้วเหว่า เป็นศูนย์กลางของหมู่บ้านในกรณีที่ เป็นชุมชนชาวไทยมุสลิมอาศัยอยู่ เป็นต้น สภาพบ้านเรือนอยู่ในสภาพดี คือ เป็นบ้านชั้นเดียว หรือสองชั้น หรือครึ่งตึกครึ่งไม้ และหลังคามุงด้วยกระเบื้อง มีประมาณร้อยละ 67.1 และประเภทหลังคามุงด้วยสังกะสี คิดเป็นร้อยละ 18.0 ขณะเดียวกันพบบางครอบครัวที่สร้างบ้านด้วยไม้ สวมคจากป่าพรุและมุงหลังคาด้วยใบสาคร ซึ่งมีลักษณะคล้ายใบจากหรือมุงหลังคาด้วยหญ้าคา ประมาณร้อยละ 14.9 ซึ่งประเภทที่มุงหลังคาด้วยวัสดุจากธรรมชาติจัดได้ว่าเป็นที่อยู่อาศัยที่มีความคงทนถาวรน้อยที่สุด อนึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า การมีเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ นั้นเป็นการแสดงให้เห็นถึงฐานะทางเศรษฐกิจหรือสถานภาพความเป็นอยู่ของประชากรแต่ละบ้านได้แตกต่างกัน

3) อาชีพ ประชากรบริเวณรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ของป่าพรุโต๊ะแดง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวนร้อยละ 70.6 เช่น ทำนา ทำสวนยางพารา ทำสวนผลไม้ และการปศุสัตว์ เกษตรกรจะใช้แรงงานของครอบครัว แต่อย่างไรก็ตามการจ้างแรงงานเพื่อการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่รวบรวมไว้เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการอื่นได้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากกรมวิชาการ
ไม่ว่าการณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาชีพเกษตรกร ครอบครองพื้นที่อนุรักษ์ป่าพรุมีค่อนข้างสูง เกษตรกรในพื้นที่จึงมีอาชีพอื่นๆ เสริม เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว สำหรับนอกฤดูกาลการทำไร่ ทำนา เช่น รับจ้างกรีดยาง ไปทำงานต่างประเทศ(มาเลเซีย) เก็บผลผลิตจากป่าพรุขาย เช่น หลุมพี จะเก็บช่วงเดือนธันวาคม-มกราคม หวายชนิดต่างๆ ย่านลิเภา ซึ่งนำมาประดิษฐ์ของชำร่วย กระเป๋าถือ กระชูดนำมาทอใส่ ทำกระเป๋าพีชตระกูลปาล์ม ได้แก่ หมากแดงซึ่งเป็นไม้ประดับที่มีราคาสูง นำฝักจากป่าพรุซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของผึ้งป่าจำนวนมาก การประมง การจับสัตว์น้ำส่วนใหญ่ทำเพื่อบริโภคในครัวเรือน และทำในฤดูน้ำหลากมากกว่าฤดูอื่นๆ ส่วนการจับปลาสวยงามเพื่อขายมีตลอดทั้งปี อย่างไรก็ตาม ลักษณะที่สำคัญที่สุดของพื้นที่ จังหวัดนราธิวาส ก็คือ ทรัพยากรธรรมชาติของป่าพรุ ซึ่งก่อให้เกิดรายได้เสริมและรายได้หลักสำคัญของประชากรในพื้นที่ นับตั้งแต่การรับจ้างตัดไม้ เลื่อยไม้ การเผาถ่านและการหาของป่า ซึ่งระบบเศรษฐกิจที่ต้องพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติ เช่นนี้ในวันจะหมดไป แม้ว่าในปัจจุบันนี้ได้มีครอบครัวจำนวนมากไม่น้อยที่ใช้ประโยชน์โดยตรงจากทรัพยากรธรรมชาติดังกล่าว ปัญหาเรื่องการที่สภาพของทรัพยากรเสื่อมลงในวันจะรุนแรงมากขึ้นและมีผลกระทบอย่างมากต่อ สถานภาพของหมู่บ้านรอบพื้นที่ เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดงซึ่งมีไม่น้อยที่ผูกติดอยู่กับทรัพยากรธรรมชาติของป่าพรุอันอุดมสมบูรณ์ในอดีต แต่ร่อยหรอลงในปัจจุบัน การปลูกผักสวนครัวซึ่งจะทำหลังจากเสร็จสิ้นฤดูกาลเพาะปลูกแล้วเกษตรกรจะพบปัญหาเรื่องดินเปรี้ยวและคุณภาพน้ำที่ใช้ จึงนิยมปลูกผักเฉพาะพื้นที่เล็กๆ เพื่อการบริโภคมากกว่าการขายเป็นอาชีพ ผลผลิตของครัวเรือนและเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น จากการสังเกตพบว่า พืชสวนเป็นส่วนผสมที่อยู่ในบริเวณบ้านที่อยู่อาศัย เช่น มะพร้าว เงาะ ทุเรียน ลองกอง ลางสาด มังคุดและสับปะรด เป็นต้น สำหรับสับปะรดนั้น ส่วนใหญ่จะปลูกเป็นพืชแซมในส่วนหางพาราในช่วงที่ต้นยังยังมีขนาดเล็ก

4) การคมนาคม เส้นทางคมนาคมมีทั้งทางบกและทางน้ำ เส้นทางคมนาคมทางบก เชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้านใกล้เคียง และบริเวณสวนยาง และมีถนนบางสายไม่สามารถใช้งานได้ตลอดปี ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้รถจักรยานยนต์ของตนเองสำหรับการเดินทาง สำหรับประชากรบริเวณรอบพื้นที่ป่าพรุโต๊ะแดงที่อาศัยบริเวณริมแม่น้ำ ลำคลอง ยังคงใช้เรือสัญจรไปมา อยู่บ้าง เพราะการเดินทางทางบกจะสะดุดและรวดเร็วกว่าการเดินทาง ทางน้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) ผลกระทบทางด้านสังคม การพัฒนาทางด้านสาธารณสุขปโภค สาธารณูปการ ก่อให้เกิดความสะดวกด้านการคมนาคมซึ่งแต่เดิมการติดต่อกับตัวจังหวัดนครราชสีมา เป็นไปค่อนข้างลำบาก เมื่อได้รับการปรับปรุงด้านนี้ ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวตื่นตัวทางด้านสังคมตามไปด้วยประกอบกับการมีไฟฟ้าใช้ทุกหมู่บ้าน ทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารและความรู้ต่างๆ มากขึ้นและเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ให้ความสนใจในการที่จะพัฒนาปรับปรุงและให้คำแนะนำส่งเสริมถึงในหมู่บ้าน

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างนี้ สุ่มมาจากประชากรเป้าหมายซึ่งกำหนดว่า เป็นหัวหน้าหน่วยครอบครัวหรือบุคคลที่มีบทบาทสำคัญรองลงมาในครอบครัว และมีที่พักอาศัยอยู่รอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ของป่าพรุโต๊ะแดง ทำการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนี้จำนวนทั้งสิ้น 228 ครอบครัว

1) อายุ เป็นปัจจัยที่บอกตำแหน่งของบุคคล การจัดลำดับและบทบาทของบุคคล และกลุ่มตามอายุชั้น ได้ตั้งแต่วัยทารก วัยเด็ก วัยผู้ใหญ่ และวัยชรา ซึ่งตามวัยต่าง ๆ นี้ บุคคลจะมีพฤติกรรมหรือการกระทำทางสังคมแตกต่างกันไป ประชากรที่ทำการสุ่มตัวอย่าง ที่เป็นหัวหน้าครอบครัวในพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง พบว่า มีช่วงอายุโดยเฉลี่ย 40-59 ปี มากที่สุด คือร้อยละ 43.4 รองลงมาคือช่วงอายุ 20-39 ปี มีจำนวนร้อยละ 34.6 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ กลุ่มอายุ 15-19 ปี คือจำนวนร้อยละ 0.9 เนื่องจากประชากรที่เป็นหัวหน้าครอบครัวเป็นผู้ที่มีบทบาทและฐานะหน้าที่ที่สำคัญในการพัฒนาสร้างสรรค์ เพื่อให้ครอบครัวและชุมชนมีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นได้ว่า กลุ่มที่มีช่วงอายุ 15-19 ปี มักเป็นผู้ที่อยู่ในวัยเริ่มต้นการประกอบอาชีพ ภาระหน้าที่รับผิดชอบต่อครอบครัว จึงมีน้อยมาก (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1

กลุ่มตัวอย่างรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง จำนวนตามกลุ่มอายุ

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
15-19	2	0.9
20-39	79	34.6
40-59	99	43.4
60-69	48	21.1
รวม	228	100

2) เพศ ประชากรที่ทำการสุ่มตัวอย่างของบริเวณพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง จังหวัดนราธิวาส ประกอบด้วยเพศหญิงและเพศชายซึ่งมีสถานภาพเป็นหัวหน้าครอบครัว โดยมีประชากรเพศชายมากที่สุดจำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 และประชากรเพศหญิงจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 อนึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดนราธิวาส ได้มีการให้ความสำคัญกับเพศชายและเคารพผู้อาวุโสหรือหัวหน้าครอบครัวสูงสุด นอกจากนั้นยังพบว่า ชาวไทยมุสลิมมีความเคารพนับถือ ผู้นำทางศาสนาเป็นอย่างมากและมีวิถีชีวิตที่คล้ายคลึงกัน โดยยึดถือศาสนาอิสลามเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตในสังคมมุสลิม (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2

กลุ่มตัวอย่างรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	152	66.7
หญิง	76	33.3
รวม	228	100

3) รูปแบบครอบครัว ครอบครัวเป็นกลุ่มสังคมขั้นมูลฐานและเป็นสถาบันเก่าแก่ซึ่งอาจเป็นครอบครัวขนาดเล็ก (nucleus family) ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก ในครัวเรือนเดียวกัน และอาจมีญาติหรือคนอื่นๆ ที่ยังไม่มีคู่สมรส (คนโสด) หรือเคยแต่งงานแล้ว แต่ปัจจุบันเป็นหม้ายอาศัยอยู่ด้วย กับครอบครัวขยาย (extended family) ประกอบด้วยครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กันหลายครอบครัวอาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน โดยมีหัวหน้าครอบครัวหรือผู้มีอำนาจการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจเพียงคนเดียว ซึ่งรูปแบบของครอบครัวจะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและชุมชน จากครอบครัวที่ทำการสุ่มตัวอย่างรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดงแต่ละครอบครัวประกอบด้วยสมาชิกตั้งแต่ 1-10 คน โดยเป็นครอบครัวที่มีสมาชิก 1-4 คน และสมาชิก 5-7 คน จำนวนร้อยละ คือ 47.8 และ 46.1 ตามลำดับ และครอบครัวที่มีสมาชิก 8-10 คน จำนวนน้อยที่สุดคือร้อยละ 6.1 (ตารางที่ 3) และถ้าหากพิจารณาในเรื่องขนาดของจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับศาสนา พบว่า ครอบครัวที่มีสมาชิกตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป ส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาอิสลาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามขาดการวางแผนครอบครัว สาเหตุเพราะ

เอกศวกัมมีเชื่อในศาสนาที่ว่ากำการคุมกำเนิดเป็นบาป ผิดหลักศาสนา (ตารางที่ 4) ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3

กลุ่มตัวอย่างรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าหริโตะแดง จำนวนตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว

สมาชิกในครอบครัว(คน)	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
1-4	109	47.8
5-7	105	46.1
8-10	14	6.1
รวม	228	100

ตารางที่ 4

ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับจำนวนสมาชิกของครอบครัว

จำนวนสมาชิกของครอบครัว (คน)	ศาสนา	
	พุทธ	อิสลาม
1 - 4 คน	76 (55.5)	33 (36.3)
5 - 7 คน	57 (41.6)	48 (52.7)
8 - 10 คน	4 (2.9)	10 (11)
รวม	137 (100.00)	91 (100.00)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4) รายได้ (รายได้เป็นเงินสดต่อเดือน) กลุ่มตัวอย่างรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง มีระดับรายได้เฉลี่ยของครอบครัว 2,001-6,000 บาทต่อเดือน จำนวน 94 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 41.3 รองลงมา คือ ประชากรที่มีรายได้สูงกว่า 6,000 บาทต่อเดือนจำนวน 81 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 35.5 ส่วนประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่า 2,000 บาท มีอยู่จำนวน 53 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 23.2 จากการสังเกต พบว่า รายได้หลักของประชากรตัวอย่าง นั้นมีแตกต่างกันไป ตามลักษณะการประกอบอาชีพ บางครอบครัวมีรายได้สูงในรูปเงินสดและยังมีเหลืออยู่เป็นเงินออม เพราะสามารถเก็บผลผลิตได้ แต่บางครอบครัวมีรายได้เป็นเงินสดต่ำเพียงแต่ได้ผลผลิตของครอบครัวและผลผลิตจากทรัพยากรพรุ เพื่อนำมาบริโภคในครอบครัวทดแทน จากการสนทนากับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบในการพัฒนาพื้นที่ป่าพรุและผู้ใหญ่บ้านบริเวณรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง ทำให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีอาชีพเสริมเพื่อหารายได้เพิ่มเติมจากอาชีพหลัก เช่น รายได้จากการทำงานภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรมทั้งในและนอกประเทศ การเก็บของป่าชาย การประมง ผลิตภัณฑ์ในครอบครัว เป็นต้น สำหรับอาหารประเภทที่กลุ่มตัวอย่างหา หรือปลูกและเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคนั้นไม่ได้นำมาคิดเป็นรายได้ที่เป็นตัวเงิน

รายได้ของประชากร พบว่า กลุ่มตัวอย่างจะนำไปใช้จ่ายในครอบครัวเป็นรายจ่ายหลัก รองลงมา คือ การใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพตามลำดับ (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5

กลุ่มตัวอย่างรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง จำแนกตามระดับรายได้

ระดับรายได้ (บาท)	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 2,000	53	23.2
2,001-6,000	94	41.3
สูงกว่า 6,000	81	35.5
รวม	228	100

5) อาชีพหลัก ประชากรรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ของป่าพรุโต๊ะแดง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางอาชีพหลักกสิกรรม เช่น ทำนาข้าว ทำสวนยางพารา จำนวน 151 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 66.2 รองลงมาคือมีอาชีพรับจ้างทั่วไปจำนวน 26 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 11.4 และน้อยที่สุดคืออาชีพหลักหัตถกรรม เช่น ทำผ้าบาติก ผ้าปาเต๊ะ ทอเสื่อกระจูด และจักสาน จำนวน 2 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 0.9 เป็นที่น่าสังเกตว่า การทำนาซึ่งเป็นอาชีพและรายได้หลักของประชากรนั้น ปัจจุบันต้องประสบกับปัญหาดินเปรี้ยว ไม่ได้ใส่สารเคมีและปุ๋ย เกษตรกรขาดความรู้ด้านการผลิต ทำให้ได้ผลผลิตต่ำ เพราะต้องใช้พันธุ์ข้าวพื้นเมืองในการเพาะปลูก ซึ่งมีคุณสมบัติทนต่อสภาพแวดล้อม การทำสวนยางพาราของประชากรบริเวณรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดงส่วนใหญ่ยังปลูกยางพาราพันธุ์เก่า ซึ่งเป็นพันธุ์พื้นเมืองที่ให้ผลผลิตต่ำ สาเหตุซึ่งทำให้ชาวสวนยางพาราจำนวนมากยังคงปลูกยางพันธุ์พื้นเมืองอยู่แม้จะตระหนักดีถึงผลผลิตที่ต่ำกว่าของยางพันธุ์เก่า เมื่อเปรียบเทียบกับยางพันธุ์ใหม่แต่เนื่องจากชาวสวนยางส่วนใหญ่ยังขาดปัจจัยในการผลิต

ค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ย จะต้องใช้ตลอดระยะที่ต้นยางยังกรีดไม่ได้ นอกจากนั้นยางพันธุ์ใหม่ยัง
ต้องดูแลเอาใจใส่ใช้เวลามากกว่ายางพันธุ์พื้นเมืองในระยะเวลาของการเจริญเติบโต ซึ่งแม้ชาว
สวนยางที่ได้รับการสงเคราะห์จะได้รับความช่วยเหลือในวงเงิน 4,900 บาทต่อไร่ ก็ไม่เพียงพอ
ต่อการลงทุน ระยะเวลา 6 ปี ของการเจริญเติบโตของต้นยางพารา นอกจากนั้นการที่จะต้อง
ดูแลรักษาเอาใจใส่มากยิ่งขึ้นเป็นผลให้เกษตรกรไม่มีเวลาพอที่จะทำอาชีพอื่น จึงทำให้ชาวสวนยาง
ส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่มีสวนยางขนาดเล็ก หรือ ชาวสวนยางที่เพิ่งบุกเบิกที่ทำกินใหม่ๆ
ไม่สามารถจะปลูกยางพันธุ์ใหม่ขณะที่บางแปลงยังคงปลูกยางพันธุ์พื้นเมืองเดิม สำหรับเป็นรายได้
ในเวลาที่ต้นยางพันธุ์ใหม่ อยู่ในระยะเจริญเติบโต อนึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าประชากรรอบพื้นที่เขต
อนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดงที่มีอาชีพทำนาในบริเวณ ตำบลบางขุนทอง ตำบลนาาค ของอำเภอตากใบ
จะนิยมไปหารายได้เสริมที่ประเทศมาเลเซีย โดยเฉพาะในรัฐกลันตัน ซึ่งลักษณะงานที่ไปทำ คือ
งานทางด้านการเกษตรและงานก่อสร้างเป็นส่วนใหญ่ อัตราค่าจ้างในประเทศมาเลเซียจะสูงกว่า
อัตราค่าจ้างในประเทศไทย ยกเว้นอัตราค่าจ้างการกรีดยางซึ่งมีค่าใกล้เคียงกัน การข้ามเขตไป
ทำงานที่ประเทศมาเลเซียสามารถทำได้ง่าย โดยการทำใบผ่านแดนซึ่งทำให้สามารถอยู่ในประเทศ
มาเลเซียได้ 1 เดือน ใบผ่านแดนนี้สามารถต่ออายุได้เมื่อใบเดิมหมดอายุลง นอกจากนี้คนไทย
บางคนมีบัตรประชาชนของทั้งสองประเทศ ดังนั้นการเข้าออกประเทศมาเลเซียจึงไม่มีปัญหา
เพราะผู้ที่ทำงานในประเทศมาเลเซีย ส่วนใหญ่จะพักอยู่กับนายจ้างเพื่อลดค่าใช้จ่าย สำหรับ
งานของโครงการพัฒนาต่างๆ ของกรมชลประทาน กรมป่าไม้ กรมพัฒนาที่ดิน กรมประมงและกรม
ปศุสัตว์ พบว่า มีการจ้างแรงงานของประชากรในพื้นที่น้อยมากและบางโครงการไม่มีการจ้างงาน
ประชากรในพื้นที่ (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6

กลุ่มตัวอย่างรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง จำแนกตามกลุ่มอาชีพหลัก

อาชีพ	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
ทำสวนยาง-ทำนา	151	66.2
เลี้ยงสัตว์	10	4.4
รับจ้างทั่วไป	26	11.4
เก็บของป่า(หา)	13	5.7
หัตถกรรม	2	0.9
รับราชการ-รัฐวิสาหกิจ	13	5.7
ค้าขาย	13	5.7
รวม	228	100

6) การศึกษา ประชากรบริเวณพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง มีการศึกษาทั้งในและนอกระบบ โดยทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษา โดยจบการศึกษาชั้นประถมศึกษา 4 จำนวนมากที่สุดคือ 91 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับการศึกษา (แต่กลุ่มตัวอย่างบางคนอาจจะได้รับการศึกษาในศาสนาอิสลาม) มีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 29.8 และน้อยที่สุดในกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในเขตพื้นที่จะมีโรงเรียนระดับประถมศึกษาเท่านั้น ถ้าต้องการศึกษาระดับที่สูงกว่าจะต้องไปเรียนต่อในตัวอำเภอหรือจังหวัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้งานในหน่วยงานที่ออกเอกสารนี้เท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ซึ่งมีระยะทางไกล การคมนาคมไม่สะดวก รวมถึงสภาพเศรษฐกิจไม่เอื้ออำนวย ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และเป็นนำสังเกตว่า ประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามจะส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนปอเนาะ (โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม) ควบคู่ไปด้วย (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7

กลุ่มตัวอย่างรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ปาพรุโต๊ะแดง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	68	29.8
ต่ำกว่า ประถมศึกษา	31	13.6
ระดับประถมศึกษา	90	39.5
สูงกว่าระดับประถมศึกษา	39	17.1
รวม	228	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7) ศาสนา กลุ่มตัวอย่าง นับถือศาสนาพุทธซึ่งเป็นศาสนาหลักของชาติ และสำคัญ
 อย่างหนึ่ง ในการให้ความช่วยเหลือสังคมไทยตลอดมาและมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของประชากร เป็น
 อย่างมาก เนื่องจากหลักธรรมของพุทธศาสนา สามารถประยุกต์ใช้กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม
 ของชุมชนได้อย่างเหมาะสม เพราะวัดและพระสงฆ์เป็นกลไกของสถาบันพุทธศาสนาในการอบรม
 สั่งสอนให้ประชาชนเป็นคนดี มีจำนวนมากที่สุดคือ 137 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 60.1 และ
 รองลงมานับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งศาสนาอิสลามจะเน้นหลักการสืบทอดวัฒนธรรม ตามหลักการแล้ว
 ถือเป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคนที่ต้องเรียนรู้และต้องเผยแพร่ศาสนา ถ้าผู้ใดละเว้นถือว่าเป็นบาป
 จะเห็นได้ว่าสังคมมุสลิมเป็นสังคมปิด (closed society) ยึดมั่นในศาสนา โดยถือว่าตนเป็นส่วน
 หนึ่งของศาสนามีใช้ศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต วัฒนธรรมนิยมประเพณีต่างๆ ก็เป็นส่วนหนึ่ง
 ของชีวิตอีกด้วย ถ้าประเพณีผิดแผกหรือ นอกเหนือไปจากที่เคยปฏิบัติมาก็จะไม่ยอมรับ เพราะเป็น
 การผิดหลักศาสนาและพบว่าครอบครัวที่นับถือศาสนาอิสลามมีจำนวน 91 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ
 39.9 จากการสำรวจ 228 ครอบครัว ไม่ปรากฏว่ามีครอบครัวใดนับถือศาสนาอื่นแตกต่างจาก
 ศาสนาที่กล่าวมานี้ (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8

กลุ่มตัวอย่างรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง จำแนกตามการนับถือศาสนา

การนับถือศาสนา	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
พุทธ	137	60.1
อิสลาม	91	39.9

รวม

228

100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่รับค่าธรรมเนียมใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งลิขสิทธิ์ที่คิดลิขสิทธิ์นี้ให้ และต้องอ้างอิงถึงชื่อของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8) ระบบสาธารณสุขปกศ สาธารณูปการ นับเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญยิ่ง ในการยกฐานะความเป็นอยู่ทัศนคติและการดำเนินชีวิตของครอบครัวบริเวณป่าพรุโต๊ะแดงให้ดีขึ้นกว่าเดิม

ด้านการคมนาคมที่รัฐบาลจัดบริการให้ เช่น ถนนดิน ถนนลาดยาง มีบ้านที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่างมีระยะห่างจากถนนไม่เกิน 1 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 97.8 จะเห็นได้ว่าเส้นทางถนนเป็นระบบคมนาคมที่สำคัญที่สุด และมีจำนวนน้อยมากที่ถนนไม่ผ่านบ้านกลุ่มตัวอย่างป่าพรุโต๊ะแดงในระยะ 1 กิโลเมตร ถนนบางสายใช้สัญจรไปมาได้บางฤดูกาลเท่านั้น ทั้งนี้เป็นปัญหามาจากสภาพภูมิศาสตร์ประกอบกับการตั้งถิ่นฐานของประชาชนในพื้นที่ด้วย ซึ่งตั้งบ้านเรือนกระจัดกระจายตามพื้นที่ป่าพรุบางแห่งมีปัญหาน้ำท่วมขัง

การมีไฟฟ้าใช้ มีจำนวนร้อยละ 83.8 เป็นการรับบริการจากรัฐบาลโดยตรง และจากการบริการเข้าผ่านวัดหรือเพื่อนบ้าน ญาติ พี่น้อง

สถานศึกษามีโรงเรียนประถมศึกษาที่ครัวเรือน รอบบริเวณพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดงได้รับและใช้บริการการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 72.8

การมีน้ำสะอาดดื่มอย่างเพียงพอตลอดปี โดยประชากรแต่ละคนต้องมีน้ำดื่มประมาณ 2 ลิตรต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 82.5 ส่วนใหญ่แหล่งน้ำของประชากรรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์โต๊ะแดงจะใช้น้ำจากบ่อน้ำของตนเองและเพื่อนบ้านเพื่อการบริโภค แต่บางแห่งน้ำบาดาลใช้บริโภคไม่ได้ สาเหตุที่น้ำดื่มไม่เพียงพอนั้นเพราะ หมู่บ้านที่ทำการสำรวจไม่มีน้ำประปาใช้ บางครอบครัวไม่มีภาชนะสำหรับรองรับน้ำดื่มไม่มีบ่อน้ำหรือแหล่งกักเก็บน้ำของครอบครัวหรือมีบ่อน้ำที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ส่วนสาเหตุด้าน ภาสภาพ คือ มีสาเหตุจากดินเปรี้ยวซึ่งได้รับอิทธิพล มาจากพรุและมีสารอินทรีย์สูง ปริมาณออกซิเจนที่ละลายน้ำซึ่งต่ำมากทำให้คุณภาพน้ำไม่เหมาะสมสำหรับการบริโภค อนึ่งจากการสังเกตพบว่าน้ำบริเวณพื้นที่ดินเปรี้ยวจะใสคล้ายน้ำแกว่งด้วยสารส้ม เมื่อชิมดูจะมีรสเปรี้ยวหรือฝาด

การประชุมสมาชิกของหมู่บ้าน การพบปะสังสรรค์สมาชิก มีสถานที่ประชุมหรือศาลากลางบ้าน ครอบครัวมีสถานที่ในการประชุม คิดเป็นร้อยละ 64.9

สถาบันศาสนาครอบครัวที่นับถือศาสนาพุทธและอิสลาม มีศาสนสถานสำหรับประกอบพิธีกรรม ได้แก่ วัดหรือสำนักสงฆ์ในศาสนาพุทธและมีมัสยิดหรือสุเหร่าในศาสนาอิสลามเป็นศูนย์รวมจิตใจและทำนุบำรุงศาสนา ร้อยละ 70.6 จากการศึกษาพบว่า ชาวไทยมุสลิมจะใช้มัสยิด ทำ

ช่วงเวลา 15.30-18.20 นาฬิกา ช่วงเวลา 18.30-19.30 นาฬิกาและช่วงเวลา 19.30 นาฬิกา เป็นต้นไป อนึ่งหากผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามคนใดจะทำพิธีละหมาดที่บ้านพักอาศัยก็ได้

การรับข่าวสารข้อมูลต่างๆ ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานที่อ่านหนังสือพิมพ์รายวัน สาธารณะประจำหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 58.8 และเป็นที่น่าสนใจเกิดว่า ชาวไทยมุสลิมมีอัตราการอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน ที่ต่ำกว่าชาวไทยพุทธมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่ามีการอ่านเขียนภาษาไทยไม่ได้หรือได้ในอัตราที่น้อยมาก

การใช้บริการกองทุนยาและเวชภัณฑ์ยาที่ทางราชการจัดบริการให้ครอบครัว ซึ่งหากเจ็บป่วยเล็กน้อยสามารถใช้บริการส่วนนี้ได้ คิดเป็นร้อยละ 46.9 (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9

กลุ่มตัวอย่างรอบพื้นที่ เขตอนุรักษป่าพรุโต๊ะแดง จำนวนตามระบบสาธารณสุขปโลก สาธารณูปการ

ระบบสาธารณสุขปโลก สาธารณูปการ	จำนวน (ครอบครัว)	
	มี (ร้อยละ)	ไม่มี (ร้อยละ)

ถนน	223 (97.8)	5 (2.2)
ไฟฟ้า	191 (83.8)	37 (16.2)
โรงเรียนประถมศึกษา	166 (72.8)	62 (27.2)
มีน้ำสะอาดดื่มตลอดปี	188 (82.5)	40 (17.5)
ศาลาที่ประชุม	148 (64.9)	80 (35.1)
ศาสนสถาน	161 (70.6)	67 (29.4)
ที่อ่านหนังสือพิมพ์	134 (58.8)	94 (41.2)
กองทุนยาและเวชภัณฑ์ยา	107 (46.9)	121 (53.1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง สภาพนิเวศวิทยาของป่าพรุกับคุณภาพชีวิตของประชาชน รอบพื้นที่ป่าพรุ
กรณีศึกษาพื้นที่ เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ถูกต้องสมบูรณ์
จำนวน 228 ตัวอย่าง ที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ประชากรที่เป็นตัวอย่างภายในบริเวณพื้นที่
เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง จังหวัดนราธิวาส ซึ่งผลการวิเคราะห์ได้นำเสนอในรูปสถิติเชิงพรรณนา
แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลลักษณะทางเศรษฐกิจทั่วไปของประชากรที่เป็นตัวอย่าง
2. ข้อมูลลักษณะทางด้านสภาพในเขตพื้นที่อนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดงของประชากรตัวอย่าง
3. ความรู้ ที่สันทัดและความคิดเห็นในการอนุรักษ์ป่าพรุของประชากรตัวอย่าง
4. การวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพนิเวศวิทยาของป่าพรุกับคุณภาพชีวิตประชาชน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทางเศรษฐกิจทั่วไป

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบทจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ส่วนหนึ่งมีอิทธิพล
มาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลต่อการยกระดับความอยู่ดีและกินดีของประชาชนในชนบท คือ
การมีทรัพย์สินครอบครองที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีพ จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่สามารถทำงาน
เชิงเศรษฐกิจได้ รายได้เสริมของครอบครัวต่อเดือน เงินออมของครอบครัว ภาระหนี้สินของ
ครอบครัว ลักษณะทางเศรษฐกิจทั่วไป ของกลุ่มตัวอย่างรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดงสามารถ
อธิบายได้ดังนี้

ทรัพย์สินที่จำเป็นของครอบครัวกลุ่มตัวอย่างบริเวณพื้นที่ป่าพรุโต๊ะแดง มียานพาหนะ คือ

จักรยานยนต์ จักรยาน เรือ (ทั้งเรือพาย เรือแจวและเรือยนต์) และรถยนต์เป็นของตนเอง
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
สำหรับการสัญจรไปมา โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 79.4 66.2 12.3 และ 7.5 ตามลำดับ
ไม่มีการเปิดเผยถึงชื่อของหน่วยงานผู้จัดทำและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งหากมีการนำไปใช้

อุปกรณ์ประกอบอาชีพของครอบครัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างบริเวณพื้นที่ป่าพรุโต๊ะแดง มีรถจักรยานยนต์เดินตาม เพื่อใช้ในการทำนาทำไร่ คิดเป็นร้อยละ 36.4 สำหรับเตาเผาถ่าน ซึ่งใช้เผาถ่านไม้เพื่อขายและเป็นเชื้อเพลิงในการหุงต้มของครอบครัว มีจำนวนร้อยละ 11.0 เลื่อยเครื่องเป็นอุปกรณ์ที่กลุ่มตัวอย่างรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดงมีครอบครอง สำหรับการตัดไม้เพื่อใช้ในครอบครัว หรือขายเพื่อการยังชีพคิดเป็นร้อยละ 47.4

การเลี้ยงสัตว์เพื่อใช้งานและขาย โคน กระบือ ซึ่งเป็นสัตว์ใหญ่ สามารถใช้เป็นแรงงานหรือเพื่อเป็นอาหารของประชากร คิดเป็นร้อยละ 62.8 และ 11.8 ปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ โคน เป็นสัตว์ที่ได้รับความนิยมมากกว่ากระบือนั้น สาเหตุเพราะว่าโคนสามารถใช้เป็นแรงงานในไร่นา และเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ เช่น ประเทศมาเลเซีย เป็นต้น ส่วนการเลี้ยงแพะ มีน้อยมาก จะพบได้ในบริเวณที่มีชาวไทยมุสลิมอาศัยอยู่ มีเพียงร้อยละ 2.7 ของครอบครัวประชากรตัวอย่าง สาเหตุที่แพะได้รับความนิยม เพราะชาวไทยมุสลิมจะใช้แพะเพื่อประกอบพิธีกรรมต่างๆ ทางศาสนา ส่วนสุกรเป็นสัตว์ที่ไม่ได้รับความสนใจจากกลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งมีสาเหตุความเชื่อทางศาสนาเพราะฉะนั้นการเลี้ยงสุกร ร้อยละ 39.0 จึงปรากฏในกลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาพุทธเท่านั้น และสัตว์อีกชนิดหนึ่งที่พบว่ามีเลี้ยงน้อยมาก ได้แก่ แกะ มีเพียงร้อยละ 0.8 เท่านั้น จำพวกสัตว์ปีกที่นิยมเลี้ยงกันทั่วไป คือ ไก่ มีปรากฏแทบทุกครอบครัว มีจำนวนร้อยละ 71.9 และที่นิยมเลี้ยงรองลงมาในจำพวกสัตว์ปีก ได้แก่ เป็ด มีจำนวนร้อยละ 13.1 และเป็นที่น่าสังเกตว่าความต้องการและราคาสัตว์ เช่น โคน กระบือ แพะ และ แกะ จะเพิ่มขึ้นในช่วงถือบวชของชาวมุสลิม(ปอซอ) หลังจากเดือนรอมฎอน ทำให้ราคาในช่วงเดือนดังกล่าวจะสูงกว่าช่วงธรรมดา ประมาณอย่างน้อย 2,000-3,000 บาท ต่อตัว และเป็นช่วงที่มีความต้องการมาก ความต้องการสัตว์ของตลาดในมาเลเซียเพิ่มขึ้นด้วย โดยการเพิ่มขึ้นนี้จะเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยในระหว่างฤดูกาลของช่วงเดือนพฤศจิกายน-มกราคม จะมีการซื้อขายน้อยเนื่องจากระดับน้ำในแม่น้ำโก-ลก ขึ้นสูง จึงทำให้การขนส่งไม่สะดวก เพราะส่วนใหญ่การค้าขายสัตว์จะกระทำโดยไม่ผ่านด่านกักกันสัตว์ (ลักลอบผ่านแดนโดยผิดกฎหมาย)

อุปกรณ์อำนวยความสะดวกและเครื่องใช้ภายในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างบริเวณพื้นที่ เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดงนั้น พบว่า มีเครื่องสูบน้ำขนาดเล็ก สำหรับสูบน้ำจากบ่อ ล้ำคลอง แม่น้ำ เพื่อการอุปโภค บริโภคของครัวเรือน มีจำนวนร้อยละ 50.0 ในด้านการรับฟังข่าวสาร ความบันเทิง กลุ่มตัวอย่างสามารถจะรับฟังข่าวสารและบันเทิงได้ทั้งของประเทศไทยและประเทศ มาเลเซีย โดยเครื่องรับวิทยุ เทป โทรทัศน์สี โทรทัศน์ขาวดำ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าของ คือ ร้อยละ 43.0 63.0 50.4 และ 22.4 ตามลำดับ จากการสังเกต พบว่า ครอบครัว ของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ แต่มีโทรทัศน์ขาว-ดำ วิทยุ เทป รับฟังข่าวสารนั้น ได้มีการนำ แบตเตอรี่มาใช้กับเครื่องไฟฟ้าเหล่านี้ เมื่อไฟในแบตเตอรี่หมดก็จะนำแบตเตอรี่เข้าไปชาร์ตไฟใน ตัวอำเภอ ประมาณสัปดาห์ละครั้ง

จำพวกเครื่องใช้ไฟฟ้าครอบครัวส่วนใหญ่รอบพื้นที่ป่าพรุ มีเครื่องใช้ไฟฟ้า ซึ่งได้แก่ หม้อหุงข้าวไฟฟ้า พัดลม เตารีดไฟฟ้าและตู้เย็น คือ ร้อยละ 70.1 62.3 50.4 และ 28.9 ตามลำดับ เป็นต้น ปัจจัยประการหนึ่ง ที่เป็นเหตุผลให้ครอบครัวส่วนใหญ่บริเวณป่าพรุโต๊ะแดงมี อุปกรณ์จำพวกเครื่องใช้ไฟฟ้าใช้ อาจจะเป็นเพราะว่าบริเวณเขตนี้นั้นเป็นเขตที่เครื่องใช้ไฟฟ้ามี ราคาถูกและหาซื้อได้ง่ายกว่าเขตอื่นๆ เพราะใกล้เขตชายแดนประเทศมาเลเซีย ซึ่งมีเครื่องใช้ ไฟฟ้าราคาถูกจำหน่ายมาก

เตาแก๊ส ครอบครัวกลุ่มตัวอย่างมีเตาแก๊สสำหรับหุงต้ม เป็นจำนวนร้อยละ 57.5 ซึ่ง ในครอบครัวที่มีเตาแก๊สสำหรับการหุงต้มนั้น บางครอบครัวใช้สำหรับการปรุงอาหารที่จำเป็นและ เร่งด่วน ถ้าหากไม่จำเป็นหรือเร่งด่วนมากนัก ก็จะใช้เตาถ่านไม้ธรรมชาติปรุงอาหาร

จักรเย็บผ้า พบว่า ครอบครัวกลุ่มตัวอย่างมีในครอบครองทั้งที่ใช้ประกอบเป็นอาชีพและมี เพื่อการใช้สอย คิดเป็นร้อยละ 34.2

เครื่องใช้หรือเครื่องประดับที่สำคัญของครอบครัวในชนบทคือ นาฬิกาแขวนเพื่อบอกวัน- เวลา ให้สมาชิกในครอบครัวทราบ คิดเป็นร้อยละ 80.3

ด้านแรงงาน จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่สามารถทำงานเชิงเศรษฐกิจได้ ส่วนใหญ่มี จำนวนสมาชิกอยู่ระหว่าง 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 57.9

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายได้เสริมของครอบครัวต่อเดือน นอกเหนือจากรายได้ประจำในแต่ละเดือนของครอบครัว เช่น รายได้จากการทำงานทั่วไปๆ การเก็บหาของป่า อาทิเช่น จำพวกผักต่างๆ หวาย ย่านลิเภา กระจูด เห็ด เป็นต้น การจับสัตว์น้ำขาย การเลี้ยงสัตว์ เช่น สุกร เป็ด ไก่ การปลูกผักสวนครัว เช่น แตงกวา บวบ มะเขือ ข้าวโพดหวาน พริก ถั่วฝักยาว ผักบุ้ง ผักกาด เป็นต้น หรือผลไม้ ได้แก่ แตงโม ส้มโอ เงาะ มังคุด ทูเรียน ลางสาด ลองกอง เป็นต้น มีจำนวนร้อยละ 35.1 ซึ่งมีรายได้ตั้งแต่ 1,001 - 6,000 บาทเฉลี่ยต่อเดือน เงินออมของครอบครัวเพื่อสำรองไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน หรือ เพื่อเก็บเป็นเงินทุนเพื่อใช้ในภายภาคหน้าคิดเป็นร้อยละ 21.9 มีจำนวนเงินออมตั้งแต่ 2,000-20,000 บาท ส่วนภาระหนี้สิน ร้อยละ 29.4 ของครอบครัว ที่มีหนี้สินตั้งแต่ 500-200,000 บาท ซึ่งก็มาในรูปของเงินสด หรือในรูปอุปกรณ์ประกอบอาชีพ เหตุผลและความจำเป็นของการกู้ยืม คือ เพื่อซื้อปุ๋ยสำหรับทำสวนยางพารา ทำนา หรือปลูกผักสวนครัวหรือ ซื้อเครื่องชนิด เช่น จักรยานยนต์ รถยนต์ หรือซื้ออาหารสัตว์ เพื่อค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน รวมทั้งการกู้เพื่อสร้างที่อยู่อาศัยบ้านและที่ดิน สำหรับแหล่งเงินทุน คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ธนาคารพาณิชย์ กลุ่มออมทรัพย์ของหมู่บ้าน เพื่อนบ้านและญาติพี่น้อง เป็นต้น (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10

ข้อมูลลักษณะทางเศรษฐกิจทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะของข้อมูล	ร้อยละ
-----------------	--------

ทรัพย์สินในครอบครองที่จำเป็นของกลุ่มตัวอย่าง

ยานพาหนะ

จักรยานยนต์	100.0 (228)
มี (1-4 คัน)	79.4
ไม่มี	20.6
จักรยาน	100.0 (228)
มี (1-2 คัน)	66.2
ไม่มี	33.8
รถยนต์	100.0 (228)
มี (1-2 คัน)	7.5
ไม่มี	92.5
เรือ	100.0 (228)
มี (เรือยนต์, เรือพาย, เรือแจว)	12.3
ไม่มี	87.7

อุปกรณ์ประกอบอาชีพ

รถไถ(รถไถชนิดเดินตาม)	100.0 (228)
มี	36.4
ไม่มี	63.6
เตาเผาถ่าน	100.0 (228)
มี	11.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อมูลลักษณะทางเศรษฐกิจทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะของข้อมูล	ร้อยละ
อุปกรณ์ประกอบอาชีพ	
เครื่อง	100.0 (228)
มี	47.4
ไม่มี	52.6
สัตว์เลี้ยง	
โค	100.0 (228)
มี	62.8
ไม่มี	36.2
กระบือ	100.0 (228)
มี	11.8
ไม่มี	88.2
แพะ	100.0 (228)
มี	2.7
ไม่มี	97.3
แกะ	100.0 (228)
มี	0.8
ไม่มี	99.2
ไก่	100.0 (228)
มี	71.9
ไม่มี	28.1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อมูลลักษณะทางเศรษฐกิจทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะของข้อมูล	ร้อยละ
-----------------	--------

สัตว์เลี้ยง

เปิด	100.0 (228)
มี	13.1
ไม่มี	86.9
สุกร	100.0 (228)
มี	39.0
ไม่มี	61.0
อุปกรณ์เครื่องอำนวยความสะดวก	
เครื่องสูบน้ำ	100.0 (228)
มี (1-2 เครื่อง)	50.0
ไม่มี	50.0
วิทยุ	100.0 (228)
มี	43.0
ไม่มี	57.0
เตป	100.0 (228)
มี	62.3
ไม่มี	37.7
โทรทัศน์สี	100.0 (228)
มี	50.4
ไม่มี	49.6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อมูลลักษณะทางเศรษฐกิจทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะของข้อมูล	ร้อยละ
อุปกรณ์เครื่องอำนวยความสะดวก	
โทรทัศน์ขาว-ดำ	100.0 (228)
มี	22.4
ไม่มี	77.6
พัดลม	100.0 (228)
มี	62.3
ไม่มี	37.7
ตู้เย็น	100.0 (228)
มี	28.9
ไม่มี	71.1
หม้อหุงข้าวไฟฟ้า	100.0 (228)
มี	70.1
ไม่มี	29.9
เตารีดไฟฟ้า	100.0 (228)
มี	50.4
ไม่มี	49.6
เตาแก๊สหุงต้ม	100.0 (228)
มี	57.4
ไม่มี	42.5

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อมูลลักษณะทางเศรษฐกิจทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะของข้อมูล	ร้อยละ
อุปกรณ์เครื่องอำนวยความสะดวก	
นาฬิกาขนาวน	100.0 (228)
มี	80.3
ไม่มี	19.7
จักรเย็บผ้า	100.0 (228)
มี	34.2
ไม่มี	65.8
เศรษฐกิจของครอบครัว	
จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่สามารถทำงานเศรษฐกิจได้	100.0 (228)
1 - 2 คน	57.9
3 - 6 คน	52.1
รายได้เสริมของครอบครัวต่อเดือน	100.0 (228)
ต่ำกว่า 1,000 บาท	9.2
1,001 - 6,000 บาท	25.9
ไม่มี	64.9
เงินออมของครอบครัว	100.0 (228)
มี (2,000 - 20,000 บาท)	21.9
ไม่มี	78.1
หนี้สินของครอบครัว	100.0 (228)
มี (500 - 200,000 บาท)	29.4
ไม่มี	70.6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่ 2 ข้อมูลลักษณะทางกายภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทางกายภาพที่สำคัญที่พิจารณาเห็นว่า มีอิทธิพลมากต่อการประกอบอาชีพของผู้กักน้ำของประชากรบริเวณพื้นที่เขตนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง คือ ลักษณะของดินและน้ำโดยอาศัยข้อกำหนดพื้นฐานสำหรับพื้นที่ที่มีประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร คือถ้าสภาพของพื้นที่ถือครองทางการเกษตรมีความอุดมสมบูรณ์ ดินมีคุณภาพดี มีแหล่งน้ำใกล้ที่ดินทำการเกษตรและสามารถใช้งานได้ ประโยชน์จากแหล่งน้ำได้ ตลอดจนมีคันดินกั้นน้ำ เพื่อป้องกันน้ำท่วมซึ่งช่วยป้องกันไม่ให้น้ำกลับเปรี้ยวขึ้นมาอีกหรือระบายน้ำออกจากพื้นที่ประชากรในพื้นที่มีการและเทคนิคความรู้สมัยใหม่ในการทำการเกษตรเพื่อส่งเสริมให้ประชากรบริเวณพื้นที่ป่าพรุโต๊ะแดงมีฐานะและความเป็นอยู่ที่ดี

ตารางที่ 11 แสดงให้เห็นถึงลักษณะข้อมูลของพื้นที่ป่าพรุโต๊ะแดง สามารถสรุปได้ดังนี้ คือ ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่สำหรับการเพาะปลูก พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีพื้นที่เพาะปลูกพันธุ์พืชเป็นดินเหนียวถึงดินเหนียวปนทราย คิดเป็นร้อยละ 52.2 ทำนองเดียวกันคุณภาพของดินที่เหมาะสมกับการเกษตร มีจำนวนร้อยละ 75.4

สำหรับด้านแหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูกมีและได้ใช้ประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 53.9 36.8 ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่าแหล่งน้ำใกล้พื้นที่การเกษตร มีจำนวนสูงแต่ไม่สามารถใช้น้ำเพื่อการเกษตรได้ สาเหตุอาจเนื่องมาจากคุณภาพน้ำไม่เหมาะสม หรือใช้เพื่อการเพาะปลูกไม่ได้ เนื่องจากส่วนใหญ่จะไหลออกมาจากพื้นที่พรุจะเป็นน้ำที่มความเป็นกรดที่เกิดจากขบวนการย่อยสลายของสารอินทรีย์วัตถุตามธรรมชาติของพรุ ถ้าหากประชากรใช้น้ำที่ไหลหรือระบายออกจากพื้นที่พรุมาตามลำคลองเพื่อการเกษตรจะทำให้พืชผัก ผลไม้ได้รับความเสียหายได้

การมีคันกั้นน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูน้ำหลากหรือเพื่อการระบายน้ำ ซึ่งช่วยป้องกันไม่ให้น้ำท่วมและช่วยลดปริมาณน้ำหลากจากบริเวณป่าพรุโต๊ะแดง ทำให้พื้นที่ทำการเกษตรหรือพื้นที่ของประชากรมีสภาพความเป็นกรดหรือป้องกันไม่ให้น้ำกลับเปรี้ยวขึ้นมาอีกเนื่องจากน้ำท่วม ซึ่งมีจำนวนร้อยละ 39.5

การถือครองที่ดินก่อนการประกาศเป็นพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง ที่กลุ่มตัวอย่างเข้าไปอยู่อาศัยก่อน มีจำนวนร้อยละ 76.8 และเมื่อทางราชการประกาศเป็นพื้นที่เขตอนุรักษ์นั้น พื้นที่ถือครองของประชากร มีการแบ่งแนวเขตที่เปลี่ยนแปลงไป จำนวนร้อยละ 10.5 ซึ่งพบได้ใน หมู่ที่ 3 ของบ้านปาเย ตำบลสุโหงปาดี หมู่ที่ 1 ของบ้านซารายอ ตำบลปาเสมัส หมู่ที่ 4 ของบ้านกบแก้ว ตำบลปิโ๊ะ๊ะ เป็นต้น

ด้านการปรับปรุงดินเพื่อการเพาะปลูกโดยใช้วิธีการใส่ปุ๋ยหรือปูนขาว หินปูนหรือหินปูนฝุ่น เพื่อลดความเปรี้ยวของดิน เพราะหินปูนฝุ่นมีลักษณะเป็นก้อนเล็กๆ ไม่มีปฏิกริยารุนแรง เมื่อใช้แล้วจะสลายตัวอย่างช้าๆ ซึ่งสามารถควบคุมความเป็นกรดหรือดินเปรี้ยวได้นานประมาณ 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.5

สำหรับการเพาะปลูก อาทิ เช่น ยางพารา ข้าว หรือ พืชสวนอื่นๆ กลุ่มตัวอย่างจะทำตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ คิดเป็นจำนวนร้อยละ 48.1 โดยเจ้าหน้าที่ประจำโครงการพัฒนาของกรมต่างๆ มีการทำแปลงสาธิต ตัวอย่างหรือตัวอย่างสาธิตในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 56.6 ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างจะได้รับคำแนะนำช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ประจำโครงการพัฒนา เป็นจำนวนร้อยละ 53.9 สำหรับการเข้ารับการอบรมด้านการเกษตร อาทิ เช่น การปลูกล้วยและการเพาะปลูกหรือวิชาการสมัยใหม่ทางการเกษตรอื่นๆ กลุ่มตัวอย่างได้รับหรือเข้าร่วมโครงการ คิดเป็นร้อยละ 46.1 และถ้าพิจารณาถึงโครงการพัฒนาของกรมชลประทาน กรมป่าไม้ กรมประมง กรมปศุสัตว์ แล้วกลุ่มตัวอย่างคิดว่า โครงการเหล่านี้ให้ประโยชน์ในด้านความรู้วิชาการสมัยใหม่ มีจำนวนร้อยละ 39.1 และกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า กรมชลประทาน กรมป่าไม้ กรมพัฒนาที่ดิน กรมประมงและกรมปศุสัตว์ ควรมีบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบช่วยเหลือประชาชนเพื่อให้มีการอนุญาตให้ประชาชนเข้าไปเก็บของป่าจากป่าพรุได้ มีจำนวนร้อยละ 36.0

ตารางที่ 11

ข้อมูลลักษณะทางกายภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะของข้อมูล	ร้อยละ
ชนิดของดินในการเพาะปลูก	100.0 (228)
- ดินเปรี้ยว	28.1
- ดินเหนียว, ดินเหนียวปนทราย	52.2
- ดินร่วน, ดินร่วนปนทราย	17.1
- ดินโคลน	2.6
คุณภาพดินเหมาะสำหรับการเกษตร	100.0 (228)
- เหมาะสม	75.4
- ไม่เหมาะสม	24.6
แหล่งน้ำใกล้ที่ดินทำการเกษตร	100.0 (228)
- มี	53.9
- ไม่มี	46.1
การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ	100.0 (228)
- ได้ใช้	36.8
- ไม่ได้ใช้	63.2
ที่ดินมีคันกั้นน้ำ	100.0 (228)
- มี	39.5
- ไม่มี	60.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อมูลลักษณะทางกายภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะของข้อมูล	ร้อยละ
การถือครองที่ดินก่อนการประกาศเป็นเขตอนุรักษ์	100.0 (228)
- ไร่	76.8
- ไม้ไร่	23.2
การแบ่งแนวเขตที่ดินหลังประกาศเป็นเขตอนุรักษ์	100.0 (228)
- เหมือนเดิม	89.5
- ไม่เหมือนเดิม	10.5
การปรับปรุงที่ดินเพื่อการเพาะปลูก	100.0 (228)
- หมุนเวียนแปลงเพาะปลูก	11.4
- ปลูกพืชหมุนเวียน	22.4
- ไร่ป้อย, ไร่ป่นขาว, ไร่ป่นฝุ่น	53.5
- ไม่ได้ปรับปรุง	12.7
วิธีการเพาะปลูกทำตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่	100.0 (228)
- ทำตาม	48.2
- ไม่ทำตาม	51.8
เจ้าหน้าที่ในโครงการพัฒนามีการทำแปลงสาธิต	
เป็นตัวอย่าง	100.0 (228)
- เคยเห็น	56.6
- ไม่เคยเห็น	43.4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อมูลลักษณะทางกายภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะของข้อมูล	ร้อยละ
ได้รับคำแนะนำช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่	100.0 (228)
- เคย	46.1
- ไม่เคย	53.9
การเข้ารับการอบรมด้านการเกษตร	100.0 (228)
- เคย	64.0
- ไม่เคย	36.0
โครงการพัฒนาของกรมต่างๆ ให้ประโยชน์ในด้าน	100.0 (228)
- การป้องกันกำจัดศัตรูพืช	3.0
- วิชาการสมัยใหม่	39.6
- การอนุรักษ์ทรัพยากรดิน น้ำ พันธุ์สัตว์ พันธุ์ไม้	19.3
- การขนส่งลำเลียงผลผลิตการเกษตร	38.1
โครงการของกรมชลประทาน กรมป่าไม้ กรมพัฒนาที่ดิน	
กรมประมงและกรมปศุสัตว์ ควรช่วยเหลือในด้าน	100.0 (228)
- การจัดสรรที่ดินทำกินใหม่	22.4
- การจัดระบบสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ	22.4
- อนุญาตเก็บทรัพยากรจากป่าอนุรักษ์	36.0
- จ้างงานโดยหน่วยงานที่เข้ามาพัฒนาพื้นที่	18.4
- ช่วยพัฒนาปรับปรุงคุณภาพดิน	0.9

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับงานวิจัยเท่านั้น ไม่ควรเผยแพร่ไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และถ้าหากพิจารณาถึงความสัมพันธ์ในเรื่อง ชนิดของดินในการเพาะปลูกกับคุณภาพของดิน กลุ่มตัวอย่างบริเวณรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดงคิดว่า ดินเหนียว ดินเหนียวปนทราย มีความเหมาะสมในการเพาะปลูก จำนวนร้อยละ 63.9 และไม่เหมาะสมกับการเพาะปลูก จำนวนร้อยละ 16.1

ด้านการปรับปรุงดินเพื่อการเพาะปลูก กลุ่มตัวอย่างบริเวณรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดงคิดว่า การใส่ปุ๋ย ปูนขาว หินปูนฝุ่น มีส่วนทำให้ดินมีความเหมาะสมในการเพาะปลูก เป็นจำนวนร้อยละ 52.9 และกลุ่มตัวอย่างคิดว่าแม้ปรับปรุงดินโดยการใส่ปุ๋ย ปูนขาว หินปูนฝุ่น แล้วแต่ดินก็ยังคงไม่เหมาะสมกับการเพาะปลูก คิดเป็นร้อยละ 55.4 (ตารางที่ 12)

อนึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า ดินเหนียว ดินเหนียวปนทรายมีความเหมาะสมกับการปลูกข้าว เพราะมีคุณสมบัติในการอุ้มน้ำได้ดีและน้ำซึมผ่านยาก ดินชนิดนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ทางทิศตะวันออกของพื้นที่ป่าพรุโต๊ะแดงและด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของพื้นที่โครงการปิเหล็ง รวมทั้งบริเวณตำบลพร่อน ตำบลบางขุนทอง และตำบลสุไหงปาดี (พื้นที่ทำการศึกษา) แต่บริเวณพื้นที่ดังกล่าวก็ไม่สามารถปลูกข้าวได้ทั้งหมดเพราะมีปัญหาน้ำท่วมอยู่บ่อยๆ ในฤดูฝนทำให้การทำนาได้รับความเสียหาย ส่วนในฤดูแล้งมีปัญหาการขาดแคลนน้ำ ประชากรสามารถทำนาได้ปีละครั้งเมื่อถึงฤดูแล้งพื้นที่แห้งและว่างเปล่าทำให้มีปัญหาเกิดดินเปรี้ยวเพิ่มขึ้นในพื้นที่บางส่วน ซึ่งถ้าหากสามารถทำนาและทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี จะช่วยให้ดินมีความชุ่มชื้นตลอดและป้องกันปัญหาดินเปรี้ยวได้ แต่ทั้งนี้ต้องมีระบบการป้องกันน้ำท่วมและระบบการชลประทานอย่างทั่วถึงด้วย

ตารางที่ 12

ชนิดและการปรับปรุงดินกับความเหมาะสมในการเพาะปลูก

ลักษณะของข้อมูล	คุณภาพของดินในการเพาะปลูก	
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
ชนิดของดินในการเพาะปลูก	100.00 (172)	100.00 (56)
- ดินเปรี้ยว	14.5	69.6
- ดินเหนียว ดินเหนียวปนทราย	63.9	16.1
- ดินร่วน ดินร่วนปนทราย	21.0	5.4
- ดินโคลน	0.6	8.9
การปรับปรุงดินเพื่อการเพาะปลูก	100.00 (172)	100.00 (56)
- หมุนเวียนแปลงเพาะปลูก	12.2	8.9
- ปลูกพืชหมุนเวียน	26.2	10.7
- ใส่อยุ่ ปุ๋ย ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก	52.9	55.4
- ไม่ได้ปรับปรุง	8.7	25.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านการเพาะปลูกและแปลงสาธิตที่ได้รับและพบเห็นของแต่ละโครงการพัฒนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่และทำตามคำแนะนำในการเพาะปลูกพืชหรือประกอบอาชีพอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 74.3 และกลุ่มตัวอย่างไม่เคยได้รับคำแนะนำจากโครงการต่างๆ ตลอดจนไม่เคยทำตามคำแนะนำ คิดเป็นร้อยละ 74.0

โครงการพัฒนา มีแปลงสาธิตหรือตัวอย่าง ที่เคยพบเห็นและนำไปปฏิบัติเป็นแบบอย่าง คิดเป็นร้อยละ 55.0 เคยเห็นแปลงสาธิตหรือตัวอย่างของโครงการและไม่ได้รับคำแนะนำช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของโครงการ คิดเป็นร้อยละ 60.6 (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13

วิธีการเพาะปลูกและแปลงสาธิตกับการได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่

ลักษณะของข้อมูล	การได้รับคำแนะนำ	
	ได้รับ	ไม่ได้รับ
การเพาะปลูก	100.00 (105)	100.00 (123)
- ทำตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่	74.3	26.0
- ไม่ทำตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่	25.7	74.0
โครงการพัฒนาต่างๆ มีแปลงสาธิต	100.00 (129)	100.00 (99)
- เคยเห็น	55.0	39.4
- ไม่เคยเห็น	45.0	60.6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะอาชีพกับการต้องการความช่วยเหลือจากโครงการพัฒนา พบว่า กลุ่มตัวอย่าง บริเวณพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าหรือที่ติดแดน ที่มีอาชีพหลักเกษตรกรรม (ทำสวนยางพารา ทำนา ทำไร่) ต้องการความช่วยเหลือในด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการขั้นพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 80.4 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพหลักคือ รับจ้างทั่วไปต้องการความช่วยเหลือในการจัดสรรที่ดินทำกินหรือการแบ่งแนวเขตที่ดินให้ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 13.7 กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเก็บหาของป่าชาย ทัศนกรรม ต้องการให้ช่วยเหลือในการอนุญาตให้เข้าเก็บหาของป่าในพื้นที่ที่ได้รับ โดสไม่ผิดกฎหมาย คิดเป็นร้อยละ 11.0 และกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพหลักรับราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือค้าขายของต่างๆ ไปด้วย ต้องการให้โครงการมีส่วนช่วยเหลือประชากรในพื้นที่โดยการจ้างงาน ในการพัฒนาโครงการนั้นๆ คิดเป็นร้อยละ 14.3 (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14

ลักษณะอาชีพกับการต้องการความช่วยเหลือจากโครงการพัฒนา

โครงการพัฒนาต่างๆ ควรมีส่วนช่วยเหลือในด้าน

อาชีพ

จัดสรรที่ดิน บริการขั้นพื้นฐาน อนุญาตเก็บของป่า จ้างงาน ปรับปรุงดิน

เกษตรกรรม	70.6	80.4	64.6	69.1	100.00
รับจ้างทั่วไป	13.7	7.8	13.4	9.5	0
หาของป่า ทัศนกรรม	3.9	2.0	11.0	7.1	0
รับราชการ /ค้าขาย	11.8	9.8	11.0	14.3	0

รวม 100.0 (51) 100.0(51) 100.0(82) 100.0(42) 100.0(2)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรณีใดกรณีหนึ่งเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่ควรออกให้ทั่วไปโดยไม่ขออนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่ 3 ทศนคติ และความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์ป่าพรุของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาทศนคติต่อการอนุรักษ์พื้นที่ป่าพรุในการวิจัยครั้งนี้ เพราะโครงการพัฒนาของกรมต่างๆ ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีหน้าที่รับผิดชอบบริเวณพื้นที่ป่าพรุที่สะอาด เพื่อการอนุรักษ์และการพัฒนาพื้นที่ให้ประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งทรัพยากรสิ่งแวดล้อมดังกล่าว มีการพึ่งพาอาศัยกันอย่างใกล้ชิด ผู้วิจัยได้สร้างชุดคำถามขึ้นมาเป็นเครื่องวัดทศนคติต่อการปลูกป่าไม้พรุทดแทนและสภาพทรัพยากรของป่าพรุให้มากที่สุด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้มีภาพและอ้างอิงสภาพการณ์ต่างๆ มาเป็นเครื่องวัดตัดสินใจในการแสดงทศนคติให้ตรงประเด็น กับเรื่องที่ต้องการวัด สำหรับข้อคำถามทั้งหมด มี 9 ข้อ

กำหนดคำตอบให้เลือกได้ 2 ทาง คือ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย แล้วให้นำน้ำหนักคะแนนของคำตอบในแต่ละข้อ

จากข้อความทั้งหมดเมื่อนำเอาคะแนนของแต่ละข้อมารวมกันจะได้เป็นคะแนนทศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าพรุ หลังจากนั้น จึงนำไปวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระต่างๆ ต่อไป

อัตราร้อยละของคำตอบแต่ละข้อคำถามและคะแนนเฉลี่ยของคำตอบแต่ละข้อ มีรายละเอียดในตารางที่ 18

อนึ่ง คะแนนเฉลี่ยของทศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าพรุทั้งหมดเท่ากับ 6.18 จากช่วงคะแนนต่ำสุด-สูงสุด ที่เป็นไปได้คือ 1-9 คะแนน แสดงให้เห็นว่าโดยเฉลี่ยแล้ว

กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนทศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าพรุค่อนข้างไปในทางที่ดี เหตุผลประการหนึ่งเพราะโครงการพัฒนาของกรมป่าไม้ ซึ่งมีกิจกรรมในการปลูกป่าพรุทดแทน การอนุรักษ์ป่าและรักษาพันธุ์สัตว์ป่า โดยส่วนใหญ่เกิดจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งได้รับนโยบายและดำเนินโครงการตามแผนที่

วางไว้จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุที่สะอาด มีทศนคติค่อนข้างไปในทางที่ดีและจากการสนทนาสอบถามเจ้าหน้าที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ทำให้ทราบว่า ถ้าหากได้ปฏิบัติงานตาม

นโยบายและที่แผนที่วางไว้ คือ มีการประชาสัมพันธ์ การป้องกันและตรวจตราพื้นที่ป่าพรุที่ดี การให้ประชาชนในท้องถิ่นมีบทบาทในการอนุรักษ์ที่แท้จริง การทำให้ระบบสภาพตำบลเข้มแข็ง สามารถ

ที่จะตัดสินใจและมีส่วนร่วมในการเข้าไปใช้ประโยชน์และรักษาป่าพรุอย่างเข้มแข็งแล้ว คาดว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ประเด็นเหล่านี้จะมีส่วนทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีทศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าที่ดีขึ้น
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 15

ทัศนคติและความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์ป่าพรุของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	N
1. ประโยชน์ของการปลูกป่าพรุทดแทน	214 (94)	14 (6)	228
2. ประชากรทุกคนต้องช่วยกันดูแลรักษาป่าพรุ	190 (83)	38 (17)	228
3. การปลูกป่าและการดูแลรักษาเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่	142 (62)	86 (38)	228
4. โครงการพัฒนาของกรมต่างๆในเขตอนุรักษ์ ทำให้ประชาชนรอบพื้นที่ป่าพรุมีชีวิตที่ดีขึ้น	189 (83)	39 (17)	228
5. การเข้าไปใช้ประโยชน์ที่รัชสภกรป่าพรุ ทำให้ป่าพรุเสื่อมสภาพ	187 (82)	41 (18)	228
6. ควรปลูกไม้พันธุ์อื่นที่ไม่ใช่ไม้พรุในพื้นที่ป่าพรุว่างเปล่า	81 (34)	147 (66)	228
7. หนองน้ำหรือทุ่งหญ้า เป็นพื้นที่ซึ่งไร้ประโยชน์	58 (23)	170 (77)	228
8. การขุดคลองระบายน้ำออกจากพรุเป็น การช่วยรักษาความสมดุลของป่าพรุ	159 (70)	69 (30)	228
9. การใช้ที่รัชสภกรป่าพรุในอนาคตจะต้องมีการขออนุญาตจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	200 (88)	28 (12)	228

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ค่าเฉลี่ยรวม (grand mean) = 6.18 S.D. = 1.483 N = 228
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (Oneway Analysis of Variance)

เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 1 ประชากร ที่มีรูปแบบความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีกว่าย่อมมีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติป่าพรุที่สูงกว่า และเมื่อพบว่า สมมติฐานมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าพรุ มีตัวแปรรายได้ อาชีพ ระดับการศึกษา ศาสนา เป็นตัวแปรอิสระ โดยเปรียบเทียบเป็นรายคู่เพื่อดูว่าคู่ไหนมีความสัมพันธ์กันโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test)

รายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงกว่า 4,000 บาท มีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าพรุสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 4,000 บาท ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารายได้เป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดสภาพของบุคคลในการทำให้บุคคลมีฐานะทางสังคมและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในสังคม จากการทดสอบด้วยวิธีการวิเคราะห์ความผันแปร พบว่า รายได้มีผลต่อทัศนคติและความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์ป่าพรุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 16

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าพรุ จำแนกตามรายได้

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ต่ำกว่า 2,000	101	6.0693	1.5117
2,001-4,000	107	6.1402	1.5075
สูงกว่า 4,000	20	7.0000	0.9177
รวม	228	6.1842	1.4845

ผลจาก ANOVA TEST					
แหล่งความแปรปรวน	D.F.	S.S.	M.S.	F	P
ระหว่างกลุ่ม (B)	2	94.8511	7.4256	3.4419	0.0337
ภายในกลุ่ม (W)	225	485.4120	2.1574		
รวม	227	500.2632			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ของทัศนคติและความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์ป่าพรุ โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe's test) จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่าง ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 2,000 บาท กับกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้สูงกว่า 4,000 บาท มีทัศนคติและความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์ป่าพรุที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 16 (ต่อ)

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าพรุ จำแนกตามรายได้

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	ต่ำกว่า 2,000	2,001-4,000	สูงกว่า 4,000
คะแนนเฉลี่ย	6.0693	6.1402	7.0000
ต่ำกว่า 2,000	6.0693	-	0.9307*
2,001-4,000	6.1402	-	0.8598
สูงกว่า 4,000	7.0000	-	-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

อาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ค้าขาย มีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าพรุสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพหัตถกรรม เกือบของป่า รั้งจ้างทั่วไป เพราะอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ค้าขาย เป็นอาชีพที่พึ่งพาทรัพยากรจากป่าพรุในการดำรงชีพโดยตรงน้อยกว่า อาชีพหัตถกรรม เกือบของป่า รั้งจ้าง จึงมีผลให้มีทัศนคติในทางบวกสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ จากการทดสอบด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปร พบว่าอาชีพนี้มีผลต่อทัศนคติและความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์ป่าพรุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 17

การวิเคราะห์ความแปรปรวนกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าพรุ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ(หลัก)	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
หัตถกรรม เกือบของป่า รั้งจ้าง	41	5.5610	1.8310
เกษตรกร(ไร่ นา สวน ปศุสัตว์)	161	6.2981	1.3456
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ค้าขาย	26	6.4615	1.5028
รวม	228	6.1842	1.4845

ผลจาก ANOVA TEST

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	S.S.	M.S.	F	P
ระหว่างกลุ่ม(B)	2	20.0146	10.0073	4.6885	0.0101
ภายในกลุ่ม (W)	225	480.2485	2.1344		
รวม	227	500.2632			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษา * มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ของทัศนคติและความคิดต่อการอนุรักษ์ป่าพรุ โดยวิธี
เชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพหัตถกรรม เกือบของป่า
รับจ้างกับกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพเกษตรกร (ทำไร่ ทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์) มีทัศนคติ
และความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์ป่าพรุที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 17 (ต่อ)

การวิเคราะห์ความแปรปรวนกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าพรุ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ(หลัก)	หัตถกรรม ฯลฯ	เกษตรกร	รับราชการ ฯลฯ	
	คะแนนเฉลี่ย	5.5610	6.2981	6.4615
หัตถกรรม เกือบของป่า รับจ้าง	5.5610	-	0.7371*	0.9005
เกษตรกร(ไร่ นา สวน ปศุสัตว์)	6.2981	-	-	0.1634
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ค้าขาย	6.4615	-	-	-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

การศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษา มีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าพรุ สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมและไม่ได้รับการศึกษา เพราะการศึกษา ช่วยให้คุณปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ และบุคคลที่มีการศึกษาสูงย่อมเป็นผู้มีโอกาส และรับรู้ข้อมูลข่าวสารตลอดจนการตัดสินใจในข้อมูลได้มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำหรือ ผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษา จากการทดสอบด้วยวิธีการวิเคราะห์ความผันแปร พบว่า การศึกษามีผลต่อทัศนคติและความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์ป่าพรุ

ตารางที่ 18

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าพรุ

จำแนกตามการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ไม่ได้รับการศึกษา	65	5.8462	1.8134
ประถมศึกษา	139	6.2662	1.2830
สูงกว่าประถมศึกษา	24	6.6250	1.4689
รวม	228	6.1842	1.4845

ผลจาก ANOVA TEST

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	S.S.	M.S.	F	P
ระหว่างกลุ่ม (B)	2	13.0255	6.5128	3.0075	0.0514
ภายในกลุ่ม (W)	225	487.2376	2.1655		
รวม	227	500.2632			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ของความรู้ทัศนคติ เรื่องการอนุรักษ์ป่าพรุ โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับการศึกษา กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษา จะมีความรู้ทัศนคติ เรื่องการอนุรักษ์ป่าพรุที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 18

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าพรุ
จำแนกตามการศึกษา

ระดับการศึกษา	ไม่ได้รับการศึกษา	ประถมศึกษา	สูงกว่าประถมศึกษา
คะแนนเฉลี่ย	5.8462	6.2662	6.6250
ไม่ได้รับการศึกษา	6.8462	-	0.4200
ประถมศึกษา	6.2662	-	0.3588
สูงกว่าประถมศึกษา	6.6250	-	-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ศาสนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม มีคะแนนทัศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าพรุที่แตกต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาพุทธ จะมีคะแนนทัศนคติสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลาม และมีเหตุผลด้านการศึกษา มาสนับสนุนปัจจัยด้านศาสนาที่มีผลต่อทัศนคติ คือ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับการศึกษาจะเป็นผู้อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ การมีปัญหาในการสื่อสาร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทำให้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติต่ำกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาและในกลุ่มที่ไม่ได้รับการศึกษาส่วนใหญ่ คือ กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลาม จากการทดสอบด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนพบว่า ศาสนามีผลต่อทัศนคติและความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์ป่าพรุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 19

การวิเคราะห์ความแปรปรวนกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าพรุ จำแนกตามศาสนา

ศาสนา	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
พุทธ	137	6.3650	1.4136
อิสลาม	91	5.9121	1.5538
รวม	228	6.1842	1.4845

ผลจาก ANOVA TEST

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	S.S.	M.S.	F	P
ระหว่างกลุ่ม (B)	1	11.2146	11.2146	5.1825	0.0238
ภายในกลุ่ม (W)	225	489.0485	2.1639		
รวม	227	500.2632			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้เฉพาะของหน่วยงานนี้ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 * มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05
 ไม่ว่าการณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ของความรู้จักทัศนคติเรื่องการอนุรักษ์ป่าพรุ โดยวิธี Scheffe (Scheffe's test) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาพุทธ กับกลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลาม จะมีทัศนคติและความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์ป่าพรุที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 19

การวิเคราะห์ความแปรปรวนกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าพรุ จำแนกตามศาสนา

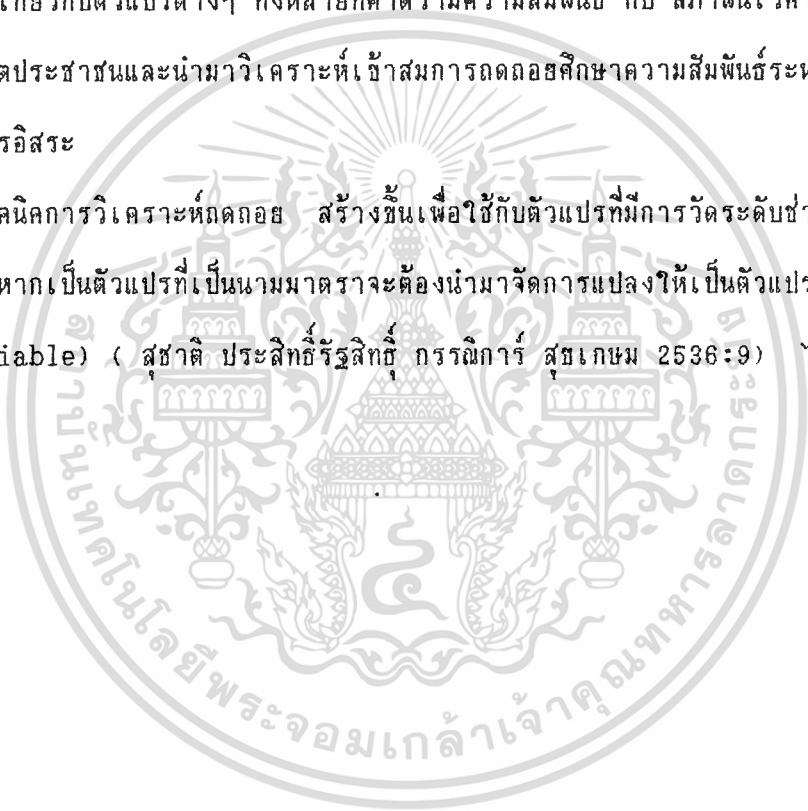
ศาสนา	พุทธ	อิสลาม
คะแนนเฉลี่ย	6.3650	5.9121
พุทธ	6.3650	0.4529 *
อิสลาม	5.9121	-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพนิเวศวิทยาของป่าพรุกับคุณภาพชีวิตประชาชนรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง

ประเด็นปัญหาการวิจัยในที่นี้ คือ การศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพนิเวศวิทยาของป่าพรุกับคุณภาพชีวิตประชาชนรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดงของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ ทั้งหลายที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์ กับ สภาพนิเวศวิทยาของป่าพรุ และคุณภาพชีวิตประชาชนและนำมาวิเคราะห์ เข้าสมการถดถอยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ

เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอย สร้างขึ้นเพื่อใช้กับตัวแปรที่มีการวัดระดับช่วงมาตรา หรือ อัตราส่วนและหากเป็นตัวแปรที่เป็นนามมาตรจะต้องนำมาจัดการแปลงให้เป็นตัวแปรหุ่นก่อน (dummy variable) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสิทธิ์ กรรณิการ์ สุขเกษม 2536:9) ได้แสดงใน ตารางที่ 20

ตารางที่ 20

แสดงรายละเอียดของตัวแปรที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ทัศนคติของชุมชน

ตัวแปร	รายละเอียด	รหัส	ระดับข้อมูล
ตัวแปรตาม			
TOTAL	คะแนนคุณภาพชีวิตประชากร	ลงตามจำนวนจริง	การวัดระดับช่วง
ตัวแปรอิสระ			
A	โครงการพัฒนากรมชลประทาน	1.=มี 0.=ไม่มี	การวัดระดับหุ่น
B	โครงการพัฒนากรมป่าไม้	1.=มี 0.=ไม่มี	การวัดระดับหุ่น
D	โครงการพัฒนากรมประมง	1.=มี 0.=ไม่มี	การวัดระดับหุ่น
E	โครงการพัฒนากรมปศุสัตว์	1.=มี 0.=ไม่มี	การวัดระดับหุ่น
ECO	ระดับความอุดมสมบูรณ์ของกลุ่มพืช	1.= สูง 0.= ต่ำ	การวัดระดับทวิ
EDUCATE	ระดับการศึกษา (ประถมศึกษา)	1.= ได้รับ 0.= ไม่ได้รับ	การวัดระดับทวิ
OCCUPA	อาชีพ (การเกษตรกรรม)	1.= ไร่ 0.= ไร่	การวัดระดับหุ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 20 (ต่อ)

แสดงรายละเอียดของตัวแปรที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ตัวแปร	รายละเอียด	รหัส	ระดับข้อมูล
ตัวแปรอิสระ			
V11	รายได้ครอบครัวต่อเดือน(บาท) (สูงกว่า 2,000 บาท)	1.= ใช่ 0.= ไม่ใช่	การวัดระดับขั้น
CHE	ทรัพย์สินที่จำเป็นของประชากร (มีทรัพย์สินมาก 13 รายการ=มี)	1.= ใช่ 0.= ไม่ใช่	การวัดระดับขั้น
V9	การนับถือศาสนา	1.= พุทธ 0.= อิสลาม	การวัดระดับทวิ
ATT	ทัศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าพรุ (9 ข้อ ตอบเห็นด้วยมากกว่า 4 ข้อ ให้ = 1 คะแนน น้อยกว่า 4 = 0)	1.= เห็นด้วย 0.= ไม่เห็นด้วย	การวัดระดับขั้น
EXT	การรับความช่วยเหลือจากโครงการ (5 ข้อ ตอบเห็นด้วยมากกว่า 3=1)	1.= ได้รับ 0.= ไม่ได้รับ	การวัดระดับขั้น
SE	ระบบสาธารณสุขโลก (8 ข้อ ตอบเห็นด้วยมากกว่า 4=1)	1.= มี 0.= ไม่มี	การวัดระดับขั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์ปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตประชาชนรอบพื้นที่ เขตอนุรักษ์ป่าพรุ
โต๊ะแดงของกลุ่มตัวอย่าง โดยการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตประชาชนบริเวณ
พื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression
analysis) ซึ่งเป็นเทคนิคการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ
หลายตัว

เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ มีลักษณะที่สำคัญ คือ วิเคราะห์หารูปแบบของความ
สัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามหนึ่งตัวกับตัวแปรอื่นอีกหลายตัวซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ โดยมีข้อสมมติฐาน
ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้น (Linear
relationship) เพื่อที่จะทำให้สามารถนำผลของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่มีต่อตัวแปรตามมารวม
กันได้ (additivity) กล่าวคือ ตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีผลต่อตัวแปรตามหรือไม่และตัวแปรอิสระ
ทุกตัวมีผลต่อตัวแปรตามมากน้อยเพียงใด ซึ่งอาจจะเขียนเป็นสมการสรุปรูปแบบของความสัมพันธ์
ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามได้ดังนี้ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และ ลัดดาวัลย์
รอดมณี 2527:4-5)

สมการที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระคือ

คุณภาพชีวิตของประชาชน = f (โครงการพัฒนาของกรมชลประทาน กรมป่าไม้ กรมประมง
กรมปศุสัตว์, ระบบนิเวศ, การศึกษา, อาชีพ, ทรัพย์สิน, ศาสนา,
ทัศนคติ, การรับความช่วยเหลือ, ระบบสาธารณสุขปโภค)

ก่อนการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ได้ทำการตรวจสอบค่าตัวแปรอิสระสัมพันธ์กันหรือไม่
โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Coefficient of correlation) ระหว่างตัวแปร
อิสระด้วยกันเอง พบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดมีความสัมพันธ์ต่อกันในระดับต่ำไม่เกิน 0.75 (ตาราง
ค่าสัมประสิทธิ์ ภาคผนวก ข.) แสดงว่าตัวแปรอิสระทุกตัวเป็นอิสระจากกันและไม่มีปัญหาเกี่ยวกับ
เอกสารนเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
Multicollinearity สามารถทำการศึกษาได้ ต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 21

แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับคุณภาพชีวิตประชาชน

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8
1. คุณภาพชีวิตประชาชน	1.00							
2. โครงการกรมชลประทาน	-0.10	1.00						
3. โครงการกรมป่าไม้	0.17	0.41**	1.00					
4. โครงการกรมประมง	0.04	0.17*	0.07	1.00				
5. โครงการกรมปศุสัตว์	0.03	0.31**	0.19*	-0.14	1.00			
6. ระบบนิเวศวิทยาป่าพรุ	0.01	0.29**	0.36**	-0.34**	0.42**	1.00		
7. ความรู้ทัศนคติเรื่องการอนุรักษ์ป่าพรุ	0.22**	-0.02	0.11*	-0.00	0.91	0.11	1.00	
8. การรับความช่วยเหลือจากโครงการ	0.18*	-0.06	0.08	0.60	0.05	0.07	0.15	1.00

* , ** ความสัมพันธ์เชื่อถือได้ ณ ระดับความเชื่อมั่น 0.01 และ 0.001

(หมายเหตุ ดูภาคผนวก ข.ประกอบ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 22

แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุดของตัวแปร

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	Std Dev	Min	Max	N
1. คุณภาพชีวิตประชาชน (คะแนน)	73.81	9.64	42.00	100.00	225
2. โครงการพัฒนากรมชลประทาน	.58	.49	.00	1.00	225
3. โครงการพัฒนากรมป่าไม้	.19	.39	.00	1.00	225
4. โครงการพัฒนากรมประมง	.13	.34	.00	1.00	225
5. โครงการพัฒนากรมปศุสัตว์	.12	.33	.00	1.00	225
6. ระดับความอุดมสมบูรณ์ของกลุ่มพืช	.44	.50	0	1	225
7. ระดับการศึกษา	.71	.45	0	1	225
8. อาชีพเกษตรกรรวม	.88	.32	0	1	225
9. รายได้ครอบครัวต่อเดือน	.56	.50	0	1	225
10. ศาสนา	.39	.49	0	1	225
11. ทรัพย์สินที่จำเป็น	.28	.45	.00	1.00	225
12. ความรู้ทัศนคติการอนุรักษ์ป่าพรุ	.71	.45	.00	1.00	225
13. การรับความช่วยเหลือจากโครงการ	.29	.46	.00	1.00	225
14. ระบบสาธารณสุขภาค	.30	.46	.00	1.00	225

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 23

แสดงค่าการวิเคราะห์ถดถอยคุณภาพชีวิตประชาชนรอบบริเวณพื้นที่เขตนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์	สัมประสิทธิ์ถดถอย	T	Sig T
	ความสัมพันธ์(B)	มาตรฐาน(Beta)		
โครงการพัฒนากรมชลประทาน	-3.58271	-0.18363	-2.812	0.0054**
โครงการพัฒนากรมป่าไม้	0.56550	0.02311	0.357	0.7212
โครงการพัฒนากรมประมง	6.69714	0.23659	3.533	0.0005***
โครงการพัฒนากรมปศุสัตว์	6.22818	0.21365	3.486	0.0006***
ระบบนิเวศวิทยาของป่าพรุ	-0.20979	-0.01082	-0.167	0.8678
ระดับการศึกษา	0.18279	8.6100 E-03	0.159	0.8738
อาชีพเกษตรกรรม	-0.89183	-0.02963	-0.594	0.5531
รายได้ของครอบครัวสูงกว่า 2,000 บาทต่อเดือน	4.03194	0.20776	3.853	0.0002**
ทรัพย์สินที่จำเป็นของครอบครัว	8.27105	0.38405	7.237	0.0000***
ศาสนา	-1.21271	-0.06150	-0.885	0.3773
ความรู้ทัศนคติการอนุรักษ์ป่าพรุ	3.63142	0.17105	3.412	0.0008***
ความช่วยเหลือจากโครงการฯ	2.26589	0.10721	2.051	0.0415*
สาธารณูปโภค-สาธารณูปการ	9.15095	0.43672	7.161	0.0000***

ค่าคงที่ = 64.77657 F = 16.73330

Multiple R = .71248 Signif F = 0.0000 R² = .50762

การวิเคราะห์ปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อ คุณภาพชีวิตประชาชนบริเวณพื้นที่ป่าพรุ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter) ตัวแปรตาม คือ คุณภาพชีวิตของประชาชนบริเวณพื้นที่ป่าพรุ โด๊ะแดงกับ ตัวแปรอิสระ (โดยก่อนการวิเคราะห์ได้นำตัวแปร มาแปลงเป็นตัวแปร dummy ตารางที่ 20) ได้แก่ โครงการพัฒนาของกรมชลประทาน กรมป่าไม้ กรมประมง กรมปศุสัตว์ ระบบนิเวศน์ของป่าพรุที่มีความอุดมสมบูรณ์สูง-ต่ำ (สังคมพืช) ระดับการศึกษา อาชีพเกษตรกรรม รายได้ของครอบครัวต่อเดือนสูงกว่า 2,000 บาท ทรัพย์สินที่จำเป็นของครอบครัว ความรู้ทัศนคติ เรื่องการอนุรักษ์ป่าพรุ การได้รับความช่วยเหลือจากโครงการพัฒนา ระบบสาธารณสุขปลอดภัยขั้นพื้นฐาน และศาสนา

ผลการวิเคราะห์สมการถดถอย พบว่า กลุ่มตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบาย คุณภาพชีวิตประชาชนบริเวณพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโด้แดงประมาณร้อยละ 50 ($R^2 = 0.50762$) และเมื่อพิจารณากลุ่มตัวแปรอิสระแต่ละตัวว่ามีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับตัวแปรตามหรือไม่ โดยการทดสอบด้วย T ($T = -2.812 \quad 3.533 \quad 3.486 \quad 3.853 \quad 3.412 \quad 2.051 \quad 7.161$ และ 7.237 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน (Beta) ของตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตประชาชนรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโด้แดงมากที่สุด คือ ระบบสาธารณสุขปลอดภัย (Beta = 0.43672) การมีทรัพย์สินที่จำเป็นแก่การดำรงชีพของประชากร (Beta = 0.38405) รายได้ของครอบครัวสูงกว่า 2,000 บาท (Beta = 0.20776) โครงการพัฒนาของกรมประมง (Beta = 0.23659) โครงการพัฒนาของกรมปศุสัตว์ (Beta = 0.21365) ทัศนคติและความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์ป่าพรุ (Beta = 0.17105) โครงการพัฒนาของกรมชลประทาน (Beta = -0.18363) การได้รับความช่วยเหลือจากโครงการพัฒนา (Beta = 0.10721)

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรตามและตัวแปรอิสระหลายตัว โดยการวิเคราะห์เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ว่า

โดยทั่วไปคุณภาพชีวิตของประชาชนรอบบริเวณพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดงจะมีคะแนนคุณภาพชีวิตประมาณ 65 คะแนน จำนวนคะแนนคุณภาพชีวิตจะผันแปรไปตามตัวแปรอื่นๆ กล่าวคือ ระบบสาธารณสุขปศุสัตว์ขั้นพื้นฐาน ซึ่งส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตประชาชน กล่าวคือ ครอบครัวกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งถิ่นฐานในหมู่บ้านที่มีระบบสาธารณสุขปศุสัตว์ขั้นพื้นฐาน ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา ศูนย์สาธารณสุข หรือกองทุนสุขภาพและเวชภัณฑ์ประจำหมู่บ้าน ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ศาลาที่ประชุมหรือศาลากลางบ้าน ศาสนสถาน (มีสังฆิหรือสุเหร่าและวัดหรือสำนักสงฆ์) มีผลทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีกว่าครอบครัวกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีระบบสาธารณสุขปศุสัตว์หรือมีน้อยกว่า 4 ชนิด ดังกล่าวข้างต้น

สิ่งที่น่าสนใจประการต่อมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีทรัพย์สินในครอบครองที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตมากกว่า 13 ชนิดขึ้นไป (รายการทรัพย์สินในแบบสอบถามข้อที่ 10) จะมีผลทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีกว่า เพราะประชาชนไม่ต้องประสบกับปัญหาการขาดแคลนทรัพย์สินที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ ซึ่งสอดคล้องกับคุณภาพชีวิตของคนไทยตามข้อกำหนดของกระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วยความจำเป็นขั้นพื้นฐาน หมวดที่ 3 (หน้า 19)

ปัจจัยที่สำคัญประการต่อมา คือ ครอบครัวกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เป็นเงินเฉลี่ยต่อเดือนสูงกว่า 2,000 บาท จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าครอบครัวที่มีรายได้น้อยกว่า 2,000 บาท ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าในครอบครัวของผู้มีรายได้เฉลี่ยที่เป็นตัวเงินต่อเดือนสูงกว่า 2,000 บาท ย่อมมีโอกาสที่จะหาซื้อสิ่งของที่จำเป็น อาหารสำหรับบริโภคหรือสิ่งอำนวยความสะดวกสบายได้ดีกว่าครอบครัวที่รายได้น้อยกว่า และมีโอกาสดีในการยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเอง อาทิ เช่น การสร้างที่อยู่อาศัยให้มีความมั่นคงถาวร หรือเพื่อการลงทุนในการผลิตทางการเกษตรต่อไปหรือเพื่อการออมทรัพย์ ตลอดจนการได้รับการยอมรับนับถือในสังคมท้องถิ่น

สิ่งที่น่าสนใจพอๆ กัน คือ โครงการพัฒนาของกรมประมง โครงการพัฒนาของกรมปศุสัตว์ มีส่วนทำให้คุณภาพชีวิตของกลุ่มตัวอย่างดีขึ้นทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การส่งเสริมการขุดบ่อเลี้ยงปลาของกรมประมง การส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ของกรมปศุสัตว์ ที่มีบทบาทและส่งเสริมให้กลุ่มตัวอย่าง บริเวณพื้นที่เขตนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดงให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นเพราะกลุ่มตัวอย่างสามารถนำผลผลิตเหล่านั้นมาบริโภคหรือจำหน่าย เพื่อเป็นรายได้ของครอบครัว ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าการเลี้ยงปลาและเลี้ยงสัตว์ที่กลุ่มตัวอย่างนิยมเลี้ยงนั้นไม่มีขั้นตอนไม่ยุ่งยาก คือ เป็นแบบธรรมชาติอาหารและแร่ธาตุที่สัตว์เลี้ยงต้องการก็ใช้จากวัสดุเหลือใช้และวัสดุพื้นบ้านเป็นหลักหรือการเลี้ยงสัตว์บางแห่งจะเลี้ยงในทุ่งนาร้างซึ่งไม่สามารถทำการเกษตรได้ ดังนั้นจึงทำให้กลุ่มตัวอย่างได้รับผลตอบแทนที่สะดวกและรวดเร็วสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน

โครงการพัฒนาของกรมชลประทานไม่มีผลทำให้คุณภาพชีวิตประชากรดีขึ้น (โครงการชลประทานกับคุณภาพชีวิตประชาชน มีความสัมพันธ์ เชิงลบ) เหตุผลประการหนึ่งเพราะโครงการของกรมชลประทาน มีการขุดคลองระบายน้ำออกจากพื้นที่พรุ หรือการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งโครงการเหล่านี้ไม่ได้มีส่วนส่งเสริมให้คุณภาพชีวิตประชากรดีขึ้นทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคุณภาพน้ำที่จัดหามาไม่เหมาะสมกับการเกษตรซึ่งมีสาเหตุมาจากปัญหาพรุ ดินมีสภาพเป็นกรดทำการเกษตรไม่ได้ ประชากรจึงไม่ได้ใช้น้ำเพื่อการเกษตรหรืออาจจะมีผลจากน้ำในระหว่างที่ไหลผ่านพรุออกไปผ่านดินเปรี้ยวทำให้มีน้ำมีคุณภาพต่ำและมีผลเสียต่อการเกษตรด้วย ประชากรจึงไม่ได้ใช้ประโยชน์จากโครงการเต็มที่ หรืออาจกล่าวได้อีกประการหนึ่ง คือ การขุดคลองระบายน้ำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการระบายน้ำออกจากพรุและป้องกันน้ำท่วมพื้นที่พรุเมื่อน้ำในพรุถูกระบายออกไป ดินในบริเวณนี้ก็เริ่มแห้ง สารประกอบไพไรต์ (FeS_2) จะถูก oxidised จากอากาศทำให้เกิดกรดกำมะถันและสารประกอบพวก basic sulfate หรือสารประกอบจาโรไซต์ [Jarosite : $KFe_3(SO_4)_2(OH)_6$] ซึ่งมีลักษณะเป็นจุดประกายสีเหลืองฟางข้าว ในระยะนี้ดินจะแสดงฤทธิ์เป็นกรดจัดอย่างรุนแรงค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) ของดินประมาณ 3.0 - 4.0 ซึ่งเป็นอันตรายต่อพืชที่ปลูก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทัศนคติและความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์ป่าพรุ ซึ่งส่งผลในเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิต (มีความสัมพันธ์เชิงบวก ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด) กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการอนุรักษ์ป่าพรุจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติที่ไม่เห็นด้วยกับการอนุรักษ์ป่าพรุ

การรับความช่วยเหลือจากโครงการพัฒนาต่างๆ มากกว่า 3 โครงการของกลุ่มตัวอย่างบริเวณพื้นที่ป่าพรุส่งผลในเชิงบวกให้ประชากรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับความช่วยเหลือจากโครงการพัฒนา น้อยกว่า 3 โครงการ เพราะการช่วยเหลือจากโครงการพัฒนาเหล่านั้นส่วนใหญ่มิมีส่วนช่วยในการพัฒนาอาชีพด้านการเลี้ยงสัตว์ การเกษตรหรือความรู้ด้านอาชีพอื่นที่มีผลทำให้ประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีความรู้ความเข้าใจมีประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตที่ดี

สำหรับตัวแปรอิสระอื่นๆ คือ โครงการพัฒนาของกรมป่าไม้ ระบบนิเวศของป่าพรุ ระดับการศึกษา อาชีพการเกษตรและศาสนา ปรากฏว่าไม่มีผลต่อคุณภาพชีวิตประชากรบริเวณป่าพรุ (ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตประชากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดให้)

โดยสรุปคุณภาพชีวิตประชากร ส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับ โครงการพัฒนาของกรมชลประทาน โครงการพัฒนาของกรมประมง โครงการพัฒนากรมปศุสัตว์ รายได้ของครอบครัวต่อเดือนสูงกว่า 2,000 บาท ความรู้ทัศนคติเรื่องการอนุรักษ์ป่าพรุ การรับความช่วยเหลือจากโครงการต่างๆ

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิเคราะห์

การศึกษากาการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง สภาพนิเวศวิทยาของป่าพรุกับ
คุณภาพชีวิตประชาชนบริเวณรอบพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดง จังหวัดนราธิวาส ซึ่งผลการศึกษา
วิจัยครั้งนี้สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

สภาพทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนี้ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40-59 ปี ซึ่งประกอบ
ด้วยเพศชาย ขนาดสมาชิกของครอบครัวมีช่วงระหว่าง 1-4 คน ระดับรายได้รวมของครอบครัว
ต่อเดือนอยู่ในช่วง 2,001-6,000 บาท และอาชีพหลักส่วนใหญ่ คือ ทำสวนยางพาราและทำนา
กลุ่มตัวอย่างได้รับการศึกษาตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ระดับประถม ด้านการนับถือศาสนา
ประชากรนับถือศาสนาพุทธมากกว่าศาสนาอิสลาม สำหรับระบบสาธารณสุขไปโลก สาธารณูปการ
ขั้นพื้นฐานกลุ่มตัวอย่างได้รับประโยชน์ด้านถนนสำหรับการคมนาคมมากที่สุด

ด้านเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มตัวอย่างมีทรัพย์สินจำพวก ยานพาหนะ ที่สำคัญเรียง
ลำดับดังต่อไปนี้ คือ จักรยานยนต์ จักรยาน เรือและรถยนต์ ตามลำดับ สำหรับอุปกรณ์ในการ
ประกอบอาชีพ คือ รถไถเดินตาม เต่าเผาถ่านเพื่อเป็นเชื้อเพลิงหุงต้มอาหาร และเครื่อง
จำพวกสัตว์เลี้ยงที่นิยมเลี้ยงมากที่สุดคือ ไก่ รองลงมาคือ โค สุกร เป็ด กระบือ แพะและแกะ
ตามลำดับ ในด้านอุปกรณ์เครื่องอำนวยความสะดวก เครื่องใช้ในครัวเรือน ประชากรส่วนใหญ่มี
เครื่องสูบน้ำ วิทยุ เทป โทรทัศน์สี โทรทัศน์ขาว-ดำ ตามลำดับ จำพวกเครื่องใช้ไฟฟ้า เช่น

ตู้เย็น พัดลม หม้อหุงข้าวไฟฟ้า เตารีดไฟฟ้า เต่าแก๊ส เป็นต้น รวมทั้งนาฬิกาแขวนและจักรเย็บผ้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านสมาชิกในครอบครัวตัวอย่างสามารถทำงานเชิงเศรษฐกิจได้ช่วงระหว่าง 1 - 2 คน ส่วนครอบครัวที่ไม่มีรายได้เสริมต่อเดือน และครอบครัวที่ไม่มีเงินออม ไม่มีหนี้สิน มีจำนวนสูงกว่าครอบครัวที่มีสิ่งเหล่านี้

ด้านลักษณะทางกายภาพทั่วไป ลักษณะที่ดินที่ถือครองส่วนใหญ่เป็นดินเหนียวถึงดินเหนียวปนทราย คุณภาพดินเหมาะสำหรับการเกษตร มีแหล่งน้ำใกล้ที่ดินทำการเกษตรแต่ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำได้และมีที่ดินที่ไม่มีดินกั้นน้ำ การถือครองที่ดินได้กระทำก่อนประกาศเป็นเขตอนุรักษ์และแนวเขตที่ดินของกลุ่มตัวอย่างมีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก ด้านการปรับปรุงที่ดินเพื่อการเพาะปลูกจะใช้วิธีใส่ปุ๋ย ปูนขาว โดยใช้วิธีการเพาะปลูกด้วยการแนะนำของเจ้าหน้าที่ ส่วนโครงการพัฒนาจะมีตัวอย่างหรือแปลงสาธิตในพื้นที่ทั่วไป การรับคำแนะนำช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของโครงการได้น้อย ทางด้านการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการเกษตรประชากรได้รับในเกณฑ์ปานกลาง นอกจากนี้ประชากรเห็นว่าโครงการพัฒนาให้ประโยชน์ด้านวิชาการสมัยใหม่ และโครงการพัฒนาต่างๆ ควรมีบทบาทช่วยเหลือในด้านการศึกษาฝึกสอนให้ประชากรสามารถเข้าไปเก็บและหาของป่าได้

ทัศนคติและ ความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์ป่าพรุ

โดยที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า ประชากรที่มีรูปแบบความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีกว่า ย่อมมีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ธรรมชาติที่สูงกว่า เมื่อได้วิเคราะห์ความแปรปรวนด้วยวิธี Scheffe's test) โดยเปรียบเทียบเป็นรายคู่ แล้วพบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างมีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ พื้นที่ป่าพรุ ที่แตกต่างกัน โดยที่ประชากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 2,000 บาท กับประชากรที่มีรายได้เฉลี่ยสูงกว่า 4,000 บาท เมื่อเปรียบเทียบพบที่มีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัด แสดงให้เห็นว่า รายได้มีส่วนทำให้ทัศนคติต่อการอนุรักษ์เปลี่ยนแปลงไปสาเหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจสรุปได้ว่าผู้ที่มีรายได้สูง ย่อมมีทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์มากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย ซึ่งสอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรม ที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับ

ทัศนคติของคณาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยา-มนุษยวิทยา และการศึกษาของ สุกชีวรรณ จันทรมุรินทร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

(อ้างอิง มาลี : 2529)

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับอาชีพพบว่า กลุ่มอาชีพหัตถกรรม เกือบของป่าชาย ไร่ข้าง มีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าพรุแตกต่างกับกลุ่มประชากรตัวอย่างที่มีกลุ่มอาชีพรับราชการ รัฐวิสาหกิจ และค้าขาย สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่ากลุ่มอาชีพหัตถกรรม เกือบของป่าชาย และไร่ข้าง ได้มีการใช้ และการพึ่งพาทรัพยากรจากป่าพรุโดยตรงสูงกว่า กลุ่มอาชีพรับราชการ รัฐวิสาหกิจ และค้าขาย

การศึกษา พบว่าประชากรที่ไม่ได้รับการศึกษาจะมีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ต่ำกว่าประชากรที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับประถม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นิตยาวิรุฬห์รัตน์ (อ้างใน มาลี : 2529)

ศาสนา พบว่าประชากรที่นับถือศาสนาพุทธ จะมีทัศนคติต่อการอนุรักษ์พื้นที่ป่าพรุสูงกว่าผู้นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วินัย คุรรวมพัฒนา (2523)

ผลจากการวิเคราะห์ ข้อมูลในแบบสอบถามชุดที่ 1

การวิเคราะห์ปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อคุณภาพชีวิตประชาชนกับบริเวณเขตพื้นที่ป่าพรุ โดยเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

พบว่า โครงการพัฒนาของกรมประมง กรมปศุสัตว์ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวสูงกว่า 2,000 บาท ทรัพย์สินที่จำเป็นของครอบครัว ความรู้ เรื่องทัศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าพรุ ความช่วยเหลือจากโครงการพัฒนา ระบบสาธารณสุขปศุสัตว์ สาธารณูปการ มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตประชาชนรอบพื้นที่ป่าพรุโต๊ะแดงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะเห็นได้ว่า คุณภาพชีวิตประชาชนจะเป็นเช่นไรนั้นจะเกี่ยวข้องกับ ความต้องการพื้นฐานทางด้านกายภาพของประชาชน เป็นสำคัญ เพื่อไม่ให้ประชากรต้องประสบกับปัญหาการขาดแคลนในสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์สภาพนิเวศวิทยาของป่าพรุ กับคุณภาพชีวิตประชาชน และการวิเคราะห์ปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อคุณภาพชีวิตประชาชนบริเวณพื้นที่ เขตอนุรักษ์ป่าพรุโต๊ะแดงพบว่า สันนิษฐานสมมติฐานข้อที่ 2 และ 3

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัยที่ได้นำเสนอดังกล่าวข้างต้น สมควรที่จะได้รับการพิจารณาในแง่ของ การนำมาใช้ประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. พบว่าประชากรที่มีรูปแบบความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่ำกว่าย่อมมีทัศนคติ ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าพรุที่สูงกว่า แต่มีข้อที่ควรพิจารณาว่าประชากรตัวอย่างที่มีทัศนคติความ คิดต่อแบบสอบถามนี้เป็นไปอย่างกว้างๆ ถึงแม้ว่าคำตอบมีผลในทางบวกสูง แต่ก็มี ความจำเป็นที่จะ ต้องมีหน่วยงาน องค์กรสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง ทำหน้าที่ ส่งเสริม บัณฑิต ทักษะ เหล่านี้ไว้ โดย เน้นความสำคัญของกฎเกณฑ์ ส่งเสริมให้ปฏิบัติตาม และลงโทษเมื่อมีการฝ่าฝืน รวมทั้งชี้แจงถึง ประโยชน์ และให้บทบาทความสำคัญ ในการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการรักษา และป้องกัน แก่ไข ปัญหารักษาพรุ สิ่งแวดล้อม

2. พบว่าโครงการพัฒนาของกรมชลประทานมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตประชาชนใน ทางลบนั้นอาจเป็นเพราะว่า โครงการของกรมชลประทานเพิ่ง เริ่มดำเนินการไม่มีผลต่อการ พัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรง และไม่ส่งเสริมผลผลิตทางการเกษตรให้สูงขึ้น สิ่งที่จะต้องหาแนวทางแก้ไข คือ การให้ความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ในระยะยาว แก่ประชาชนในพื้นที่ และสังคมภายนอกได้รับทราบ รวมทั้งมีการประสานสัมพันธ์ กับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมช่วยในการพัฒนาพื้นที่

3. หน่วยงานต่างที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่ป่าพรุ เช่น กรมชลประทาน กรมป่าไม้ กรมประมง และกรมปศุสัตว์ ควรจะมีบทบาทส่งเสริมสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน ดังต่อไปนี้

3.1 กรมชลประทาน ควรศึกษาและมีบทบาท ในการจัดหาแหล่งน้ำที่มีคุณสมบัติ เหมาะสมกับการเกษตรและการบริโภค การสร้างคันกั้นน้ำ หรือการปรับปรุงถนนให้เป็นผนังกั้นน้ำ และการระบายน้ำต้องมีการเร่งการควบคุมน้ำ เพื่อป้องกันมิให้น้ำท่วมในพื้นที่เกษตรและการแพร่ กระจายของดินเปรี้ยว รวมถึงลดจนการป้องกันมิให้ระดับน้ำเค็มได้พื้นที่สูงขึ้นจนทำให้สิ่งมีชีวิตใน

3.2 กรมป่าไม้ ควรมีการป้องกันมิให้ประชาชนเข้าไปตัดไม้ทำลายป่า โดยการสร้างแนวเขตกันชนที่ชัดเจน ซึ่งอาจกระทำได้โดยการปลูกไม้โตเร็วตามที่ได้จัดแปลงสาธิตที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง เช่น กระถินณรงค์ สะเดาช้าง ชี้เหล็กบ้าน อินทนิลน้ำ เป็นต้น หรือกำหนดเขตป่าชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้รู้แนวเขตห้ามตัดฟันไม้ หรือโดยการพัฒนาป่าเสม็ดขาวรอบๆ พื้นที่ป่าพรุโต๊ะแดงเป็นป่าใช้สอยของชุมชน มีการจัดระบบการจัดการกิจกรรมป่าไม้ ตรวจสอบและควบคุมการใช้ประโยชน์ให้ถูกต้อง ให้ใช้สอยสำหรับครอบครัวเท่านั้น ห้ามตัดเพื่อการจำหน่ายหรือเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รู้ ได้เข้าใจเพิ่มขึ้น ด้านการบุกรุกและกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินบริเวณพื้นที่ป่าพรุ กรมป่าไม้จะต้องประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กรมที่ดิน เพื่อป้องกันการขัดแย้งในการใช้ที่ดินตลอดจนการกำหนดหลักเขตการใช้ที่ดิน

3.3 กรมประมง ควรมีการศึกษาป้องกันและส่งเสริมให้มีการเลี้ยงปลา ในพื้นที่ที่ดินเปรี้ยวโดยต้องมีบทบาทและส่งเสริมอย่างจริงจัง ในการเลี้ยงสัตว์น้ำ ที่ทนต่อสภาพดินที่เป็นกรด

3.4 กรมปศุสัตว์ มีบทบาทส่งเสริมและแนะนำประชาชนในพื้นที่ที่สามารถเลี้ยงสัตว์แบบผสมผสาน ระหว่าง การเลี้ยงไว้บริโภค และจำหน่าย และการพัฒนาไปสู่การหาแหล่งอาหารที่เหมาะสม กับพื้นที่พรุ ตลอดจนสามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่ว่างเปล่าในบริเวณพื้นที่พรุได้มากขึ้น เช่น พื้นที่นาร้างในเขต ตำบลโฆษิต ตำบลนาค ตำบลมูโนะ สมควรพัฒนาเป็นพื้นที่ทุ่งหญ้าสำหรับเลี้ยงสัตว์ต่อไป เพราะพื้นที่บริเวณนี้มีปัญหาเรื่องดินและน้ำในการทำนา

4. ในด้านระบบนิเวศวิทยาของป่าพรุควรมีการกระตุ้นให้ประชาชนในพื้นที่ ทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าพรุและร่วมมือกันอนุรักษ์ป่าพรุอย่างจริงจัง โดยการอบรมให้ความรู้ ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารข้อมูล หรือผลการศึกษาวิจัย เป็นต้น

5. กลุ่มตัวอย่างในการพัฒนาที่ดินทำกิน ควรมุ่งเน้นกลุ่มตัวอย่างที่หากจนไม่มีที่ดินทำกินในบริเวณ บ้านท่าแพ บ้านปาเฮ ตำบลสุโหงปาดี บ้านชารายอ ตำบลป่าเสม็ด บ้านกุแบอีแก บ้านโต๊ะเวาะห์ ตำบลปุโ๊ะ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างนี้ไม่มีทางเลือกในการเกษตรกรรมพื้นที่อื่น นอกจากบริเวณที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงที่ดินและเอาใจใส่ต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน

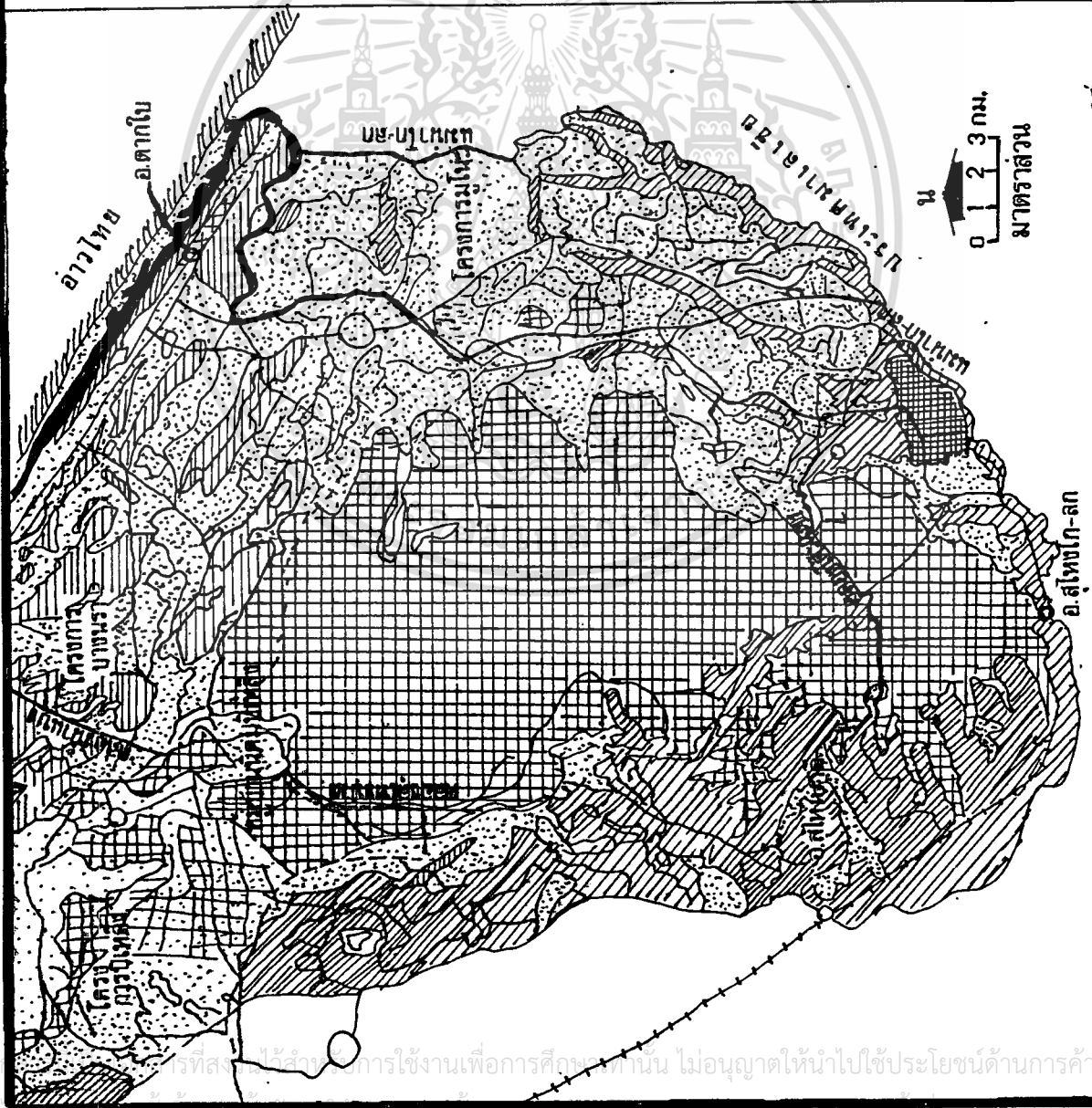
เอกสารนี้เผยแพร่โดยกรมที่ดินเพื่อใช้ในการดำเนินงานที่เกี่ยวเนื่องกัน ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนโดยการให้ความสำคัญแก่ชนบทเป็นสิ่งที่ดี แต่ประเทศมีพื้นที่ชนบทกระจายอยู่ทั่วไปในทุกภูมิภาค แต่ละชนบทก็มียุคperkอบแตกต่างกันไป นโยบายและแผนสำหรับการพัฒนาชนบทจึงควรกำหนดไว้ให้หลากหลาย เพื่อสามารถนำไปใช้ได้เหมาะสมกับพื้นที่นั้นๆ เพราะฉะนั้นลักษณะและองค์ประกอบของแต่ละภูมิภาคพื้นที่แตกต่างกันไป น่าจะได้มีการนำมาศึกษาอย่างละเอียด เพื่อกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเป็นการเฉพาะของ แต่ละพื้นที่อย่างจริงจังและประสบผลสำเร็จรวดเร็วกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้

7. การพัฒนาที่นำเอาสิ่งต่างๆที่คิดว่าเจริญแล้วในสังคมเมืองเข้าไปนั้น เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วนและรอบคอบ เพราะบางสังคมที่ยังไม่พร้อมที่จะรับความเจริญสมัยใหม่อาจปรับตัวไม่ทัน กลับมีความยากจนเพิ่มขึ้นอีกจากการที่เทคโนโลยีและเครื่องใช้เพิ่มเพื่อของสังคมเมืองเข้าไปเป็นเหตุจูงใจให้ชาวชนบทชนวนชวยหามาครอบครอง เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองไม่ว่าจะได้มาโดยการกั้หมั้นสมรสก็ตาม

8. ด้านเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล ผู้นำของหมู่บ้านทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่ควรมีการสัมผัสอย่างใกล้ชิดและมีบทบาทในการเข้าไปกระตุ้นเตือน เผยแพร่ความคิดและส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความรู้ความเข้าใจในงานพัฒนาของโครงการต่างๆ รวมทั้งหน้าที่บทบาทที่มีต่อการสนับสนุนนั้นๆ และเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรที่สำคัญของชาติควบคู่กันไป การประสานงานระหว่างหน่วยงาน ต้องมีการเสริมสร้างให้ผู้ร่วมงานมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ ในโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองร่วมกัน และสามารถร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ด้านขวัญและกำลังใจของเจ้าหน้าที่ สนับสนุนให้มีการเพิ่มพูนความรู้ และประสิทธิภาพ โดยการไปดูงานและฝึกอบรม และให้ผู้ที่ได้รับการฝึกอบรม ได้กลับไปปฏิบัติงานในโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- สัญลักษณ์
- อำเภอ
 - ถนนลาดยาง
 - ถนนลูก
 - ++ ทางรถไฟ
 - แนวเขตโครงการชลประทาน
 - ภูเขา
 - แม่น้ำ
 - เหมาะสม (diagonal hatching)
 - เหมาะสมน้อย (vertical hatching)
 - ไม่เหมาะสม (cross-hatching)

แผนที่แสดง การจำแนกความเหมาะสมของดินสำหรับพืชยางูเลืยดีต้
 ที่มา: บริษัทหิม คอนสัลติง เอนจิเนียร จำกัด

สิ่งที่ควรจะมีการศึกษาต่อไป

1. ควรมีการทำการวิจัยในเรื่อง สภาพนิเวศวิทยาของป่าพรุกับคุณภาพชีวิตประชาชนรอบพื้นที่ป่าพรุต่อไป โดยให้กลุ่มตัวอย่างบริเวณพื้นที่เขตพัฒนาซึ่งมีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้เพื่อพิจารณาว่า สภาพนิเวศวิทยามีผลต่อคุณภาพชีวิตประชาชนอย่างแท้จริง
2. ก่อนการทำการวิจัยเรื่องนี้ ควรมีการศึกษา โครงสร้างของสังคม เศรษฐกิจรวมถึง ทัศนคติหรือตัวแปรที่มีความสำคัญต่อระบบความคิด ความเชื่อ ค่านิยมอันเป็นพื้นฐานของบุคคลในชุมชนนั้น เลือกเป็นหน่วยของการวิจัยอย่างละเอียด เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นเกณฑ์ในการตั้งสมมติฐาน และสามารถสร้างทฤษฎีใหม่ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาได้อย่างชัดเจน
3. ควรมีการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชากรที่อยู่อาศัยอยู่รอบพื้นที่พรุโต๊ะแดงที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ มีส่วนสัมพันธ์กับสภาวะทางด้านเศรษฐกิจ ความต้องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นการใช้ภายในครอบครัว การทำเพื่อการค้ายังมีน้อย
4. ควรมีการศึกษา สภาพนิเวศวิทยาในด้านที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ พืช น้ำ ดิน เป็นต้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตประชาชนบริเวณพื้นที่ป่าพรุ

บรรณานุกรม

กองศึกษาและเผยแพร่การพัฒนา, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525-2529) กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

คณะทำงานโคราชนิพนธ์. โคราชนิพนธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต. นครราชสีมา : ตราเสือการพิมพ์

คณาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยา-มานุษยวิทยา. สังคมวิทยา-มานุษยวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : กิ่งจันทร์การพิมพ์, 2527.

โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์. "การติดตามผลการพัฒนาชนบทภาคจน" วารสารเศรษฐกิจและสังคม (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2524) วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2529-2530.

โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์. ชนบทไทย : ความก้าวหน้าและล้าหลัง เอกสารทางวิชาการ สหประชาชาติสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : แสงรุ่งการพิมพ์, 2526.

จำลอง เฝิงคล้าย และคณะ. พรรณไม้ป่าพรุจังหวัดนราธิวาส. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่ ส.สมบูรณ์การพิมพ์, 2534

ชรินทร์ สมาธิ. "แนวทางในการพัฒนาป่าพรุในจังหวัดนราธิวาส" เอกสารทางวิชาการประชุม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการใช้เฉพาะในกรณีเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

การป่าไม้ประจำปี 2531. กรมป่าไม้ 2531.

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชรินทร์ สมาธิ และสุวิทย์ ไทยกุล. "การจำแนกประเภทของสังคมพืชป่าพรุในจังหวัดนราธิวาส"
รายงานวิจัย. กรมป่าไม้, 2533.

ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ และคณะ. ประชากรศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. "ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการบริหารการพัฒนาชนบท" เอกสารการสอนชุด
วิชาการบริหารการพัฒนาชนบท. หน่วยที่ 1-6 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่บริษัททวนนก จำกัด, 2530

ชูศักดิ์ วิทยากัด. "การศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคมของโครงการพัฒนาที่ดินเพื่อการ
เกษตรภาคเหนือ : ศึกษาเฉพาะกรณี จ. เชียงราย." วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528.

ณัฐรา ทังสพฤกษ์. "การพัฒนาและสภาพปรากฏของระบบนิเวศพื้นที่พุ่มภาคใต้ของประเทศไทย"
การประชุมวิชาการประเพณีธรรมศาสตร์-มหิดล ครั้งที่ 2. เรื่องคุณภาพชีวิตของคนชนบท.
(24-26 เมษายน 2534).

ดลมนรรัตน์ บากา และ คณะ. "โครงการศึกษาความเป็นไปได้เพื่อพัฒนาลุ่มน้ำสุโขงโกก-ลก ตอนที่
2 ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมและสังคมของกลุ่มบุคคลในชุมชน" รายงานการวิจัย.
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี : 2527.

ดิเรก ฤกษ์หว่าย. "การศึกษาหาวิธีที่เหมาะสมในการปรับเครื่องวัดความจำเป็นพื้นฐานเพื่อ
สร้างความร่วมมือร่วมใจของชาวบ้านในการกำหนดและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
และการควบคุมติดตามการพัฒนาหมู่บ้าน". รายงานวิจัย. เอกสารโรเนียว เอ็ม. 2527.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ดิเรก ฤกษ์ทราย. การพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร. เนติกุลการพิมพ์, 2522.
- ทิม คอนวัลด์ตั้ง เอนจิเนียร์ และ คณะ. "การศึกษาผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อมเพื่อการพัฒนาพื้นที่พรุโต๊ะแดง จังหวัดนราธิวาส" รายงานขั้นสุดท้าย บริษัททิม คอนวัลด์ตั้ง เอนจิเนียร์. 2531.
- ชนากกร อ้วนอ่อน และคณะ. "การใช้ทรัพยากรการกาสภาพและชีวภาพของประชาชนโคตรรอบพื้นที่พรุนราธิวาส" การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 26 (3-6 กุมภาพันธ์ 2531), 2531.
- ชัชชัย สันติสุข และ ชวลิต นิยมธรรม. "ป่าพรุในประเทศไทยกับปัญหาการอนุรักษ์" การอนุรักษ์ธรรมชาติในประเทศไทยในแง่การพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ. สยามสมาคม. กรุงเทพฯ : พิมพ์ที่ชติมาการพิมพ์, 2528.
- ชเรศ ศรีสถิตย์. "การอบรมสัมมนาวิชาการเรื่องบทบาทพระสงฆ์ผู้นำสังคมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ" เอกสารหมายเลข 24. สำนักเสริมการศึกษาและบริการสังคม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536.
- นาก ตันทวีรุณี, พูลทรัพย์ สุมกร. วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมและการบริหารทรัพยากร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช , 2528.
- นิพนธ์ คันธเสวี. "การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับทัศนคติของคนไทยบางกลุ่มที่มีต่อทหารอเมริกันที่ประจำประเทศไทย" รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : พิมพ์ที่ สำนักพิมพ์ส่งเสริมและฝึกอบรม, 2521.

มาลี โปธิ์บุญ. "ทัศนคติของราษฎรที่มีต่อเจ้าหน้าที่ป่าไม้ในโครงการช่วยเหลือ ราษฎรให้มีสิทธิทำ
กิน ภาคเหนือตอนบน." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530.

มุกดา สุขสมาน. ชีวิตกับสภาพแวดล้อม. กรุงเทพฯ : พิมพ์ที่ไทยวัฒนาพานิช, 2527.

มนตรี ศักดิ์เมือง. "แนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินของชุมชนเมืองใน 4 จังหวัดชายแดน
ภาคใต้ กรณีศึกษาชุมชนเมืองยะลา." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต ภาควิชาผังเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

พิสุทธิ์ วิจารณ์. "ดินอินทรีย์ในจังหวัดนราธิวาส การพัฒนาดินเปรี้ยวภาคใต้" คู่มือเจ้าหน้าที่
ของรัฐ. กรมพัฒนาที่ดิน. กรุงเทพฯ, 2530.

ยวัฒน์ วุฒิเมธี และ ดิเรก ฤกษ์หว่าย. การวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน.
โครงการพัฒนาสังคม, สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2524.

วารินทร์ วงศ์หาญเช่าวี และ ประโยชน์ เจริญสุข. แนวทางแผนพัฒนาประเทศ พ.ศ. 2530-2534
ฉบับมวลชนและชุมชนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : พิมพ์ที่ เจริญวิทย์การพิมพ์.

วิเชียร สุภธีรสกุล. "การศึกษาสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของราษฎรบ้านกระทุงแห้งประสาบ
อุทกภัยภาคใต้ กรณีศึกษาหมู่บ้านจุฬารักษ์พัฒนา ต.ท่าช้าง อ.ทุ่งใหญ่ จ.นครศรีธรรม
ราช" การประชุมวิชาการประเพณีธรรมศาสตร์ - มหิดล ครั้งที่ 2 เรื่องคุณภาพชีวิตคน
ชนบท. (24-26 เมษายน 2534).

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วินัย วรรณพัฒน์. "ทัศนะของคนไทยใน 4 จังหวัดภาคใต้" เอกสารวิชาการของสถาบันเอเชีย
ฉบับที่ 6. (มีนาคม 2523).

ศุภวิทย์ เปี่ยมพงษ์สานต์ และคณะ. "สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ" ครอบครัวและสิ่งแวดล้อม.
สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่บริษัทวิเคเตอร์
เพาเวอร์พอยท์จำกัด, 2527.

สมพร วุฒิกิจการ. "ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อความต้องการเคลื่อนย้ายของประชาชนใน
เขตโครงการจัดการลุ่มน้ำแม่สัว จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร, 2522.

สำเริง บุญเรืองรัตน์. เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรพหุคูณ. กรุงเทพฯ : พิมพ์ที่บริษัทวิเคเตอร์
เพาเวอร์พอยท์ จำกัด, 2527.

สุจินต์ เดชกุล. "เครื่องชี้วัดระดับการพัฒนาระดับประถมศึกษาใน อ. เชียงแสน จ. เชียงราย"
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, 2530.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. การสำรวจมาตรฐานในการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร :
พิมพ์ที่โรงพิมพ์, 2534.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : พิมพ์ที่ภาพพิมพ์จำกัด,
2532.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และ ภรรยา สุธเกษม. การวิเคราะห์การถดถอยแนวคิดวิธีการ

เอกสารนี้เป็น และการประยุกต์ใช้ เล่ม 5. กรุงเทพฯ : พิมพ์ที่เล็ซัง เชียง, 2536. นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และ ลัดดาวัลย์ รอดมณี. เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: พิมพ์ที่ภาพพิมพ์จำกัด, 2527.
- อคิน รพีพัฒน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สักดิ์โสภากาการพิมพ์, 2527.
- อารี เพชรผด. มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน. ภาควิชาจิตวิทยา, คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529.
- อำนาจ คอวนิช. นโยบายป่าไม้แห่งชาติของไทย. กรุงเทพฯ : พิมพ์ที่วคเตอร์เฟาเวอร์พอยท์จำกัด, 2531.
- อุ๋แก้ว ประกอบไวยทยกิจ ปีเวอร์. มนุษย์-ระบบนิเวศและสภาพนิเวศในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: พิมพ์ที่ไทยวัฒนาพานิช, 2531.
- โอรส ลีลากุลชนิด. "ความพอใจในชีวิตของคนกรุงเทพฯในทัศนะของนักการตลาด." วารสารพัฒนศาสตร์. พิมพ์ที่โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.

ภาษาอังกฤษ

Allport, G.W. " Attitude and Behavior" American Journal of Sociology
October 1928.

Carley, Michael. Social Measurement and social Indicators: Issues of
Policy and Theory. London: George Allen & Urwin,1981

Maslow, A.H. Motivation and Personality. New York : Harper & Brothers.

Newcomb, Theodore. Social Psychological. New York : Dryden Press,1950.

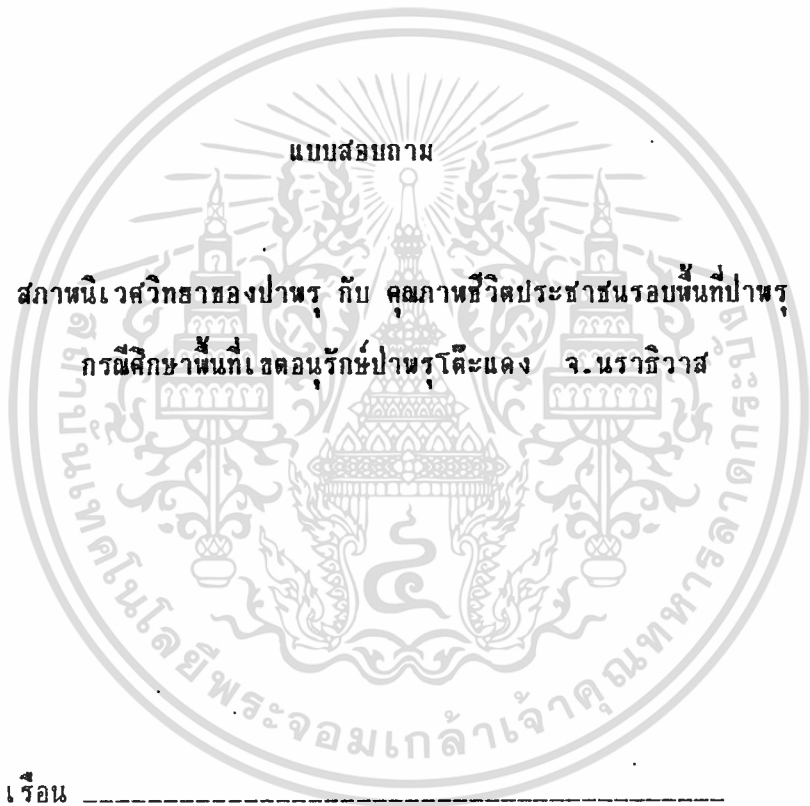
Royal Forest Deparment. 1989. " Thai Forest Bulletin.(Botany) No.18 "
Bangkok.

White,A.T. "Why community Participation?" Adiscussion of the arguments,
United Nations children's Fund,1982.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมายเลขแบบสอบถาม _____

ชื่อหัวหน้าครัวเรือน _____

บ้านเลขที่ _____ หมู่ที่ _____

บ้าน _____ ตำบล _____

อำเภอ _____ จังหวัด นราธิวาส.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไปเพื่อการค้าหรือใช้เพื่อประโยชน์อื่นใดโดยไม่ได้รับอนุญาตจากกรมส่งเสริมการเกษตร

คุณลักษณะประชากร

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. สถานภาพสมรส

- โสด สมรส หม้าย

3. อายุ (ปี)

- 15-19 20-29 30-39
 40-49 50-59 60-69

4. จำนวนสมาชิกในครอบครัวท่าน (คน)

- 1-4 5-7 8-10 11-13

จำนวนผู้ทำงานทำในครัวเรือน _____ คน ผู้ว่างงาน _____ คน

5. ท่านได้รับการศึกษาตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ

- ไม่ได้เรียน เทียบเท่า ป.4
 เทียบเท่า ป.6 สูงกว่า ป.6

6. ศาสนา

- พุทธ อิสลาม

7. ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพ

- เกษตรกร (ทำสวน/ ทำไร่/ ทำนา)
 รับจ้างทั่วไป (รับจ้างภาคเกษตร/ แรงงาน)
 หาของป่าขาย (ผลหลุมพี/ น้ำผึ้งป่า/ กระจูด/ เผ่าถ่าน)
 หัตถกรรม (ทอผ้า/ ทอเสื่อ/ จักสาน)
 รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ (ลูกจ้าง/ วิชาชีพ)

8. รายได้รวมเฉลี่ยต่อครอบครัวต่อเดือน

- () ต่ำกว่า 2,000 บาท
- () 2,001 - 4,000 บาท
- () 4,001 - 6,000 บาท
- () 6,001 - 10,000 บาท
- () สูงกว่า 10,000 บาท

- ครอบครัวของท่านมีรายจ่ายในแต่ละเดือนประมาณ _____ บาท

9. ท่านมีเงินเก็บออมบ้างหรือไม่

- () มี จำนวน _____ บาท
- () ไม่มี

- ท่านมีหนี้สินหรือไม่

- () มี จำนวน _____ บาท ภูมิคุ้มกันจาก _____
- () ไม่มี

10. ท่านมีทรัพย์สินเหล่านี้หรือไม่

-----		-----	
รายการทรัพย์สิน	จำนวน	รายการทรัพย์สิน	จำนวน
-----		-----	
รถยนต์	:	เรือทุกชนิด	:
จักรยานยนต์	:	จักรยาน	:
รถไถชนิดเดินตาม	:	เครื่องสูบน้ำ(ปั้มน้ำ)	:
โทรทัศน์สี	:	โทรทัศน์ขาว-ดำ	:
ตู้เย็น	:	นาฬิกาแขวน	:
เตาแก๊ส	:	วิทยุ, เทป	:
พัดลม	:	เตารีดไฟฟ้า	:
หม้อหุงข้าวไฟฟ้า	:	เลื่อยเครื่อง	:
โค	:	กระบือ	:
แพะ	:	แกะ	:
เป็ด	:	สุกร	:

11. ครอบครัวของท่านมีรายได้อะไรหรือไม่

() มี จำนวน _____ บาท/เดือน () ไม่มี

(หมวด) อาหารและโภชนาการ

12. บ้านของท่านขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้ ในฤดูแล้ง หรือไม่

() ขาดแคลนตลอด () ขาดแคลนบางเวลา

() เพียงพอตลอด

- น้ำดื่ม น้ำใช้ ในครัวเรือน มีคุณภาพดีหรือไม่

() ดี () ไม่ดี ระบุ _____

13. ครอบครัวของท่านบริโภคอาหารจำพวกเนื้อสัตว์ชนิดต่าง ๆ นม ไข่ บ่อหรือไม

() บริโภคทุกวัน () บริโภค บ่อยๆ

() นานๆ ครั้ง

14. ครอบครัวของท่านใช้ไม้พื้น ถ่าน หรือไม้สำหรับกิจกรรมอื่นๆ หรือไม่

() ใช้ โดยตนเอง

() ใช้ โดยซื้อ จากเพื่อนบ้าน หรือพ่อค้า เดือนละ _____ บาท

(หมวด) ที่อยู่อาศัย

15. พื้นบ้านทำด้วย

() ซีเมนต์ () ไม้กระดาน

() ไม้ไผ่ () อื่นๆ ระบุ _____

- ฝาบ้านทำด้วย

() ไม้กระดาน () อิฐ, คอนกรีต

() ชัดตะ () อื่นๆ _____

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- หลังคาบ้านทำด้วย

- () แฝก, จาก, วัสดุจากธรรมชาติ () กระเบื้อง
() สังกะสี () อื่นๆ ระบุ _____

* บ้านของท่านมีลักษณะอย่างไร (ผู้สัมภาษณ์ประเมิน)

- () คงถาวร () ปานกลาง
() ไม่คงทน

16. ระยะทางจากบ้านท่านถึงร้านค้าขายของชำ

- () น้อยกว่า 200 เมตร
() มากกว่า 200 เมตร แต่ไม่เกิน 1 กิโลเมตร
() มากกว่า 1 กิโลเมตร ขึ้นไป

17. บ้านของท่านมีส้วมซึมใช้หรือไม่

- () มี () ไม่มี

(หมวด) การบริการสังคมชนพื้นฐาน

18. บ้านของท่านมีไฟฟ้าใช้หรือไม่

- () มี () ไม่มี

19. บ้านของท่านมีการกำจัดขยะอย่างไร

- () เหว () ผึ่ง
() อื่นๆ ระบุ _____

20. ในหมู่บ้านของท่านมีสิ่งเหล่านี้หรือไม่

มี

ไม่มี

- 1) โรงเรียนประถมศึกษา
- 2) ตู้ยาหมู่บ้าน
- 3) สหกรณ์ฯ หรือ กองทุนฯและเวชภัณฑ์ฯ
- 4) กลุ่มเลี้ยงสัตว์ โค กระบือ
- 5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือ ศูนย์โภชนาการ
- 6) ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน
- 7) ศาลาประชาคม หรือ ศาลากลางบ้าน
- 8) วัดหรือสำนักสงฆ์ มัสยิดหรือสุเหร่า

21. บ้านของท่านมีถนนอะไรตัดผ่าน

() ถนนลาดยาง, รพช.	() ถนนดินแดง
() ถนนดิน	() อื่นๆ ระบุ _____

- สามารถใช้ได้ตลอดทุกฤดูหรือไม่

() ทุกฤดู	() บางฤดู

22. ท่านหรือสมาชิกในครอบครัวของท่านเคยเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชน

ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหรือไม่ในรอบ 1 ปี ที่ผ่านมา

() เคย ระบุ _____ ครั้ง	() ไม่เคย

23. ท่านรับรู้ข่าวสาร จากสื่ออะไรมากที่สุด

() วิทยุ	() โทรทัศน์
() หนังสือพิมพ์	() อื่น ๆ ระบุ _____

- และบอชเพียงใด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

29. ครอบครัวยุทธของท่านมีรายได้จากการขายของป่า หรือรับซื้อของป่าในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาหรือไม่

() มี ขายได้ _____ บาท

() ไม่มี

30. ครอบครัวยุทธของท่านมีกิจการต่อไปหรือไม่

มี

ไม่มี

เผาถ่าน

เลื่อยไม้

ตัดไม้

หาของป่า (เก็บเห็ด, ย่านลิเภา, หวาย)

เก็บผักต่างๆ, ผลหลุมพี, กระจูด

หาน้ำผึ้ง, ผลไม้ป่า

จับสัตว์น้ำ

อื่นๆ ระบุ

31. ครอบครัวยุทธของท่านเพาะปลูกการเกษตรในฤดูแล้งหรือไม่

() ทำ และ พอกิน สามารถขายได้

() ทำ และ พอกิน ไม่สามารถขายได้

() ไม่ทำ

32. ครอบครัวยุทธของท่านมีการเลี้ยงปลา เลี้ยงสัตว์น้ำหรือไม่

() มี เลี้ยงขาย ถ้าขายได้ประมาณ _____ บาท

() มี ไว้บริโภคในครอบครัว () ไม่มี

(หมวด) การวางแผนครอบครัว

33. ครอบครัวของท่านได้มีการวางแผนครอบครัว (การคุมกำเนิด) หรือไม่

() มี

() ไม่มี

34. ในรอบ 1 ปี ที่ผ่านมา มีสมาชิกในครอบครัวของท่านย้ายถิ่นออกไปอยู่ที่อื่นหรือไม่

() มี ย้ายในฤดูกาลเพาะปลูก จำนวน _____ คน เพราะ _____

ย้ายออกนอกฤดูกาลเพาะปลูก จำนวน _____ คน เพราะ _____

() ไม่มี

35. ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมามีคนย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ในครอบครัวของท่านหรือไม่

() มี ย้ายเข้ามา _____

() ไม่มี

36. ท่านคิดอยากย้ายไปอยู่ที่อื่นหรือไม่

() ไม่คิด

() คิดอยากย้าย เพราะ _____

(หมวด) แผนพัฒนาความเป็นอยู่

37. ท่านมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือไม่

() มี ระบุ _____

() ไม่มี

38. ท่านหรือสมาชิกในครอบครัวเคยเข้าร่วมประชุมกับทางราชการหรือไม่

(ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา)

() เคย ระบุ _____

() ไม่เคย

39. ท่านเคยไปเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือไม่

() เคย

() ไม่เคย

40. ท่านเคยไปเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาจังหวัด หรือไม่
() เคย () ไม่เคย
41. ปัจจุบันนี้ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่หรือไม่
() มี ระบุ----- () ไม่มี
42. ท่านและสมาชิกในครอบครัวเคยมีส่วนร่วมในการรักษาสาธารณสุขสมบัติที่รัฐ และชุมชนสร้าง
ให้ หรือไม่
() เคย ระบุ----- () ไม่เคย
43. ท่าน และสมาชิกในครอบครัวเคยมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติหรือไม่
() เคย ระบุ----- () ไม่เคย
- (หมวด) การพัฒนาจิตใจ
44. ท่าน และสมาชิกในครอบครัวเคยเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาทั้งภายในและภายนอกหมู่บ้านหรือไม่
(ในช่วง 1 ปี ที่ผ่านมา)
() เคย ระบุ----- () ไม่มี
45. ท่านและสมาชิกในครอบครัวมีการจัดงานประเพณี (อาทิเช่นงานแต่งงาน งานบวช
งานขึ้นบ้านใหม่ งานศพ วันสำคัญทางศาสนา) ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาหรือไม่
() มี ระบุ----- () ไม่มี
- ถ้ามีจัดงานดังกล่าวอย่างฟุ่มเฟือยหรือไม่ (มีการเลี้ยงสุรา เครื่องดื่มมากมาย หรือกู่หน้สม
สินมาจัดงาน)
() ใช่ () ไม่ใช่
46. ท่านและสมาชิกในครอบครัวของท่านได้ไปปฏิบัติศาสนกิจอย่างน้อยเดือนละครั้งบ้าง หรือไม่
() ปฏิบัติ () ไม่ปฏิบัติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลลักษณะทางด้านสภาพของประชากรรอบเขตพื้นที่อนุรักษ์

47. ชนิดของดินในที่ของท่านเป็นดิน _____
48. คุณภาพดินในที่ของท่าน
() เหมาะสม () ไม่เหมาะสม
49. มีแหล่งน้ำอยู่ใกล้ที่ดินของท่านหรือไม่ (ตอบ ไม่มี-ไม่ต้องถามข้อ 50)
() ไม่มี () มี
50. ท่านได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำดังกล่าวในการเพาะปลูกหรือไม่
() ไม่ได้ใช้ () ได้ใช้
51. หลังจากประกาศเป็นเขตพื้นที่อนุรักษ์ป่าพรุ ผ่านไปแล้วท่านได้รับการแบ่งเขตที่ดินตามแนวเดิมหรือไม่
() เหมือนเดิม
() ไม่เหมือนเดิม เพราะ _____
52. ท่านถือครองที่ดินก่อนการประกาศเป็นเขตอนุรักษ์ใช้หรือไม่
() ใช่ () ไม่ใช่
53. ที่ดินของท่านมีคั่นกันน้ำหรือไม่
() ไม่มี () มี
54. ท่านปรับปรุงดินเพื่อการเพาะปลูกในพื้นที่ของท่านอย่างไร
() หมุนเวียนแปลงเพาะปลูก () ปลูกพืชหมุนเวียน
() ใช้เศษพืชในไร่เป็นปุ๋ย () ปลูกพืชคลุมดิน
() ใสปุ๋ย () อื่นๆ _____
55. ท่านนำการเพาะปลูกตามวิธีการเกษตรสมัยใหม่ที่เจ้าหน้าที่แนะนำหรือไม่
() ปลูกตามคำแนะนำ () ปลูกตามแบบที่เคยทำมาก่อน
() อื่นๆ _____

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

56. ท่านเคยเห็นการทำการเปลี่ยนแปลงลำดับของเจ้าหน้าที่ประจำโครงการพัฒนาต่างๆ หรือไม่
- () ไม่เคย () เคย
57. ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาท่านได้พบปะเพื่อขอคำแนะนำและความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ประจำโครงการพัฒนาต่างๆ หรือไม่
- () ไม่เคย () เคย จำนวน_____ครั้ง
58. ท่านหรือสมาชิกในครอบครัวเคยได้รับการอบรมทางด้านการเกษตรบ้างหรือไม่
- () ไม่เคย () เคย จำนวน_____ครั้ง
59. ท่านคิดว่าโครงการพัฒนาต่างๆ เพื่อการเกษตรให้ประโยชน์แก่ท่านในด้านใด
- () ด้านการป้องกัน กำจัดศัตรูพืช () ด้านปุ๋ยบำรุงดิน
- () ด้านความรู้เกี่ยวกับวิธีการเพาะปลูกสมัยใหม่ () ด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- () ด้านถนนและทางลำเลียงในการประกอบอาชีพ () ด้านอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า
- () ด้านการใช้ทรัพยากรในการดำรงชีพ
- () ด้านอื่นๆระบุ_____
60. ท่านคิดว่าโครงการพัฒนาของกรมต่างๆ ควรดำเนินงานช่วยเหลือทางด้านใดมากที่สุด
- () การจัดสรรที่ดินทำกินให้ใหม่
- () การจัดระบบสาธารณสุข-สาธารณสุขการ
- () การอนุญาตเก็บหาของป่าได้
- () การจ้างงานโดยหน่วยงานที่เข้ามาพัฒนาพื้นที่
- () ช่วยพัฒนาปรับปรุงคุณภาพดิน

ทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์ความคิดเห็นกับเขตอนุรักษ์ป่าพรุ

61. การปลูกป่าพรุทดแทนในพื้นที่เสื่อมสภาพท่านคิดว่ามีประโยชน์หรือไม่
() มี () ไม่มี
62. ท่านคิดว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคนที่ต้องช่วยกันดูแลรักษาป่าไว้หรือไม่
() ใช่ () ไม่ใช่
63. ท่านคิดว่าการปลูกป่าพรุและดูแลรักษาป่าควรเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเท่านั้นหรือไม่
() ใช่ () ไม่ใช่
64. ท่านคิดว่าโครงการพัฒนาต่างๆ ที่มีในเขตอนุรักษ์ป่าพรุมีส่วนช่วยให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณป่าพรุมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นหรือไม่
() ใช่ () ไม่ใช่
65. ท่านคิดว่าการเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าพรุทำให้ป่าพรุเสื่อมสภาพไปหรือไม่
() ใช่ () ไม่ใช่
66. ท่านคิดว่าพื้นที่ที่ว่างเปล่าอยู่ในบริเวณพรุสมควรให้มีการปลูกพืชอื่นที่ไม่ใช่พรรณไม้พรุทดแทนหรือไม่
() ใช่ () ไม่ใช่
67. ท่านคิดว่าการปล่อยยี่หิ้งที่ส่วนใหญ่เป็นทุ่งหญ้าหรือหนองน้ำเป็นการปล่อยยี่หิ้งที่ไร้ประโยชน์หรือไม่
() ใช่ () ไม่ใช่
68. ท่านคิดว่าการขาดคล่องระบายน้ำออกจากพรุมีส่วนช่วยรักษาความสมดุลของระบบนิเวศวิทยาของป่าพรุหรือไม่
() ใช่ () ไม่ใช่
69. ท่านคิดว่าเป็นโอกาสการเข้าไปใช้ประโยชน์ในป่าพรุ ควรจะต้องมีการขออนุญาตจากหน่วยอนุรักษ์ป่าพรุหรือไม่
() ใช่ () ไม่ใช่

ภาคผนวก ข.

ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ทำการวิจัย
(Matrix of correlation coefficients)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ทำการวิจัย

(Matrix of correlation coefficients)

ตัวแปร	TOTAL	EDU	V9	OCC	A	B	D	E	ECO	CHE	SE	ATT	EXT	V11
TOTAL	1.0000													
EDU	0.1433	1.0000												
V9	-0.2567**	-0.3331**	1.0000											
OCC	-0.1271	-0.0463	-0.0522	1.0000										
A	-0.1039	0.0168	0.0510	0.0321	1.0000									
B	0.1753*	0.1103	-0.3836**	-0.0365	0.4117**	1.0000								
D	0.0431	0.0192	-0.2876**	0.0191	-0.1732*	0.0754	1.0000							
E	0.0369	0.1215	0.1669*	-0.1164	0.3194**	0.1934	-0.1479	1.0000						
ECO	-0.0168	0.0711	-0.0439	-0.0437	0.2970***	0.3662**	-0.3477**	0.4253**	1.0000					
CHE	0.5136**	0.1297	-0.2089**	-0.0882	-0.1633	0.0291	-0.0371	-0.0216	-0.0858	1.0000				
SE	0.3078**	-0.0076	-0.2101**	0.0562	0.1650*	0.2709**	-0.2297**	-0.2481**	0.0211	0.0923	1.0000			
ATT	0.2238**	0.0913	-0.920	-0.0770	0.0230	0.1103	-0.0096	0.0918	0.1106	-0.0020	-0.0503	1.0000		
EXT	0.1802*	0.1737*	0.0437	-0.1335	-0.0678	0.0841	0.0632	0.0528	0.0779	0.0833	-0.1264	0.1522	1.0000	
V11	0.2704**	0.0136	0.1897*	-0.1773*	-0.1443	-0.0518	-0.2032**	0.0868	0.1105	0.2208**	-0.1051	0.1323	0.1328	1.0000

TOTAL = คุณภาพชีวิตประชาชน

EDU = การศึกษา

EXT = การรับความช่วยเหลือจากโครงการ

V9 = ศาสนา

OCC = อาชีพ

V11 = รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน

A B D E = โครงการพัฒนาของกรมชลประทาน

CHE = ทรัพย์สิน

กรมป่าไม้ กรมประมง กรมปศุสัตว์ SE = ระบบสาธารณูปโภค

เอกสารนี้เป็นเอกสารทึ่งขึ้นไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ECO ไม่ระบุระบบเวทีกองกำลังตำรวจ ATT = ความรู้เรื่องทัศนคติการอนุรักษ์ป่าพรุ

ซึ่งอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไปใช้เพื่อการค้าหรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่นใดโดยไม่ได้รับอนุญาตจากบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ของห้องสมุด

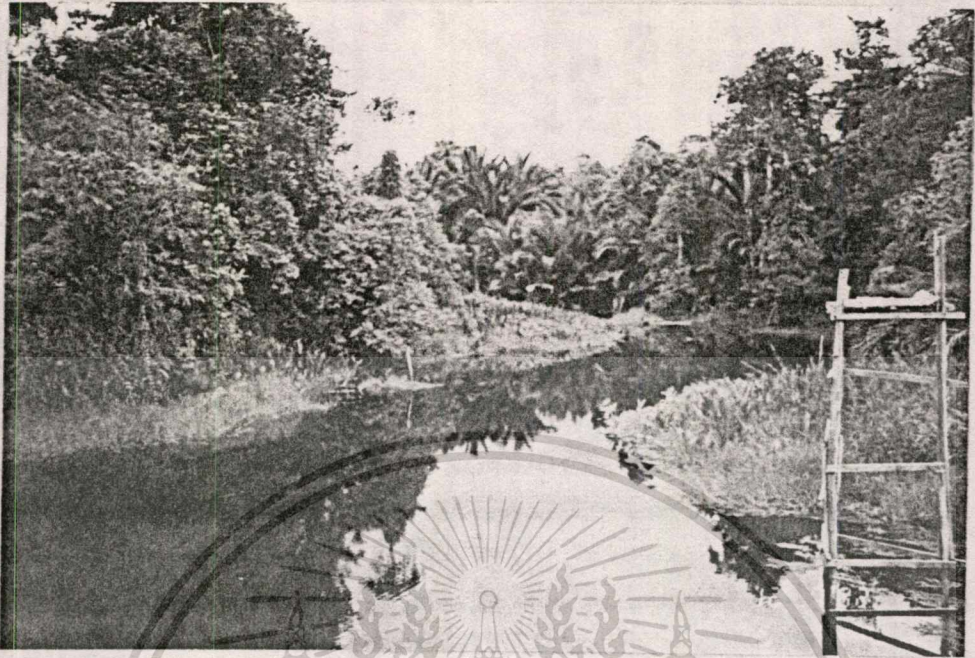

รูปที่ 1. สภาพถนนบริเวณรอบพื้นที่ป่าพรุโต๊ะแดง

รูปที่ 2. สภาพถนนบริเวณรอบพื้นที่ป่าพรุโต๊ะแดงในช่วงฤดูฝน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่หากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

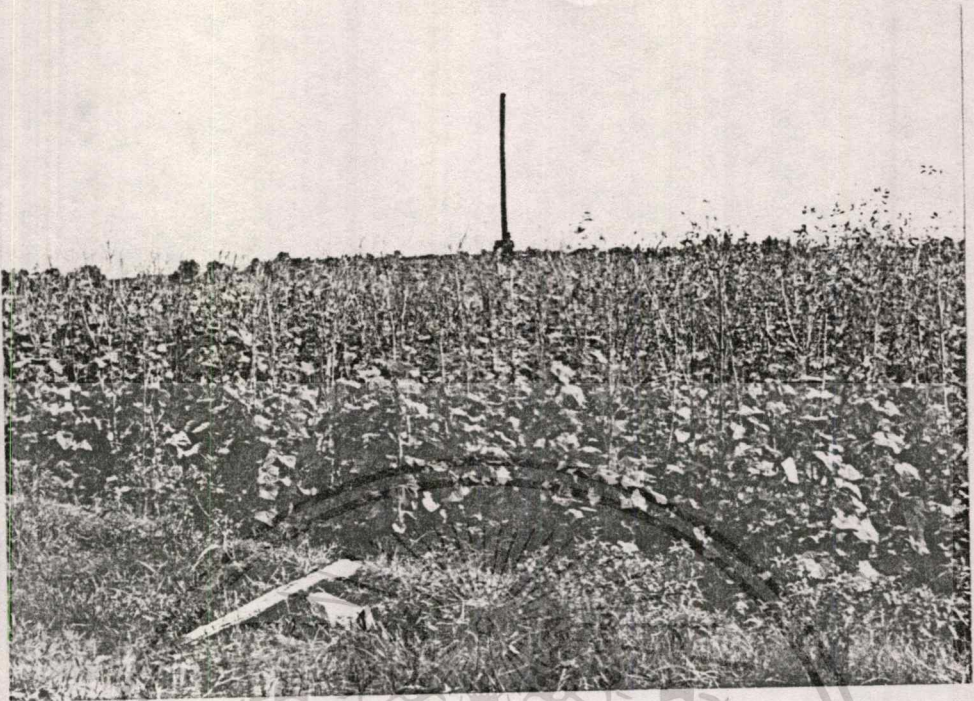

รูปที่ 3. สภาพการท่วมถึงน้ำในคลองโตะแดง

รูปที่ 4. สภาพพื้นที่รอบนอกป่าพรุโตะแดงในฤดูน้ำหลาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

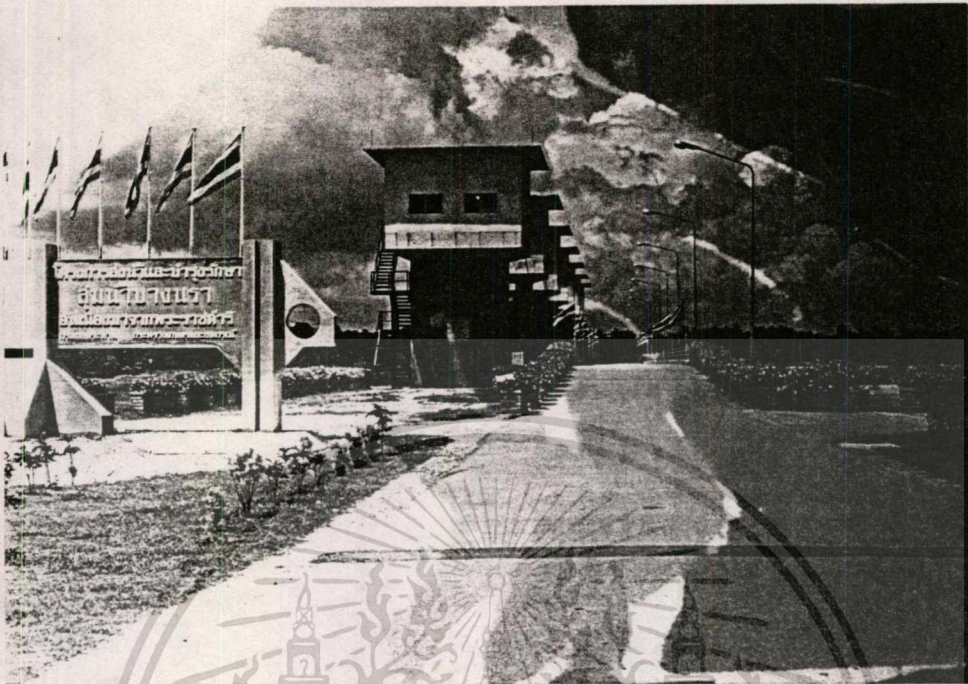

รูปที่ 5. พืชผักการเกษตร บริเวณรอบนอกป่าพรุโต๊ะแดง

รูปที่ 6. พื้นที่ป่าพรุบริเวณที่มีลักษณะเป็นทุ่งหญ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

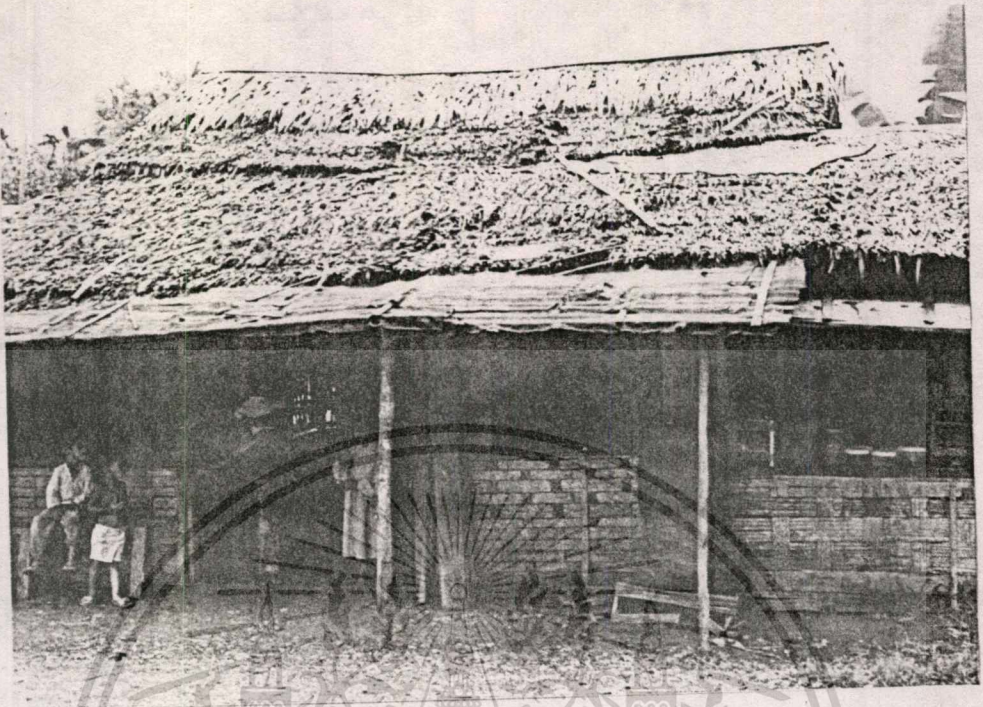

รูปที่ 7. โครงการพัฒนาลำน้ำบางนราตอนบนบริเวณประตูควบคุมระดับน้ำ

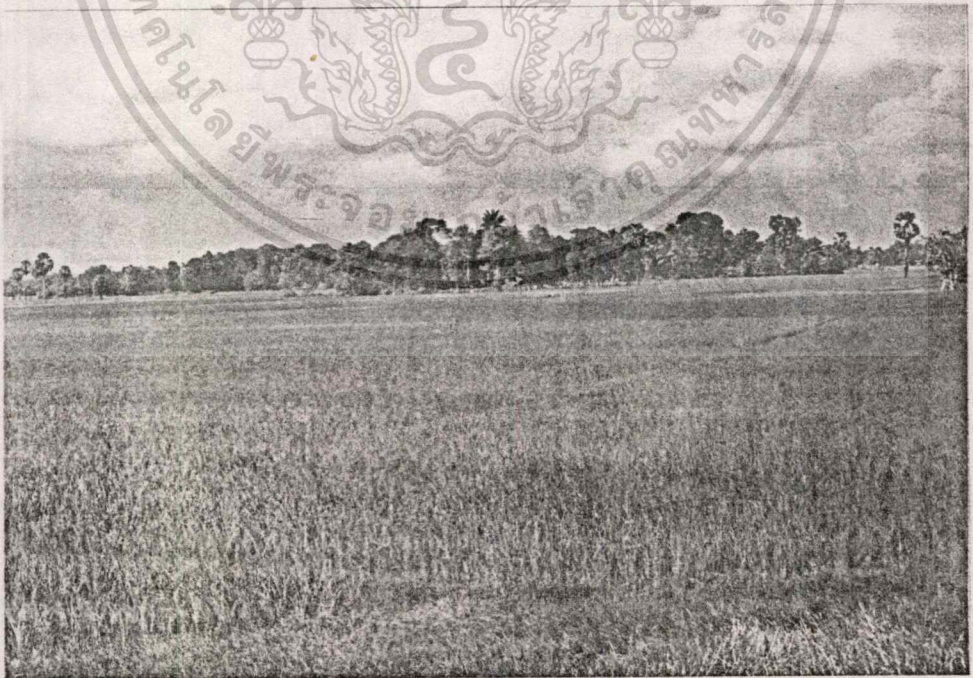

รูปที่ 8. โครงการมโนะ บริเวณประตูควบคุมระดับน้ำ ปลายคลองมโนะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

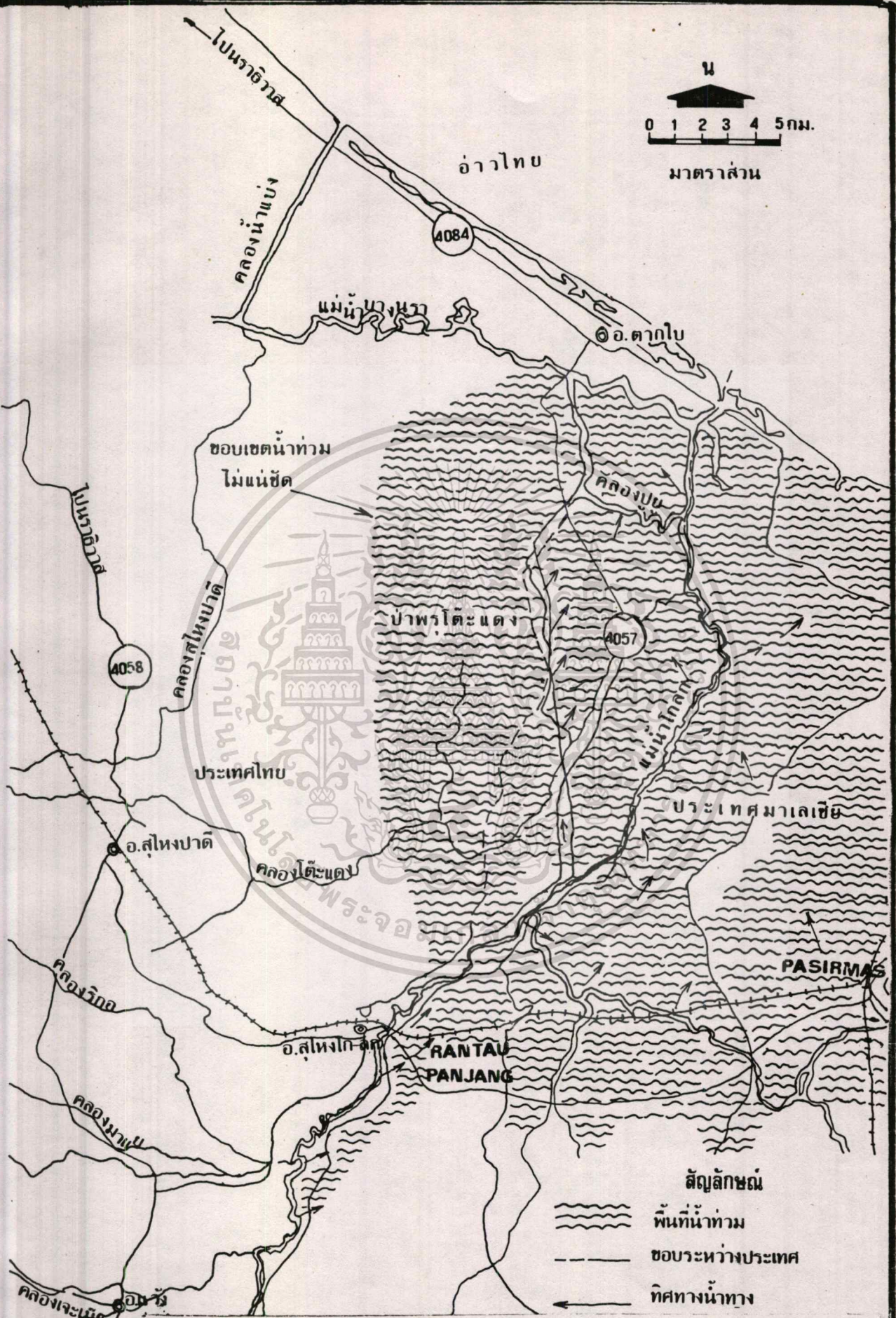

รูปที่ ๑. สถานที่อยู่อาศัยของประชากรรอบพื้นที่ป่าพรุโต๊ะแดง

รูปที่ 10. พื้นที่เพาะปลูก(ข้าว)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สัญลักษณ์
- พื้นที่น้ำท่วม
 - ขอบระหว่างประเทศ
 - ทิศทางน้ำทาง

ขอรับเขตพื้นที่น้ำท่วมลุ่มน้ำปาก-ลก 2526/2527

เอกสารนี้เป็นเอกสารราชการ

ประวัติผู้เขียน

น.ส.ดารณี คงกลิ่น เกิดเมื่อ วันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2507 ที่ อ.ท่าชนะ
จ.สุราษฎร์ธานี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีศิลปศาสตร์บัณฑิต (รัฐศาสตร์) จากมหาวิทยาลัย
รามคำแหง เมื่อปี 2531 หลังจากนั้นได้ทำงานกับหน่วยงานพัฒนาเอกชนด้านชุมชนแออัดกรุงเทพ
มหานคร ในปี 2534 ได้ลาออกจากงานเพื่อเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรการวางแผนภาคและเมือง
มหาบัณฑิต สาขาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง

